

Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

Klienci powiatowych urzędów pracy na Podkarpaciu

Jak widzą swoje szanse na rynku pracy?

Rzeszów
2019

Zamawiający

Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

Wykonawca

– w części: ankietowanie, baza danych

Pracownia Analiz Społecznych Ipsylon Iwona Żuk w Sanoku

– w części: opracowanie założeń badania, raport z badania

Wioletta Pytko i Małgorzata Kawalec – Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

ISBN 978-83-949573-1-5

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
1. WSTĘP	3
2. WNIOSKI	5
3. METODYKA BADANIA I CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADAWCZEJ	17
4. WYNIKI BADANIA	20
4.1 BEZROBOTNI – CHARAKTERYSTYKA	20
4.2 PLANY DOTYCZĄCE ZATRUDNIENIA	28
4.2.1 OSOBY ZAREJESTROWANE W PUP JAKO BEZROBOTNE, KTÓRE PRACUJĄ „NA CZARNO”	28
4.2.2 OSOBY ZAREJESTROWANE W PUP JAKO BEZROBOTNE, KTÓRE POSZUKUJĄ ZATRUDNIENIA	31
4.3 TRUDNOŚCI W PODJĘCIU ZATRUDNIENIA	39
4.4 OCZEKIWANIA ODNOŚNIE OFERTY PRACY	48
SPIS TABEL	59
SPIS WYKRESÓW	60
KWESTIONARIUSZ ANKIETY	61

1. WSTĘP

Po trudnych latach wysokiego bezrobocia i typowego rynku pracy pracodawcy, kiedy to niedobór ofert pracy powodował konkurowanie o zdobycie zatrudnienia i pozwalał pracodawcom dyktować jego warunki – rynek pracy w Polsce zmienił się i przekształca się w rynek pracy pracownika. Coraz więcej jest ofert pracy, coraz większy głód pracowników – zwłaszcza w przemyśle, a coraz mniej osób chętnych do podjęcia zatrudnienia i posiadających kompetencje do pracy.

W naszym regionie powyższe zmiany przebiegają znacznie później niż w reszcie kraju i w sposób mniej radykalny, w związku z czym obecnie mamy do czynienia z trudnym okresem przejściowym pomiędzy kończącym się rynkiem pracy pracodawcy, a jeszcze nierozwiniętym rynkiem pracy pracownika. Dodatkowo województwo podkarpackie jest w skali kraju jednym z najslabiej rozwiniętych gospodarczo i społecznie, o czym świadczy cała lista wskaźników, w których tradycyjnie region zajmuje jedno z najslabszych miejsc w rankingu: stopy bezrobocia, odsetka bezrobotnych długotrwale, ubóstwa ludności, dostępności geograficznej do ośrodków wzrostu itd. Nadal istnieją tutaj obszary o znacznych niedoborach ofert pracy, obszary odizolowane od ośrodków generujących miejsca pracy, obszary posiadające monopolistów pod kątem zatrudnienia, obszary o poziomach zarobków najniższych nie tylko w kraju, ale też w Unii Europejskiej. Jednocześnie diagnozuje się szeroką lukę kompetencyjną, która sprawia, że dostępne zasoby pracy nie spełniają oczekiwań pracodawców i nie pozwalają na efektywne zatrudnianie.

W tej sytuacji powiatowe urzędy pracy próbują pełnić niełatwą rolę pośrednika pomiędzy pracodawcami walczącymi o rozwój swoich firm, ale też o utrzymanie dotychczasowych zasad i warunków zatrudnienia – a mieszkańcami, spośród których najbardziej mobilni i wykwalifikowani już dawno znaleźli swoje miejsce na rynku pracy. W rejestrach PUP pozostaje obecnie blisko 90 tys. osób o statusie osoby bezrobotnej. Zgodnie z opiniami pracowników tych instytucji przekazywanymi w trakcie konferencji i spotkań roboczych – próba wyłowienia spośród nich potencjalnych pracowników wielokrotnie skazana jest na porażkę. Wśród osób zarejestrowanych jako bezrobotne są bowiem osoby pracujące nielegalnie („na czarno”), niezainteresowane zmianą tej sytuacji, osoby z góry zakładające bierność zawodową (np. osoby opiekujące się dziećmi, zdecydowane na pozostanie w domu), które rejestrują się wyłącznie ze względu na ubezpieczenie zdrowotne przysługujące zarejestrowanym, osoby niezdolne do zatrudnienia – wycofane społecznie, uzależnione, posiadające odziedziczoną po rodzinie lub otoczeniu społeczną bierność, których aktywizacja musi rozpocząć się tak naprawdę od dużo trudniejszej aktywizacji społecznej.

Jednocześnie 1/3 pracodawców w województwie chciałaby zatrudniać nowych pracowników (liczbę miejsc pracy do utworzenia szacuje się na ok. 100 tys. w skali roku), a już dzisiaj ponad połowa z nich zgłasza problemy ze znalezieniem odpowiednich osób na wolne miejsca pracy – głównie ze względu na brak kwalifikacji lub kompetencji, ale w drugiej kolejności ze względu na brak kandydatów do pracy, a u zgłaszających się kandydatów – brak chęci do pracy, ich postawy roszczeniowe, niezdolność do sprostania rygorowi pracy zawodowej.¹ W dłuższej perspektywie czasowej problem ten będzie znacząco opóźniał rozwój gospodarczy regionu.

Badanie „Klienci powiatowych urzędów pracy – jak widzą swoje szanse na rynku pracy?” miało dać odpowiedź na pytanie o to, kim tak naprawdę są osoby zarejestrowane jako bezrobotne w powiatowych urzędach pracy województwa podkarpackiego. Jaki odsetek z nich chce pracować, jaki w ogóle dopuszcza myśl o zatrudnieniu, a jaki nie jest na nie gotowy lub wręcz zakłada pozostanie w swojej dotychczasowej sytuacji? Ważne jest, czego bezrobotni oczekują od swoich przyszłych pracodawców – jakie warunki płacowe, jaka organizacja pracy zachęciłaby je do podjęcia zatrudnienia. Podczas badania sprawdzono również, jakie trudności i ograniczenia w podjęciu zatrudnienia widzą osoby zarejestrowane, pomimo comiesięcznego formalnego potwierdzania gotowości do pracy.

Wszystkie te informacje, być może obnażające zjawiska patologiczne w systemie – są niezbędne, aby prowadzić racjonalną politykę pro-zatrudnieniową. Świadomość faktycznych problemów i barier w zatrudnieniu jest bowiem niezbędnym punktem wyjścia do przeprojektowania form wsparcia i instrumentów ingerencji w rynek pracy, które będą je skutecznie rozwiązywać. Fakt, że *gros* podopiecznych PUP, pomimo inwestycji w ich kompetencje i kwalifikacje oraz narzędzi ułatwiających pracodawcom ich zatrudnienie – nie pozostaje na rynku pracy, ale wraca do bezrobocia, a nawet bierności zawodowej, nie może być dłużej ignorowany. Zmiana sytuacji na rynku pracy wymaga zmiany narzędzi interwencji. Mamy nadzieję, że wyniki tych badań, poprzez przeformułowanie problemów, z którymi mamy do czynienia będą przyczynkiem do ich wypracowania.

*Tomasz Czop
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Rzeszowie*

¹ Na podstawie badania „Zapotrzebowanie na zawody oraz kwalifikacje i kompetencje na lokalnych rynkach pracy w województwie podkarpackim”, WUP w Rzeszowie, 2017, dostępny w Internecie [23.01.2019 r.]: <http://wuprzeszow.praca.gov.pl/-/5959871-badanie-zapotrzebowanie-na-zawody-oraz-kwalifikacje-i-kompetencje-na-lokalnych-rynkach-pracy-w-wojewodztwie-podkarpackim->.

2. WNIOSKI

Lp.	Wniosek	Uzasadnienie
Okres pozostawania osobą bezrobotną		
1.	Wyraźny trend 2 „ścieżek zachowań” osób rejestrujących się w PUP w charakterze osoby bezrobotnej: pozyskanie zatrudnienia w ciągu 3 miesięcy i wyrejestrowanie albo trwale pozostanie w rejestrze i wydłużenie okresu pozostawania bez pracy powyżej 12 m-cy	Blisko 60% osób bezrobotnych znajduje się w rejestrze PUP co najmniej od roku. Oznacza to, że co najmniej taki jest odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Dalsza 1/3 osób bezrobotnych (28,4%) jest zarejestrowana dość krótko: nie dłużej niż 3 m-ce, natomiast co ósma osoba bezrobotna (12,8%) zarejestrowana jest powyżej 3 m-cy, a jednocześnie nie dłużej niż rok.
2.	Wielokrotne doświadczanie bezrobocia wśród większości klientów PUP	Zdecydowana większość osób zarejestrowanych w PUP (78,4%) jest osobą bezrobotną po raz kolejny, przy czym 13,0% wszystkich – co najmniej piąty raz.
3.	Okres pozostawania osobą bezrobotną nie wydłuża się wraz z wiekiem	Wśród osób bezrobotnych najdłużej (powyżej 12 m-cy) największy jest udział 30-latków (osoby w wieku 25-30 lat stanowią 27,9% tej grupy, a w wieku 31-34 lata kolejne 16,6% – łącznie 44,5%).
4.	Osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności pozostają w rejestrach PUP statystycznie dłużej	Blisko połowa osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności (47,8%) jest zarejestrowana dłużej niż 24 m-ce, a kolejne 24,6% – powyżej 12, do 24 m-cy – łącznie 72,5% jest długotrwale bezrobotnymi (w przypadku osób nieposiadających orzeczenia o niepełnosprawności – odsetek ten wynosi 57,2%, w tym 25,7% bezrobotnych powyżej 12 do 24 m-cy oraz 31,5% bezrobotnych powyżej 24 m-cy).
5.	Im wyższy poziom wykształcenia, tym krótszy okres pozostawania w rejestrach PUP	Świadczyć o tym może odsetek osób bezrobotnych najdłużej (powyżej 12 m-cy): od 72,0% bezrobotnych wśród osób bez wykształcenia (gimnazjalne lub niższe), po 45,3% w przypadku osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz 47,8% w przypadku osób z wykształceniem wyższym.

6.	Im niższy poziom wykształcenia tym częstsze doświadczanie bezrobocia	Świadczyć o tym może odsetek osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP 5 razy i więcej: od 5,9% osób z wykształceniem wyższym, po 19,8% osób w takiej sytuacji wśród bezrobotnych bez wykształcenia (gimnazjalne lub poniżej) oraz 16,2% wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym.
Powody rejestracji w PUP		
7.	Główny powód rejestracji w PUP to potrzeba podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu	3/4 osób bezrobotnych (74,5%) zarejestrowało się w PUP, by móc korzystać z ubezpieczenia zdrowotnego. Pozostałe przyczyny zyskują wielokrotnie mniejsze poparcie, z czego najwięcej dotyczący możliwości skorzystania z wybranych form wsparcia: – dostępu do ofert pracy za pośrednictwem urzędu (wybór co trzeciej osoby bezrobotnej – 36,9%); – możliwości skorzystania ze szkoleń (wybór co siódmej osoby bezrobotnej – 14,3%; – możliwości skorzystania ze stażu (wybór co ósmej osoby bezrobotnej – 12,4%).
8.	Im niższy poziom wykształcenia, tym częstsza motywacja do rejestracji związana z zapewnieniem ubezpieczenia zdrowotnego	Świadczyć o tym może odsetek osób bezrobotnych w poszczególnych grupach wykształcenia, dla których motywacją do rejestracji w PUP jest chęć posiadania ubezpieczenia zdrowotnego – 81,3% w przypadku osób bez wykształcenia, 63,9% w przypadku osób z wykształceniem wyższym. W pozostałych kategoriach odsetek ten jest zbliżony – waha się od 72,3% do 78,9%.
9.	Powód rejestracji w PUP związany z potrzebą podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu jest najczęstszy w przypadku osób zarejestrowanych w PUP i jednocześnie deklarujących wykonywanie pracy „na czarno”	W przypadku osób pracujących nielegalnie („na czarno”) odsetek osób rejestrujących się ze względu na ubezpieczenie zdrowotne rośnie do 87%.
Osoby zarejestrowane w PUP jako bezrobotne, które pracują „na czarno”		
10.	Rejestracja w PUP w części przypadków łączona jest z nielegalnym zatrudnieniem (praca „na czarno”)	Co siódma osoba zarejestrowana w PUP jako osoba bezrobotna (14,4%) przyznaje się do tego, że pracuje nielegalnie („na czarno”). Blisko 2/3 z nich (64,2%) deklaruje, że w przyszłości planuje podjąć legalne zatrudnienie, a co piąta (21,6%) zaprzecza takiemu rozwiązaniu. Pozostałe osoby nie potrafią odpowiedzieć na to pytanie.

11.	Nielegalne zatrudnienie (praca „na czarno”) jest charakterystyczne dla wybranych grup	Zatrudnienie „na czarno” osób zarejestrowanych jako bezrobotne częściej dotyczy: mężczyzn (23,7% w stosunku do 6,8% kobiet); osób w wieku 45-50 oraz 51-54 lat (odpowiednio 19,7% i 20,5%); osób bez wykształcenia (gimnazjalne lub poniżej) oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym (odpowiednio 17,9% i 21,7%).
12.	Główne powody pracy „na czarno” to brak opłacalności legalnego zatrudnienia i obawa przez utratą świadczeń socjalnych	Wśród osób, które pracują „na czarno” i nie planują podjąć legalnego zatrudnienia, największa grupa (46,3%) nie zamierza tego robić, ponieważ im się to nie opłaca (lepiej zarabiają „na czarno”): – w grupie tej jest dwukrotnie więcej mężczyzn (53,3%) niż kobiet (27,3%); – dominują osoby z młodszych kategorii wiekowych (100,0% w przypadku osób w wieku 18-24 lata, 66,7% – 25-30 lat, 75,0% – 31-34 lata – w stosunku do 33,3% w przypadku osób w wieku 55-59 lat, 0,0% – 60 lat i więcej). 31,7% osób jako powód podaje utratę świadczeń socjalnych po podjęciu legalnej pracy: – w grupie tej również dominują mężczyźni, choć przewaga nie jest już tak znacząca (33,3% w stosunku do 27,3% w grupie kobiet); – dominują osoby ze starszych kategorii wiekowych (71,4% w przypadku osób w wieku 51-54 lata oraz wśród starszych, choć rzadziej – 40,0% – 60 lat i więcej, 33,3% – 55-59 lat).
13.	Osoby, których stan zdrowia nie pozwala na pełne zatrudnienie bądź na zatrudnienie w ogóle, stosunkowo często decydują się na pracę „na czarno” (np. w formie dorywczej)	Pracę dorywczą, jako powód niepodejmowania legalnej pracy, wskazują najczęściej osoby, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia (33,3%). Ze stanem zdrowia łączy się też często przyczyna związana z utratą świadczeń socjalnych – wskazuje na nią 50,0% osób, których stan zdrowia pozwala na niepełne zatrudnienie oraz 33,3% tych, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie pracy.
Osoby zarejestrowane w PUP jako bezrobotne, które poszukują zatrudnienia		
14.	Część osób zarejestrowanych w PUP (tym samym wyrażających zdolność i gotowość do podjęcia pracy) przyznaje, że nie planuje podjąć zatrudnienia	Spośród osób zarejestrowanych w PUP jako osoby bezrobotne i niedeklarujących podejmowania pracy „na czarno” – 3/4 planuje podjąć zatrudnienie. Oznacza to, że co piąta osoba z tej grupy (20,3%) nie ma takiego zamiaru, a w połączeniu z osobami, które nie potrafią tego dookreślić, mamy 1/4 osób bezrobotnych (25,9%), które faktem rejestracji deklarują gotowość do podjęcia pracy, ale faktycznie jej w sobie nie mają.

15.	Ponad 1/4 osób zarejestrowanych w PUP z założenia nie jest skłonna przyjąć żadnej oferty pracy	łącznie 20,5% osób zarejestrowanych w PUP nie planuje przyjmować legalnej oferty pracy (w tym 17,4% niepracujących, nieplanujących podejmowania zatrudnienia oraz 3,1% pracujących nielegalnie, nieplanujących podejmowania legalnego zatrudnienia), a dalsze 6,8% – nie jest zdecydowanych (odpowiadają w odniesieniu do planów powrotu do pracy „trudno powiedzieć” – a więc są to osoby o poziomie przygotowania i motywacji, które na chwilę obecną nie wystarczają do podjęcia zatrudnienia). Ogółem 27,3%, tj. częściej niż co czwarta osoba zarejestrowana w PUP nie jest więc skłonna przyjąć oferty zatrudnienia.
16.	Wśród osób po 50-ym roku życia znacząco spada odsetek planujących podjąć zatrudnienie	Wiek nie różnicuje w sposób znaczący odsetka osób planujących podjąć zatrudnienie w kategoriach od 18 do 50 roku życia – w każdej z nich oscyluje wokół 80%. Natomiast, co jest znaczące w kontekście aktywizacji zawodowej, wśród osób po 50-ym roku życia spada – od 69,1% wśród osób w wieku 51-54 lata, przez 52,2% wśród tych w wieku 55-59 lat, do 32,7% wśród 60-latków i starszych.
17.	Im wyższy poziom wykształcenia, tym większy odsetek osób bezrobotnych planujących podjęcie pracy	Świadczyć o tym może odsetek osób bezrobotnych w poszczególnych grupach wykształcenia planujących podjęcie pracy – od 62,1% w przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, do 84,9% wśród tych z wykształceniem wyższym i 85,7% wśród osób po szkole policealnej.
18.	Niezależnie od stanu zdrowia (w każdej z trzech grup dotyczących stanu zdrowia) około 3/4 osób deklaruje plany zatrudnieniowe, natomiast różnicę widać w podziale na postawy bardziej i mniej zdecydowane	W każdej z trzech grup dotyczących stanu zdrowia około 74% osób deklaruje plany zatrudnieniowe, natomiast różnicę widać w podziale na odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”: – osoby, których stan zdrowia pozwala na podjęcie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy – 56,4% „zdecydowanie tak” i 17,7% „raczej tak”; – osoby, których stan zdrowia pozwala na niepełne zatrudnienie – 39,6% „zdecydowanie tak” i 34,9% „raczej tak”; – osoby, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia – 52,6% „zdecydowanie tak” i 21,1% „raczej tak”.
19.	Im dłuższy okres zarejestrowania w PUP, tym większy odsetek osób stwierdzających wprost, że nie	Świadczyć o tym może odsetek osób bezrobotnych w poszczególnych grupach związanych z okresem pozostawania w rejestrze PUP – od 6,8% wśród osób bezrobotnych najkrócej (do

	zamierzają podejmować w przyszłości zatrudnienia	3 m-cy), do 30,6% w przypadku osób zarejestrowanych dłużej niż 24 m-ce.
20.	Wśród osób bezrobotnych, które nie planują podejmować zatrudnienia, główne powody tego faktu mają związek z opieką nad osobą zależną oraz ze stanem zdrowia	W grupie powodów niepodejmowania zatrudnienia przez osoby bezrobotne największe odsetki wskazań dotyczą osobistej sytuacji osób – 46,3% ma związek z opieką nad osobą zależną (przy czym 37,6% dotyczy opieki nad dzieckiem / dziećmi, 8,7% – opieki nad rodzicami, teściami itp.), a 36,2% wiąże się ze stanem zdrowia.
21.	Płeć wyraźnie różnicuje powody leżące u podstaw niepodejmowania zatrudnienia w aspektach: opieki nad osobą zależną, stanu zdrowia, braku konieczności podejmowania pracy z uwagi na posiadanie innego źródła utrzymania	Przy wskazanych powodach niepodejmowania zatrudnienia zróżnicowanie uwzględniające płeć jest następujące: – opieka na dzieckiem / dziećmi – 56,4% kobiet w stosunku do 2,5% mężczyzn; – opieka nad inną osobą zależną – 10,1% kobiet w stosunku do 6,3% mężczyzn; – stan zdrowia – 24,2% kobiet w stosunku do 58,8% mężczyzn; – brak konieczności podejmowania pracy z uwagi na posiadanie innego źródła utrzymania – 4,0% kobiet w stosunku do 11,3% mężczyzn.
Perspektywa czasowa planowanego zatrudnienia		
22.	Zdecydowana większość osób planujących podjęcie zatrudnienia, chce to zrobić w najbliższym czasie	Spośród osób, które planują podjęcie pracy (tj. 72,7% osób zarejestrowanych w PUP), blisko 3/4 chce to zrobić w ciągu 3 miesięcy – 71,7% (przy czym blisko połowa – 45,6% – natychmiast). Jednocześnie co piąta osoba (19,0%) nie potrafi tego dookreślić.
23.	Im wyższy wiek, tym więcej osób niepotrafiących sprecyzować kiedy planują podjąć zatrudnienie	W kontekście wieku wyraźną różnicę widać w grupie osób niezdecydowanych – tych, które nie potrafią sprecyzować perspektywy czasowej planowanego zatrudnienia. W grupach od 18 do 44 roku życia stanowią po kilkanaście procent, a powyżej 44 roku życia – powyżej 20% i im wyższa kategoria wiekowa, tym więcej osób niezdecydowanych (od 24,7% w przypadku osób w wieku 45-50 lat, do 28,6% wśród osób powyżej 60 lat).
24.	Im wyższe wykształcenie, tym większy odsetek osób, które planują podjęcie pracy w najbliższym czasie	Najwięcej osób planujących podjęcie pracy w perspektywie 3 miesięcy jest wśród osób z wykształceniem wyższym (83,4%, przy czym 55,4% natychmiast – największy odsetek spośród wszystkich grup wykształcenia) oraz średnim zawodowym (73,2%). W pozostałych grupach wykształcenia odsetki stanowią 60-kilka procent.

25.	Osoby, których stan zdrowia nie pozwala na pełne zatrudnienie bądź na zatrudnienie w ogóle, plany podjęcia pracy odsuwają się w czasie	W najbliższej perspektywie czasowej (do 3 miesięcy) plany podjęcia zatrudnienia w poszczególnych grupach określających stan zdrowia wyglądają następująco: – osoby, których stan zdrowia pozwala na podjęcie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy – 74,1% (przy czym 48,0% natychmiast); – osoby, których stan zdrowia pozwala na niepełne zatrudnienie – 52,8% (przy czym 25,8% natychmiast); – osoby, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie pracy – 50,0% (przy czym 21,4% natychmiast). Jednocześnie najliczniejsza grupa niezdecydowanych jest w grupie osób, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia – 42,9% (w stosunku do 38,2% wśród tych, których stan zdrowia pozwala na niepełne zatrudnienie i 16,6% wśród tych, którzy z uwagi na stan zdrowia mogą podejmować pracę w pełnym wymiarze czasu pracy).
Lokalizacja planowanego miejsca pracy		
26.	Osoby planujące podjęcie pracy najczęściej biorą pod uwagę najbliższą bądź „w miarę” najbliższą lokalizację	Blisko 3/4 osób preferuje takie podejście (przy czym miejscowość, w której mieszkają wybiera 33,0% osób, sąsiednią miejscowość 21,0%, teren powiatu 18,4%).
27.	Wraz z wiekiem rośnie odsetek osób, które w odniesieniu do miejsca pracy wybierają najbliższą bądź „w miarę” najbliższą lokalizację	Odsetek osób bezrobotnych w poszczególnych grupach wieku, które w odniesieniu do miejsca pracy wybierają najbliższą lub „w miarę” najbliższą okolicę (swoją lub sąsiednią miejscowość albo inną miejscowość w tym samym powiecie) wzrasta od 65,0% w przypadku osób najmłodszych (18-24 lata), do 82,9% wśród tych powyżej 50-ego roku życia.
28.	Odsetek osób planujących wyjazd do pracy za granicę jest marginalny	Plany zawodowe oparte na wyjeździe za granicę zgłasza jedynie 4,2% osób.
29.	Wraz z wiekiem spada odsetek osób, które planują podjęcie pracy za granicą oraz osób, dla których miejsce pracy nie ma znaczenia	W przypadku osób, które planują podjęcie pracy za granicą – od 8,0% w przypadku osób najmłodszych (18-24 lata), do 0,0% wśród najstarszych (60 lat i więcej). W przypadku osób, dla których miejsce pracy nie ma znaczenia – od 13,1% w przypadku osób najmłodszych (18-24 lata), do 4,8% wśród najstarszych (60 lat i więcej).

Trudności w podjęciu zatrudnienia		
30.	Przeszkody w podjęciu zatrudnienia widzi ponad 40% osób bezrobotnych planujących jego podjęcie	Odsetki osób, które takie przeszkody dostrzegają („zdecydowanie tak” i „raczej tak”) i tych, którzy ich nie widzą („zdecydowanie nie” i „raczej nie”), są zbliżone względem siebie – odpowiednio 43,5% i 49,8%. Oznacza to jednocześnie, że spośród wszystkich osób zarejestrowanych w PUP (po wyłączeniu osób, które zadeklarowały brak planów podejmowania zatrudnienia w ogóle lub zatrudnienia legalnego, przejawiały postawę niezdecydowaną odnośnie pomysłu podjęcia zatrudnienia lub zgłosiły przeszkody w podjęciu zatrudnienia) – jedynie 36,2% nie widzi przeszkód w podjęciu zatrudnienia.
31.	Kobiety zdecydowanie częściej niż mężczyźni dostrzegają przeszkody w podjęciu zatrudnienia	Przeszkody w podjęciu zatrudnienia widzi 50,1% kobiet i 35,7% mężczyzn.
32.	Wraz ze wzrostem wieku zwiększa się odsetek osób, które widzą przeszkody w podjęciu pracy	Odsetek osób, które widzą przeszkody w podjęciu pracy w kontekście grup wiekowych układa się następująco – od 35,8% wśród najmłodszych (18-24 lata), do 61,4% wśród tych w wieku 55-59 lat. Jednocześnie wśród osób najstarszych (60 lat i więcej) odsetek spada do 47,6%.
33.	Postrzeganie przeszkód w podjęciu zatrudnienia ma oczywisty związek ze stanem zdrowia	Najwięcej osób, które widzą przeszkody w podjęciu zatrudnienia jest wśród tych, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie pracy – 78,6%. Analogiczny odsetek wśród tych, których stan zdrowia pozwala na niepełne zatrudnienie, wynosi 65,2%, a wśród tych, których stan zdrowia pozwala na zatrudnienie w pełnym wymiarze – 40,7%.
34.	Wraz z wydłużaniem się czasu pozostawania na bezrobociu zwiększa się odsetek osób, które zauważają przeszkody w podjęciu zatrudnienia	Odsetek osób, które widzą przeszkody w podjęciu pracy, w kontekście czasu pozostawania na bezrobociu, rośnie sukcesywnie – od 32,0% w przypadku osób zarejestrowanych nie dłużej niż 3 m-ce, do 57,0% w przypadku osób zarejestrowanych dłużej niż 24 m-ce.
35.	Najczęściej wskazywana przeszkoda w podjęciu pracy to opieka nad osobą zależną	Dotyczy jej 37,2% wskazań (przy czym przeważa w tym zakresie opieka nad dzieckiem / dziećmi – 29,3%, natomiast opieka nad inną osobą zależną to 7,9% wskazań). Blisko jedna czwarta wskazań ma związek z trudnościami z dojazdem do pracy (23,5%) oraz ze stanem zdrowia (22,3%). Co piąte wskazanie dotyczyło braku ofert pracy odpowiednich dla osoby (19,9%) oraz zbyt niskich wynagrodzeń oferowanych na rynku pracy (18,0%).

36.	Dla co piątej osoby planującej zatrudnienie przeszkoda w jego podjęciu ma związek z obszarem kwalifikacji	Powody związane z obszarem kwalifikacji to łącznie 17,5% wskazań – przy czym 8,9% dotyczy niedostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy („moje kwalifikacje zawodowe nie są poszukiwane na rynku pracy”), a 8,6% – braku kwalifikacji zawodowych.
37.	Brak dopasowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynkowych najczęściej utrudnia podjęcie pracy osobom starszym, natomiast brak kwalifikacji zawodowych to domena osób młodych	Na brak dopasowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynkowych utrudniający podjęcie pracy wskazują najczęściej osoby w wieku od 51 do 54 roku życia – 16,7% oraz w wieku 45-50 lat – 13,2% (nieco mniej w wieku 25-30 lat – 11,3%). Brak kwalifikacji zawodowych to domena osób młodych – w wieku 18-24 lata: 10,2% oraz w wieku 25-30 lat: 12,9%.
38.	Na brak ofert pracy odpowiednich dla osoby oraz na zbyt niskie wynagrodzenia oferowane na rynku wskazują najczęściej osoby z wykształceniem wyższym	Wśród osób z wykształceniem wyższym odsetek wskazujących na: – brak ofert pracy odpowiednich dla osoby wynosi 29,9% (w pozostałych kategoriach poziomu wykształcenia wskazania są kilkunastoprocentowe, a w przypadku wykształcenia policealnego stanowią 20,0%); – zbyt niskie wynagrodzenia oferowane na rynku wynosi 26,9% (jest to również charakterystyczne w grupie osób z wykształceniem policealnym – 24,0% i co ciekawe – z ogólnokształcącym – 23,5%, przy wartości średniej 18,0%).
39.	Kobiety częściej niż mężczyźni wśród przeszkód w podjęciu pracy wskazują na opiekę nad osobą zależną oraz na trudności z dojazdem do pracy,	W przypadku opieki nad osobą zależną – 49,0% wskazań wśród kobiet w stosunku do 17,7% wskazań w grupie mężczyzn. W przypadku trudności z dojazdem do pracy – 27,4% wskazań wśród kobiet w stosunku do 17,1% wskazań w grupie mężczyzn.
40.	Mężczyźni częściej niż kobiety wśród przeszkód w podjęciu pracy wskazują na stan zdrowia, brak odpowiednich dla osoby ofert pracy oraz zbyt niskie wynagrodzenia oferowane na rynku pracy	W przypadku stanu zdrowia – 32,3% wskazań wśród mężczyzn w stosunku do 16,2% wskazań w grupie kobiet. W przypadku braku odpowiednich dla osoby ofert pracy – 24,7% wskazań wśród mężczyzn w stosunku do 17,0% wskazań w grupie kobiet. W przypadku zbyt niskich wynagrodzeń oferowanych na rynku pracy – 29,7% wskazań wśród mężczyzn w stosunku do 10,8% wskazań w grupie kobiet.
41.	Na zbyt niskie wynagrodzenia na rynku, jako na przeszkodę utrudniającą podjęcie pracy, wskazują	Dotyczy to osób od 18 do 34 roku życia (przy czym odsetki wskazań wynoszą: 20,4% – 18-24 lata, 24,2% – 25-30 lata, 22,4% – 31-34 lata, przy wartości średniej 18,0%).

	najczęściej osoby młode	
42.	Najczęściej na dojazdy do pracy, jako na przeszkodę utrudniającą podjęcie pracy, wskazują mieszkańcy wsi	Dotyczy to 31,3% mieszkańców wsi (w stosunku do 13,5% wśród mieszkańców miast do 20 tysięcy mieszkańców, 9,8% – powyżej 20 do 50 tysięcy, 9,4% – powyżej 50 do 100 tysięcy, 9,1% – wśród mieszkańców Rzeszowa).
43.	W przypadku trudności z dojazdem do pracy najwięcej z nich dotyczy braku dogodnych połączeń komunikacji zbiorowej oraz braku możliwości dojazdu własnym samochodem	Sporo, bo blisko 2/3 wskazań (61,5%) odnosiło się do braku dogodnych połączeń komunikacji zbiorowej (autobus, bus itp.). Podobny odsetek (60,6%) dotyczył braku możliwości dojazdu własnym samochodem (brak samochodu, brak możliwości korzystania z samochodu prywatnego itp.). Brak dostępu do komunikacji zbiorowej to co szóste wskazanie (16,3%). Jednocześnie niemal co czwarte wskazanie (24,0%) odnosiło się do kwestii finansowych – zbyt dużych kosztów dojazdu w stosunku do oferowanych zarobków („nie opłaca się dojeżdżać”).
44.	Kobiety częściej niż mężczyźni w obszarze trudności z dojazdem do pracy wskazują na brak dostępu do komunikacji zbiorowej oraz brak możliwości dojazdu własnym samochodem, natomiast zbyt duże koszty dojazdu w stosunku do oferowanych zarobków nieco częściej podkreślają mężczyźni	Wśród kobiet odnoszących się do trudności z dojazdem do pracy jest blisko dwa razy więcej wskazań niż wśród mężczyzn na brak dostępu do komunikacji zbiorowej (odpowiednio 18,7% i 10,3%). Różnicę dotyczącą płci widać również przy wskazaniach dotyczących braku możliwości dojazdu własnym samochodem – 65,3% wskazań w grupie kobiet w stosunku do 48,3% wskazań w grupie mężczyzn. Natomiast w przypadku zbyt dużych kosztów dojazdu w stosunku do oferowanych zarobków więcej jest wskazań wśród mężczyzn – 27,6% w stosunku do 22,7% wskazań w grupie kobiet.
45.	W kontekście miejsca zamieszkania najwyższe odsetki wskazań na ograniczenia dotyczące komunikacji zbiorowej dotyczą mieszkańców wsi oraz miast do 20 tysięcy mieszkańców	Brak dostępu do komunikacji zbiorowej dotyczy 18,6% wskazań wśród mieszkańców wsi oraz 12,5% wskazań wśród mieszkańców miast do 20 tysięcy – w pozostałych kategoriach miejsca zamieszkania odsetki wynoszą 0,0%. Brak dogodnych połączeń komunikacji zbiorowej dotyczy 65,1% wskazań wśród mieszkańców wsi oraz 62,5% wskazań wśród mieszkańców miast do 20 tysięcy (dodatkowo w przypadku braku dogodnych połączeń komunikacji zbiorowej im większe miejsce zamieszkania, tym mniejszy odsetek wskazań na tę trudność – w przypadku mieszkańców miast powyżej 20 do 50 tysięcy mieszkańców stanowi on 50,0%, wśród mieszkańców miast powyżej 50 do 100 tysięcy – 33,3%, wśród mieszkańców Rzeszowa – 0,0%).

46.	Czas, w jakim osoby bezrobotne byłyby skłonne dojeżdżać do pracy, wskazuje raczej na przywiązanie do lokalnego rynku pracy	Wśród osób, dla których problem stanowią dojazdy do pracy, największy odsetek (38,5%) wskazał, że byłby skłonny dojeżdżać do pracy od 15 do 30 minut. Jednocześnie połowa osób (51,0%) wskazała, że mogłoby to być ponad pół godziny, a 3/4 osób – ponad 45 minut. Powyżej godziny byłoby skłonnych dojeżdżać jedynie 3,8% osób. Wśród mieszkańców wsi co siódma osoba (14,0%) byłaby skłonna dojeżdżać do pracy w czasie do 15 minut, połowa (51,2%) do pół godziny, natomiast 3/4 (75,6%) – do 45 minut. Natomiast wśród mieszkańców miast do 20 tysięcy mieszkańców 62,5% osób byłoby skłonnych dojeżdżać do pracy powyżej 15 minut do pół godziny, a 37,5% – powyżej 45 minut do godziny.
Oczekiwania odnośnie oferty pracy		
47.	Najniższa kwota wynagrodzenia netto możliwa do zaakceptowania, jaką podawały osoby zarejestrowane w PUP – wynosi średnio 2 042,06 zł	Najczęściej wskazywaną wartością w odniesieniu do wynagrodzenia możliwego do zaakceptowania była kwota mieszcząca się w przedziale pomiędzy 2 000,00 zł a 2 300,00 zł, blisko 3/4 wskazań (73,6%) mieściło się łącznie w kwocie do 2 300,00 zł.
48.	Kwota wynagrodzenia netto, którą osoby zarejestrowane w PUP podawały jako satysfakcjonującą, była wyższa o ok. 450 zł od kwoty akceptowalnej – średnia wyniosła 2 483,62 zł	Najczęściej wskazywaną kwotą w odniesieniu do wynagrodzenia satysfakcjonującego była kwota z przedziału pomiędzy 2 000,00 zł a 2 300,00 zł, jednak w kwocie do 2 300,00 zł mieściła się prawie połowa wskazań (48,9%), a kolejne 30,3 p.p. (łącznie niemal 4/5 – 79,2%) – w kwocie do 3 000,00 zł.
49.	Widoczna jest różnica w oczekiwaniach płacowych kobiet i mężczyzn – kobiety wskazują niższe kwoty niż mężczyźni	W przypadku kwoty akceptowalnej kobiety podają średnio wartość o 395 zł niższą od mężczyzn, a w odniesieniu do kwoty satysfakcjonującej – niższą o 484 zł. Jednocześnie kwoty 2 300,00 zł netto jako akceptowalnej dotyczą odpowiedzi 84,8% kobiet i 60,7% mężczyzn, a tej samej kwoty jako satysfakcjonującej – 61,2% kobiet i niemal dwukrotnie mniej – 34,6% mężczyzn.
50.	Najwyższe oczekiwania płacowe przedstawiają osoby z przedziału wiekowego 25-30 lat	Tak w odniesieniu do kwoty akceptowalnej, jak i kwoty satysfakcjonującej – najwyższe oczekiwania (w kategoriach wyodrębnionych wg wieku) przedstawiają osoby z przedziału wiekowego 25-30 lat (najwyższa średnia kwota – akceptowalna: 2 211,28 zł, satysfakcjonująca: 2 657,59 zł).

51.	Staż pracy w zasadzie nie różnicuje oczekiwań płacowych	Oczekiwania płacowe rozpatrywane względem stażu pracy są bardzo wyrównane, zwłaszcza w odniesieniu do kwot możliwych do zaakceptowania. Najwyższe różnice w stosunku do kwoty średniej dotyczą osób bez stażu zawodowego (zaakceptowałyby one kwotę wynagrodzenia netto niższą o 114 zł od kwoty średniej) oraz osób ze stażem mieszczącym się w granicach 5-10 lat (zaakceptowałyby one kwotę wynagrodzenia netto wyższą o 121 zł od kwoty średniej). W pozostałych kategoriach wyodrębnionych wg stażu zawodowego – kwoty są niemal zgodne ze średnią. W przypadku kwot satysfakcjonujących – odstępstwa układają się wg identycznego schematu, jednak różnica w kwocie bezwzględnie jest nieco wyższa (odpowiednio 171 i 182 zł).
52.	Osoby pracujące „na czarno” mają nieco wyższe oczekiwania płacowe niż osoby niepracujące poszukujące zatrudnienia	Różnica widoczna jest zwłaszcza w odniesieniu do kwoty uznawanej za satysfakcjonującą (różnica w oczekiwaniach o ponad 300 zł): – w przypadku osób pracujących „na czarno”: 2 159,13 zł (kwota do zaakceptowania) oraz 2 743,40 zł (kwota satysfakcjonująca); – w przypadku osób niepracujących: 2 022,72zł (kwota do zaakceptowania) oraz 2 440,71 zł (kwota satysfakcjonująca).
53.	Najwyższy odsetek osób, które zdecydowanie planują podjęcie pracy, jest wśród osób o najwyższych oczekiwaniach płacowych (tak w odniesieniu do kwot satysfakcjonujących, jak i akceptowalnych)	Największy odsetek osób, które w kontekście planów podjęcia pracy udzieliły odpowiedzi „zdecydowanie tak” jest wśród tych, które wskazują najwyższe kwoty satysfakcjonujących zarobków – 90,5% wśród osób, które wskazały kwoty powyżej 4 000 zł oraz 77,9% w grupie wskazujących powyżej 3 000 do 3 500 zł. W pozostałych grupach odsetki nie przekraczają 69%. W odniesieniu do kwot możliwych do zaakceptowania sytuacja wygląda nieco inaczej. O ile największy odsetek osób, które w kontekście planów podjęcia pracy udzieliły odpowiedzi „zdecydowanie tak” jest wśród tych, które wskazują najwyższe kwoty zarobków możliwych do zaakceptowania – 90,5% wśród osób, które wskazały kwoty powyżej 4 000 zł, o tyle względem pozostałych grup nie widać wyraźnej tendencji (przeplatają się w nich odsetki od 59,1% do 75,0%).
54.	Najbardziej pożądane są tradycyjne warunki zatrudnienia i organizacji pracy	Co do zasady osoby zarejestrowane w PUP oczekują zatrudnienia na podstawie umowy o pracę (umowa o pracę na czas określony oczekiwana przez 44,2% osób, umowa o pracę na czas nieokreślony – przez 59,6%), na pełny etat (oczekiwanie 78,6% osób) i w ramach

		standardowej organizacji czasu pracy w stałych godzinach (oczekiwanie 68,4% osób).
55.	Umowy na niepełny wymiar czasu pracy znacznie częściej akceptują kobiety	Częstotliwość wyborów kobiet w odniesieniu do 1/2 i 3/4 etatu jest ok. 4-krotnie większa niż w przypadku mężczyzn. Znacznie rzadziej od mężczyzn (niemal 2-krotnie) stwierdzają też, że wymiar czasu pracy nie ma dla nich znaczenia (brak oczekiwań).
56.	Osoby bez wykształcenia (gimnazjalne lub poniżej) oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym każdorazowo częściej niż inne grupy wskazują brak oczekiwań wobec oferty pracy – czy to w kontekście własnych dodatkowych wymagań, jak i w kontekście skłonności do zaakceptowania oferowanych warunków	Odsetek osób wskazujących brak oczekiwań wśród osób bez wykształcenia oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym wynosi odpowiednio: – w zakresie oczekiwanej formy pracy: 30,7% i 20,4% (przy średniej 20,0%), – w zakresie akceptowalnej formy pracy: 40,8% i 30,9% (przy średniej 28,8%), – w zakresie oczekiwanego wymiaru czasu pracy: 21,8% i 17,1% (przy średniej 16,0%), – w zakresie akceptowalnego wymiaru czasu pracy: 33,0% i 25,1% (przy średniej 22,2%), – w zakresie oczekiwanej organizacji czasu pracy: 30,7% i 26,9% (przy średniej 24,8%), – w zakresie akceptowalnej organizacji czasu pracy: 45,3% i 38,9% (przy średniej 36,1%).
57.	Osoby z wykształceniem wyższym mają wyższe od pozostałych kategorii wyodrębnionych wg wykształcenia oczekiwania odnośnie warunków pracy (płacowe oraz w zakresie formy zatrudnienia)	Tak w odniesieniu do akceptowalnej, jak i satysfakcjonującej kwoty wynagrodzenia – najwyższe oczekiwania (w kategoriach wyodrębnionych wg wykształcenia) przedstawiają osoby z wykształceniem wyższym (najwyższa średnia kwota – akceptowalna: 2 148,20 zł, satysfakcjonująca: 2 608,62 zł). Wraz ze wzrostem wykształcenia rośnie oczekiwanie odnośnie pracy etatowej na czas nieokreślony (największy odsetek osób zgłaszających to oczekiwanie jest wśród osób z wykształceniem wyższym). Z drugiej strony – osoby z wykształceniem wyższym są bardziej skłonne prowadzić działalność gospodarczą.
58.	Osoby z wykształceniem policealnym (wśród kategorii wyodrębnionych wg wykształcenia) mają niższe oczekiwania odnośnie warunków pracy (płacowych oraz w zakresie formy zatrudnienia) niż wynikałoby to z narastającego trendu (podnoszenia się oczekiwań wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia)	Zaskakują odpowiedzi osób z wykształceniem policealnym, których oczekiwania są zaniżone w stosunku do trendu związanego z wykształceniem formalnym i najbardziej zbliżone są do oczekiwań osób bez wykształcenia (gimnazjalne lub poniżej). Osoby z wykształceniem policealnym oraz bez wykształcenia (gimnazjalne i niższe) – są nieco bardziej niż pozostałe skłonne zaakceptować umowy cywilno-prawne (zapewne uwzględniając realne warunki proponowane na rynku): odsetki wynoszą odpowiednio 11,3% oraz 8,9%, przy wartości średniej 7,0%.

3. METODYKA BADANIA I CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADAWCZEJ

Badanie „Klienci powiatowych urzędów pracy na Podkarpaciu – jak widzą swoje szanse na rynku pracy” realizowane było w okresie od października do grudnia 2018 r. metodą wystandaryzowanego wywiadu kwestionariuszowego (dostępny w załączniku do raportu). Wywiady przeprowadzono w drodze bezpośredniego kontaktu ankietatorów z respondentami (metoda PAPI – *Paper and Pen Personal Interview* – bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy) w siedzibach powiatowych urzędów pracy na terenie województwa podkarpackiego.

Jego celem było opisanie trendów w zakresie postaw wobec zatrudnienia klientów podkarpackich powiatowych urzędów pracy. W obecnej sytuacji na rynku pracy, w której liczba ofert pracy przewyższa liczbę chętnych, a jednocześnie pracodawcy zgłaszają trudności ze znalezieniem odpowiednich kadr – za zasadne uznano zweryfikowanie oczekiwań osób bezrobotnych wobec oferowanych im propozycji zatrudnienia.

Badanie objęło klientów powiatowych urzędów pracy, tj. osoby zarejestrowane w momencie badania jako osoby bezrobotne w jednym z powiatowych urzędów pracy z terenu województwa podkarpackiego.

Przy dobieraniu obszaru realizacji badania uwzględniono wskaźnik przedsiębiorczości, tj. ilość firm na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz stopę bezrobocia. Na tej podstawie wyodrębniono obszary działania poszczególnych powiatowych urzędów pracy oddające specyfikę regionu, na terenie których przeprowadzono badanie, tj. charakteryzujące się:

- 1) niską stopą bezrobocia i wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości:
 - PUP w Rzeszowie,
 - PUP w Mielcu,
- 2) wysoką stopą bezrobocia i niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości:
 - PUP w Brzozowie,
 - PUP w Nisku,
- 3) wysoką stopą bezrobocia i wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości:
 - PUP w Przemyśle,
 - PUP w Ustrzykach Dolnych,
- 4) niską stopą bezrobocia i niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości:
 - PUP w Krośnie,
 - PUP w Dębicy,
- 5) średnią stopą bezrobocia:
 - PUP w Lubaczowie,
 - PUP w Jaśle.

Jednocześnie próba badawcza została dobrana w proporcjach analogicznych dla ogółu osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa podkarpackiego pod kątem:

- płci,
- wieku,
- miejsca zamieszkania (podział miasto / wieś),
- poziomu wykształcenia,
- udziału osób o statusie osoby długotrwale bezrobotnej,
- posiadania orzeczenia o niepełnosprawności (ze względu na chęć uzyskania miarodajnych danych nt. tej grupy – przyjęto założenie nadreprezentowania osób z niepełnosprawnościami w grupie badawczej w liczbie 120).

Zgodnie z danymi powiatowych urzędów pracy w województwie podkarpackim na koniec II kwartału 2018 r. zarejestrowanych było 81 606 osób. Próba reprezentatywna dla osób w tej sytuacji z terenu

województwa podkarpackiego została ustalona w liczbie 1 287 respondentów (przy założeniach: poziom ufności: 0,97; błąd maksymalny: 3%). Ostatecznie, w wyniku ustaleń z Wykonawcą badania w części „ankietowanie, baza danych” dot. konieczności zapewnienia próby o wskazanych parametrach, **badanie zostało zrealizowane na próbie 1 319 respondentów.**

Badanie (w części dotyczącej ankietowania i przygotowania bazy danych) sfinansowane zostało ze środków Funduszu Pracy pozostających w dyspozycji Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie.

Wszystkie dane użyte w raporcie (o ile wyraźnie nie zaznaczono inaczej) pochodzą z wyżej opisanego badania ankietowego.

W tabelach od 1 do 8 przedstawiono charakterystykę respondentów z uwzględnieniem poszczególnych cech.

Tabela 1 Charakterystyka respondentów ze względu na **płeć** (N=1 319)

Kategoria	Liczba	%
kobieta	723	54,8
mężczyzna	596	45,2
Ogółem	1 319	100,0

Tabela 2 Charakterystyka respondentów ze względu na **wiek** (N=1 319)

Kategoria	Liczba	%
18-24 lata	163	12,4
25-30 lat	400	30,3
31-34 lata	201	15,2
35-44 lat	119	9,0
45-50 lat	117	8,9
51-54 lata	122	9,3
55-59 lat	135	10,2
60 i więcej lat	62	4,7
Ogółem	1 319	100,0

Tabela 3 Charakterystyka respondentów ze względu na **stan zdrowia** (N=1 319)

Kategoria	Liczba	%
pozwalający na podjęcie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy	1 166	88,4
pozwalający na niepełne zatrudnienie	127	9,6
niepozwalający na podjęcie zatrudnienia	26	2,0
Ogółem	1 319	100,0

Tabela 4 Charakterystyka respondentów ze względu na **posiadane orzeczenie o niepełnosprawności** (N=1 319)

Kategoria	Liczba	%
tak, w stopniu znacznym	12	0,9
tak, w stopniu umiarkowanym	64	4,9
tak, w stopniu lekkim	62	4,7
nie	1 181	89,5
Ogółem	1 319	100,0

Tabela 5 Charakterystyka respondentów ze względu na **miejsce zamieszkania** (N=1 319)

Kategoria	Liczba	%
wieś	820	62,2
miasto do 20 tys. mieszkańców	153	11,6
miasto powyżej 20 tys., do 50 tys. mieszkańców	154	11,7
miasto powyżej 50 tys., do 100 tys. mieszkańców	106	8,0
miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	86	6,5
ogółem	1 319	100,0

Tabela 6 Charakterystyka respondentów ze względu na **wykształcenie** (N=1 319)

Kategoria	Liczba	%
gimnazjalne lub niższe	257	19,5
zasadnicze zawodowe	359	27,2
średnie zawodowe (technikum)	293	22,2
średnie ogólnokształcące	148	11,2
policealne	57	4,3
wyższe	205	15,5
Ogółem	1 319	100,0

Tabela 7 Charakterystyka respondentów ze względu na **staż pracy** (N=1 319)

Kategoria	Liczba	%
brak	248	18,8
do 1 roku	174	13,2
powyżej 1 roku – do 5 lat	304	23,1
powyżej 5 – do 10 lat	192	14,6
powyżej 10 – do 20 lat	218	16,5
powyżej 20 – do 30 lat	128	9,7
powyżej 30 – do 40 lat	48	3,6
powyżej 40 lat	7	0,5
Ogółem	1 319	100,0

Tabela 8 Charakterystyka respondentów ze względu na **zamieszkiwany powiat** (N=1 319)

Kategoria	Liczba	%
bieszczadzki	127	9,6
brzozowski	130	9,9
dębicki	134	10,2
jasielski	130	9,9
krośnieński i miasto Krosno	127	9,6
lubaczowski	125	9,5
mielecki	135	10,2
niski	134	10,2
przemyski	138	10,5
rzyszowski i miasto Rzeszów	139	10,5
ogółem	1 319	100,0

4. WYNIKI BADANIA

4.1 BEZROBOTNI – CHARAKTERYSTYKA

Problemem wysuwającym się obecnie na pierwsze miejsce w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych jest długotrwałość stanu bezrobocia. Blisko 60% osób bezrobotnych zgłosiło, że znajduje się w rejestrze powiatowego urzędu pracy co najmniej od roku. Oznacza to, że co najmniej taki jest odsetek osób długotrwale bezrobotnych.² Dalsza 1/3 osób bezrobotnych jest zarejestrowana dość krótko: nie dłużej niż 3 m-ce, natomiast co ósma osoba bezrobotna zarejestrowana jest powyżej 3 m-cy, a jednocześnie nie dłużej niż rok. Wyznacza to 2 ścieżki zachowania osób bezrobotnych: pozyskanie zatrudnienia w ciągu 3 miesięcy i wyrejestrowanie albo trwałe pozostanie w rejestrze i wydłużenie okresu pozostawania bez pracy powyżej 12 m-cy.

Dane pozyskane z badania zasadniczo pokrywają się z danymi statystyki publicznej³, co uwiarygadnia wnioski z nich płynące. Odsetki osób bezrobotnych w poszczególnych kategoriach okresu trwania bezrobocia (wykres 1) nie różnią się więcej niż o 11 p.p. (w tym w najliczniejszej grupie, tj. bezrobotnych powyżej 24 m-cy – o 0,8 p.p.). Próba wyliczenia średniego okresu pozostawania w rejestrze w momencie badania⁴ (zastosowana identycznie do danych pochodzących z badania oraz do danych sprawozdawczych powiatowych urzędów pracy) pokazuje, że jest to okres orientacyjny:

- 13,8 m-cy w przypadku próby badawczej (w tym kobiety 14,6 m-cy, mężczyźni – 12,9 m-cy).
- 12,9 m-cy w odniesieniu do pełnej populacji osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy woj. podkarpackiego (w tym kobiety 13,9 m-cy, mężczyźni – 11,7 m-cy) – wg danych na koniec I półrocza 2018 r.

Do badania pozyskano więc osoby o nieco dłuższym (średnio o 1 m-c) okresie pozostawania w rejestrach powiatowych urzędów pracy. Jest to pozytywne z punktu widzenia celu badania, jakim jest próba zdiagnozowania problemów, które wpływają na niepowodzenia w aktywizacji osób o wydłużającym się okresie pozostawania bez pracy przy jednoczesnej dostępności ofert pracy.

Znaczna większość (78,4%) osób bezrobotnych jest zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy po raz kolejny (21,6% stanowią osoby zarejestrowane po raz pierwszy) – w tym dla niemal co ósmej osoby jest to co najmniej piąta taka sytuacja.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Kobiety są nieco dłużej bezrobotne od mężczyzn – średnio⁴ o 1,7 m-ca. Znacznie więcej (różnica w stosunku do mężczyzn o ok. 5 p.p.) jest ich zwłaszcza w grupie osób najdłużej bezrobotnych –

² Definicja długotrwałego bezrobocia, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2018.1265 j.t. z późn. zm.) odnosi się do pozostawania w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Ze względu na trudność w przypisaniu się do tej grupy przez same osoby bezrobotne oraz brak możliwości weryfikacji danych w powiatowym urzędzie pracy ze względu na poufność badania – niemożliwe było pełne zweryfikowanie spełniania definicji przez poszczególnych respondentów. Osoby zarejestrowane ciągle od 12 lub 24 miesięcy na pewno posiadają status osoby długotrwale bezrobotnej, jednak wśród pozostałych respondentów również mogły się znaleźć osoby spełniające tę definicję.

³ Sprawozdanie MPIPS-01 na koniec I półrocza 2018 r. Źródło: dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, zawarte m.in. w Analizie sytuacji na rynku pracy w województwie podkarpackim w I półroczu 2018 r., dostęp w Internecie [10.01.2019 r.]: <http://wuprzeszow.praca.gov.pl/-/7899866-analiza-sytuacji-na-ryнку-pracy-w-województwie-podkarpackim-w-i-półroczu-2018-r->

⁴ Średnia arytmetyczna wyliczona na podstawie środków przedziałów, w przypadku przedziału „powyżej 24 m-cy” – ze względu na brak możliwości oszacowania górnej granicy przedziału oraz nieuzasadnione zawyżanie wyniku w razie przyjęcia wartości przypadkowej – przyjęto jako wartość średnią dolną granicę przedziału, tj. 24 m-ce – oznacza to, że wynik obarczony jest błędem zaniżającym wartość uznawaną za średnią.

powyżej 24 m-cy.

Okres pozostawania osobą bezrobotną wcale nie wydłuża się wraz z wiekiem – wśród bezrobotnych najdłużej (powyżej 12 m-cy) największy jest udział 30-latków (osoby w wieku 25-30 lat stanowią 27,9% tej grupy, a w wieku 31-34 lata kolejne 16,6% – łącznie 44,5%).

Osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności pozostają w rejestrach powiatowych urzędów pracy statystycznie dłużej: blisko połowa z nich (47,8%) jest zarejestrowana dłużej niż 24 m-ce, a kolejne 24,6% – powyżej 12 do 24 m-cy (łącznie 72,5%). W przypadku osób nieposiadających orzeczenia o niepełnosprawności – odsetek ten wynosi 57,2%, w tym 25,7% bezrobotnych powyżej 12 do 24 m-cy oraz 31,5% bezrobotnych pow. 24 m-cy. Dodatkowo wśród osób z orzeczeniem niewielki jest wśród nich udział osób bezrobotnych krótko (do 3 m-cy): 18,8%, tj. o 10,7 p.p. mniej niż w przypadku osób nieposiadających orzeczenia.

Największy odsetek osób długotrwale bezrobotnych jest w średnich miastach – w przypadku miast powyżej 20 do 50 tys. mieszkańców osoby zarejestrowane dłużej niż 12 m-cy stanowią 66,9% wszystkich, w przypadku miast powyżej 50 do 100 tys. mieszkańców – 62,3% (w pozostałych wielkościach miejscowości odsetek ten waha się od 55,6% do 57,6%).

Im wyższy poziom wykształcenia, tym krótszy okres pozostawania w rejestrach powiatowych urzędów pracy. Świadczy o tym odsetek osób zarejestrowanych najdłużej (powyżej 12 m-cy): od 72,0% bezrobotnych wśród osób bez wykształcenia (gimnazjalne lub niższe), po 45,3% w przypadku osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz 47,8% w przypadku osób z wykształceniem wyższym. Średni⁴ okres wynosi:

- w przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – 16,8 m-ca;
- w przypadku osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 14,7 m-ca;
- w przypadku osób z wykształceniem średnim zawodowym – 13,3 m-ca;
- w przypadku osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 11,0 m-ca;
- w przypadku osób z wykształceniem policealnym – 13,6 m-ca;
- w przypadku osób z wykształceniem wyższym – 11,4 m-ca.

Co do zasady osoby o dłuższym stażu pracy dłużej pozostają w rejestrach powiatowych urzędów pracy – świadczą o tym odsetki osób w poszczególnych kategoriach – zmniejszający się udział osób w kategorii zarejestrowanych do 3 m-cy wraz z postępującym stażem i jednocześnie zwiększający się udział osób zarejestrowanych dłużej niż 24 m-ce (przy czym wyjątkiem od trendu jest grupa osób o najdłuższym stażu – powyżej 30 lat pracy) (wykres 2) oraz średni⁴ okres pozostawania w rejestrze, który wynosi:

- 11,0 m-cy w przypadku osób bez stażu pracy;
- 13,4 m-cy w przypadku osób ze stażem pracy do roku;
- 12,9 m-cy w przypadku osób ze stażem pracy powyżej roku do 5 lat;
- 15,0 m-cy w przypadku osób ze stażem pracy powyżej 5 lat do 10 lat;
- 16,3 m-cy w przypadku osób ze stażem pracy powyżej 10 lat do 20 lat;
- 16,3 m-cy w przypadku osób ze stażem pracy powyżej 20 lat do 30 lat;
- 13,5 m-cy w przypadku osób ze stażem pracy powyżej 30 lat.

Liczba przypadków zarejestrowania w powiatowym urzędzie pracy (ilość zarejestrowań w odniesieniu do danej osoby) rośnie wraz z wiekiem – co jest dość oczywiste (dla niemal połowy osób do 24 roku życia – jest to pierwsze zarejestrowanie).

Im niższy poziom wykształcenia, tym więcej przypadków rejestracji w powiatowym urzędzie pracy: od 5,9% osób z wykształceniem wyższym zarejestrowanych po raz 5 (lub kolejny), po 19,8% osób w takiej sytuacji wśród bezrobotnych bez wykształcenia (gimnazjalne lub poniżej) oraz 16,2% wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Tabela 9

Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Od ilu miesięcy jest Pan(i) zarejestrowany(a) w powiatowym urzędzie pracy jako osoba bezrobotna?** (N=1 319) – w %

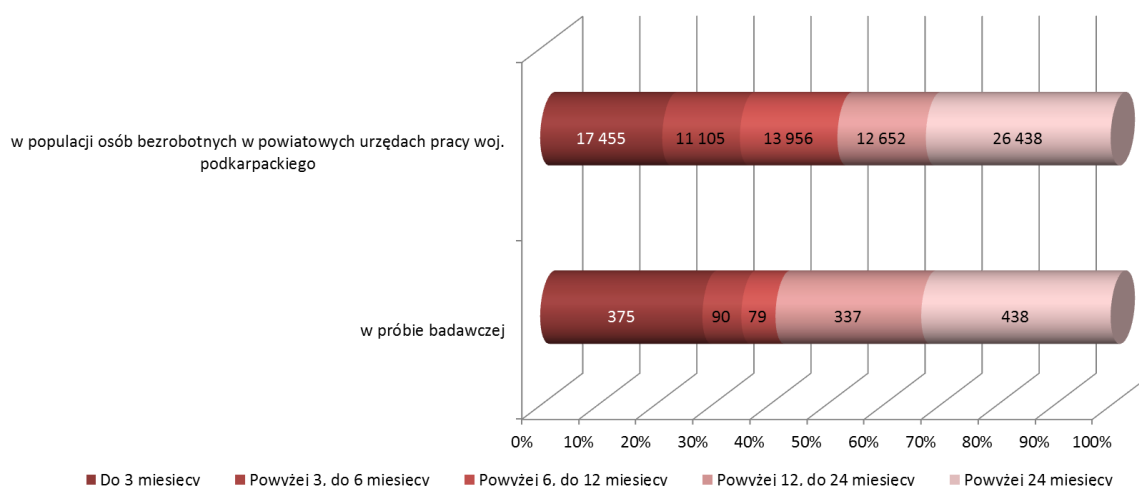
Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
do 3 miesięcy	28,4	24,2	33,6	63,2	32,8	19,9	24,4	23,1	14,8	16,3	8,1	17,1	26,7	31,1	38,5	22,8	36,1
powyżej 3, do 6 miesięcy	6,8	7,3	6,2	8,6	9,3	9,5	5,0	6,0	1,6	2,2	3,2	5,4	5,3	7,8	7,4	8,8	8,8
powyżej 6, do 12 miesięcy	6,0	6,4	5,5	4,3	6,3	7,0	5,0	8,5	8,2	4,4	1,6	5,4	5,0	4,1	8,8	12,3	7,3
powyżej 12, do 24 miesięcy	25,5	26,6	24,3	19,6	31,0	29,4	19,3	19,7	19,7	26,7	25,8	23,7	24,5	25,9	25,7	28,1	28,3
powyżej 24 miesięcy	33,2	35,5	30,4	4,3	20,8	34,3	46,2	42,7	55,7	50,4	61,3	48,2	38,4	31,1	19,6	28,1	19,5
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabela 10

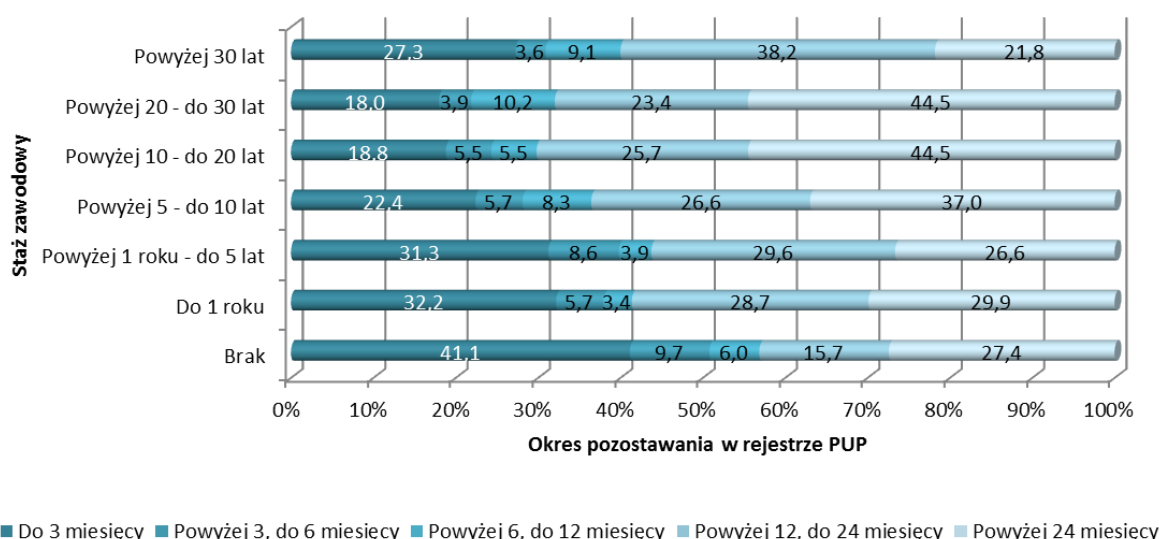
Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Ile razy był(a) Pan(i) zarejestrowany(a) jako osoba bezrobotna?** (N=1 319) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
jestem zarejestrowany(a) po raz pierwszy	21,6	22,8	20,1	49,7	26,0	13,4	6,7	18,8	9,0	19,3	9,7	17,1	18,4	21,5	18,2	21,1	35,6
2 razy	34,6	36,9	31,9	34,4	38,5	41,3	38,7	31,6	24,6	23,7	30,6	28,8	29,2	39,6	39,9	45,6	37,6
3-4 razy	30,7	28,4	33,6	14,7	27,8	35,3	38,7	31,6	36,1	40,0	29,0	34,2	36,2	28,3	30,4	28,1	21,0
5 razy i więcej	13,0	11,9	14,4	1,2	7,8	10,0	16,0	17,9	30,3	17,0	30,6	19,8	16,2	10,6	11,5	5,3	5,9
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Wykres 1 Okres pozostawania w rejestrze powiatowego urzędu pracy wśród osób w próbie badawczej a w populacji osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy woj. podkarpackiego (N=1 319)

Wykres 2 Okres pozostawania w rejestrze PUP a staż pracy osób bezrobotnych (N=1 319)

Klienci powiatowych urzędów pracy zostali zapytani, dlaczego zdecydowali się na rejestrację.⁵ 3/4 z nich wskazało na przyczynę w postaci chęci podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu⁶. Pozostałe przyczyny zyskują wielokrotnie mniejsze poparcie, z czego największe dotyczy możliwości skorzystania z form wsparcia realizowanych w publicznych służbach zatrudnienia:

- dostępu do ofert pracy za pośrednictwem urzędu: wybór co trzeciej osoby bezrobotnej (przy czym należy zastrzec, że katalog ofert pracy kierowanych do powiatowych urzędów pracy jest publicznie dostępny – bez ograniczeń wobec osób niezarejestrowanych);

⁵ W powiatowych urzędach pracy rejestruje się ok. 78,3% osób bezrobotnych, tj. nieposiadających zatrudnienia, a gotowych do jego podjęcia – na podstawie wyników badania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie „Potencjał kadrowy podkarpackiego rynku pracy”, Rzeszów 2017, dostępne w Internecie [14.01.2019 r.]: <http://wuprzeszow.praca.gov.pl/-/5960412-badanie-potencjal-kadrowy-podkarpackiego-ryнку-pracy->, s. 54.

⁶ Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 24) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.2018.1510 z późn. zm.) – ubezpieczeniem zdrowotnym obejmowani są bezrobotni niepodlegający obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

- możliwości skorzystania ze szkoleń (wybór co siódmej osoby bezrobotnej);
- możliwości skorzystania ze stażu (wybór co ósmej osoby bezrobotnej).

Możliwość pobierania zasiłku dla bezrobotnych motywuje co dziesiątą rejestrującą się osobę (9,7%).⁷ Co dwudziesta osoba podała inny powód rejestracji – niemal wszystkie one wskazywały na utratę pracy (ewentualnie różnicując powód tej sytuacji). Biorąc pod uwagę treść pytania, a więc motywy korzystania z usług publicznych służb zatrudnienia – odpowiedzi wskazujące na rejestrację ze względu na brak zatrudnienia należy traktować jako bezrefleksyjne spełnienie nawyku (własnego lub płynącego z doświadczeń otoczenia) lub traktowanie tego jako obowiązku formalnego. Oprócz odpowiedzi ogólnych („zwolniłem się z pracy”, „redukcja etatu”, „nie przedłużono mi umowy o pracę”, „zamknięto sklep, w którym pracowałem”) – zwracano uwagę na przyczyny utraty pracy takie jak: powrót z zagranicy („przyjechałem z zagranicy i nie mogę znaleźć pracy”, „powrót z zagranicy”), przerwa związana z urodzeniem dziecka („po urodzeniu dziecka nie mogłam wrócić do pracy”, „po urlopie macierzyńskim musiałam zrezygnować z pracy”), problemy zdrowotne („musiałam zrezygnować z pracy ze względu na stan zdrowia”, „choroba”), opuszczenie zakładu karnego („wyszedłem z zakładu karnego i szukam pracy”). W kilku przypadkach motywacja była pozytywna – zwracała uwagę nie na brak pracy, ale na poszukiwanie zatrudnienia („skończyłem studia i szukam pracy”, „skończył mi się urlop macierzyński, dziecko dostało żłobek i chcę podjąć pracę”) albo wskazujące na chęć skorzystania z form wsparcia („pomoc w znalezieniu zatrudnienia”, „dostałem ofertę pracy, ale muszę być zarejestrowany w urzędzie”). W 8 przypadkach (0,6% zarejestrowanych) wskazywano wprost na formalne ułatwienia uzyskania zabezpieczenia socjalnego („zaświadczenia do zasiłków w GOPS”, „miałem wypadek i potrzebuję ubezpieczenia zdrowotnego”, „by otrzymywać zasiłek z MOPS”, „złożyłem odwołanie w sprawie renty, którą mi zabrano i musiałem się zarejestrować”, „rozwiązano mój zakład pracy, by iść na emeryturę musiałam być 180 dni na zasiłku”, „zasiłek przedemerytalny”, „darmowa komunikacja”).

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Ww. motywacje związane z możliwością skorzystania z form wsparcia dostępnych poprzez publiczne służby zatrudnienia motywuje do rejestracji zwłaszcza kobiety (wykres 3) – w ich przypadku nadwyżka odsetka kobiet je wybierających od analogicznego odsetka w odniesieniu do mężczyzn wynosi: 6,1 p.p. (w odniesieniu do dostępu do ofert pracy za pośrednictwem urzędu), 4,3 p.p. (w odniesieniu do możliwości skorzystania ze szkoleń) oraz 9,5 p.p. (w odniesieniu do możliwości skorzystania ze stażu).

Im niższy poziom wykształcenia, tym częstsza motywacja do rejestracji w postaci zapewnienia ubezpieczenia zdrowotnego (81,3% w przypadku osób bez wykształcenia, 63,9% w przypadku osób z wykształceniem wyższym – 17,4 p.p. różnicy; w pozostałych kategoriach odsetek ten jest zbliżony – waha się od 72,3% do 78,9%).

– W ODNIESIENIU DO WYBRANYCH PYTAŃ ZAWARTYCH W KWESTIONARIUSZU

„okres pozostawania w rejestrze a powody rejestracji w PUP” (wykres 4)

Powody rejestracji w powiatowym urzędzie pracy nie różnią się zasadniczo w zależności od okresu

⁷ Jednocześnie jest to odsetek nieco mniejszy niż uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych w województwie podkarpackim – na koniec 2017 r. 13,8% osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w regionie posiadało takie prawo (od 10,3% w przypadku mieszkańców Rzeszowa do 17,8% w przypadku mieszkańców powiatu ropczycko-sędziszowskiego). Źródło: Sprawozdanie MPiPS-01 na koniec I półrocza 2018 r., dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, zawarte m.in. w Analizie sytuacji na rynku pracy w województwie podkarpackim w I półroczu 2018 r., dostęp w Internecie [10.01.2019 r.]: <http://wuprzeszow.praca.gov.pl/-/7899866-analiza-sytuacji-na-ryнку-pracy-w-województwie-podkarpackim-w-i-polroczu-2018-r->

pozostawania w rejestrze – najważniejszym powodem jest niezmiennie chęć posiadania ubezpieczenia zdrowotnego (odsetek osób wskazujących na tę motywację nieco się zwiększa wraz z wydłużaniem okresu pozostawania w rejestrach, jednak są to różnice od 3,0 do 7,2 p.p. od wartości średniej) oraz (w drugiej kolejności) dostęp do ofert pracy za pośrednictwem urzędu.

„wykonywanie pracy nielegalnie („na czarno”) a powody rejestracji w PUP” (wykres 5)

W przypadku osób pracujących nielegalnie „na czarno” odsetek osób rejestrujących się ze względu na ubezpieczenie zdrowotne rośnie do 87%. Nieco wyższe (o 3,1 p.p.) jest również wskazanie na możliwość skorzystania z dotacji na założenie własnej firmy. Wśród osób, które w ogóle nie pracują – nieco częstsze są wybory związane z możliwością korzystania z różnych form wsparcia (zwłaszcza dotyczących korzystania z ofert pracy – o 6,9 p.p.).

„plany podjęcia zatrudnienia a powody rejestracji w PUP” (wykres 6)

Zgodnie z przewidywaniami – motywacje odnoszące się do możliwości skorzystania z form wsparcia oferowanych przez publiczne służby zatrudnienia (stażu, pośrednictwa pracy, szkoleń, dotacji na założenie działalności gospodarczej lub inne formy) dotyczą w mniejszym stopniu osób, które nie planują wracać na rynek pracy – choć nawet w przypadku ww. form odsetek osób, które zarejestrowały się, by z nich skorzystać, choć nie planują podjąć zatrudnienia, wynosi od 8,2% do 16,7%.

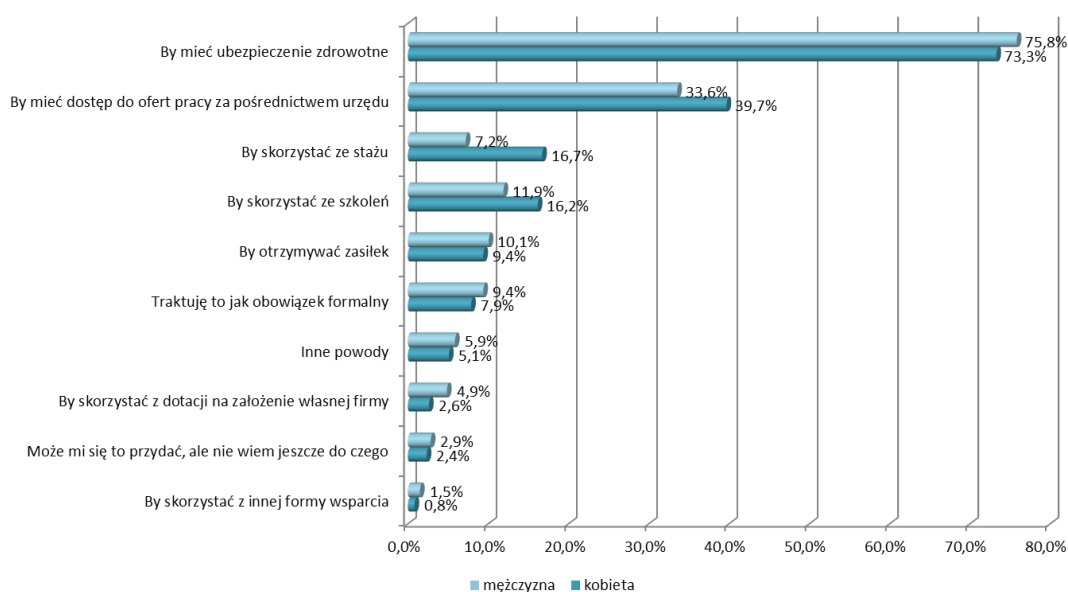
Tabela 11 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Dlaczego zdecydował(a) się Pan(i) na rejestrację w urzędzie?** (N=1 319) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
traktuję to jak obowiązek formalny	8,6	7,9	9,4	7,4	6,5	9,5	7,6	9,4	14,8	8,1	11,3	12,1	8,1	8,2	5,4	14,0	6,3
może mi się to przydać, ale nie wiem jeszcze do czego	2,6	2,4	2,9	1,8	2,5	3,0	1,7	2,6	4,1	1,5	4,8	3,9	1,9	3,1	2,0	1,8	2,0
by mieć ubezpieczenie zdrowotne	74,5	73,3	75,8	74,2	74,0	74,1	65,5	69,2	81,1	80,0	80,6	81,3	76,9	73,0	72,3	78,9	63,9
by skorzystać ze szkoleń	14,3	16,2	11,9	17,2	18,8	11,9	13,4	13,7	9,8	11,1	3,2	7,8	15,6	14,0	15,5	17,5	18,5
by skorzystać ze stażu	12,4	16,7	7,2	17,8	18,0	12,9	10,9	5,1	9,0	4,4	1,6	7,0	10,0	13,7	8,8	21,1	22,0
by otrzymywać zasiłek	9,7	9,4	10,1	5,5	9,0	7,0	8,4	12,0	9,8	17,8	14,5	12,8	10,3	7,5	7,4	8,8	9,8
by skorzystać z dotacji na założenie własnej firmy	3,6	2,6	4,9	2,5	5,3	4,5	5,9	1,7	1,6	0,7	3,2	0,8	3,3	4,4	2,0	1,8	8,3

by skorzystać z innej formy wsparcia	1,1	0,8	1,5	0,6	1,8	1,5	0,0	0,0	1,6	0,0	3,2	0,8	0,8	0,3	2,0	0,0	2,9
by mieć dostęp do ofert pracy za pośrednictwem urzędu	36,9	39,7	33,6	31,3	36,8	39,8	40,3	38,5	45,9	31,9	27,4	35,0	33,1	41,3	37,8	40,4	38,0
inne powody	5,5	5,1	5,9	3,1	5,0	4,0	9,2	9,4	4,9	4,4	8,1	4,3	5,8	4,4	7,4	3,5	6,8
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

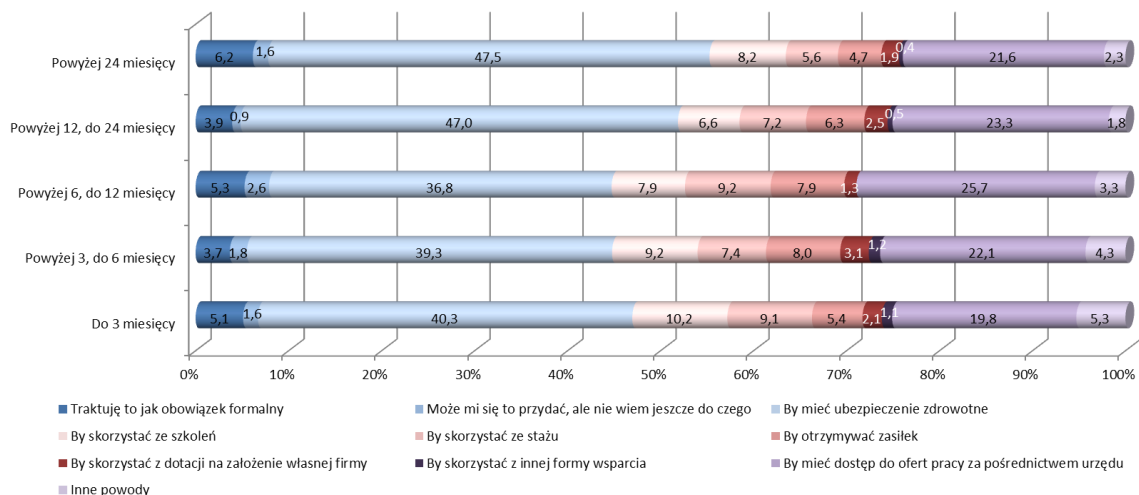
Procenty nie sumują się do 100 ze względu na możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi

Wykres 3 Płeć a odpowiedź na pytanie: **Dlaczego zdecydował(a) się Pan(i) na rejestrację w urzędzie?** (N=1 319)

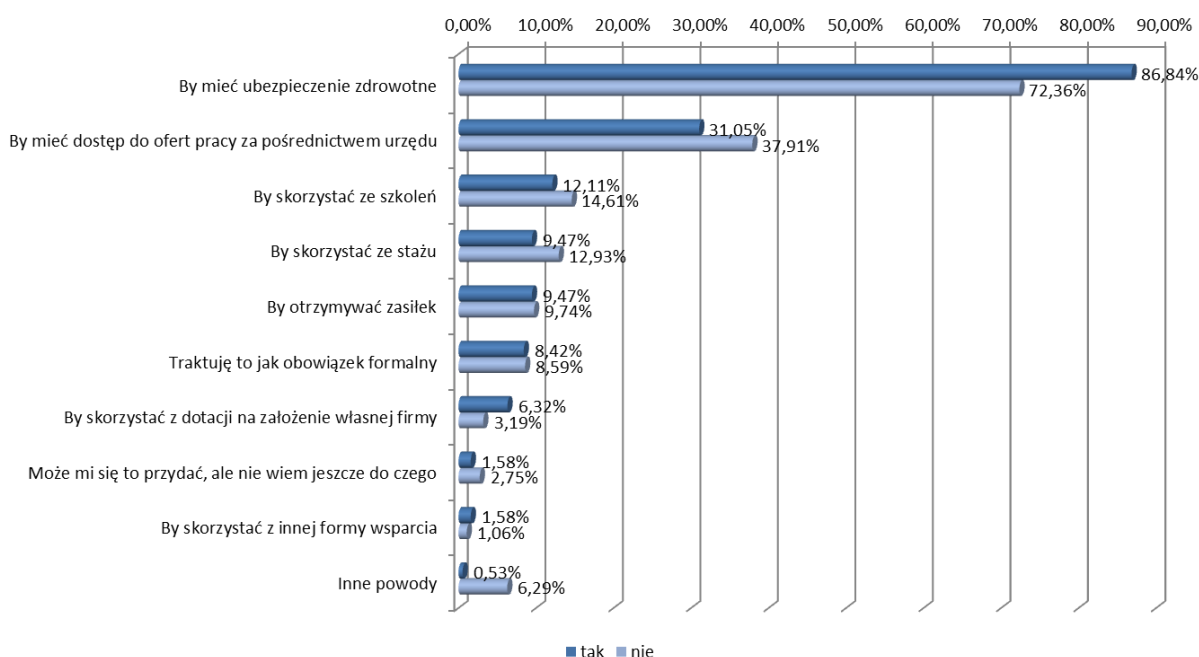

Procenty nie sumują się do 100 ze względu na możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi

Wykres 4 Okres pozostawania w rejestrze PUP a odpowiedź na pytanie: **Dlaczego zdecydował(a) się Pan(i) na rejestrację w urzędzie?** (N=2 231 – liczebność odpowiedzi udzielonych przez 1 319 respondentów przy uwzględnieniu możliwości wskazywania więcej niż 1 odpowiedzi)

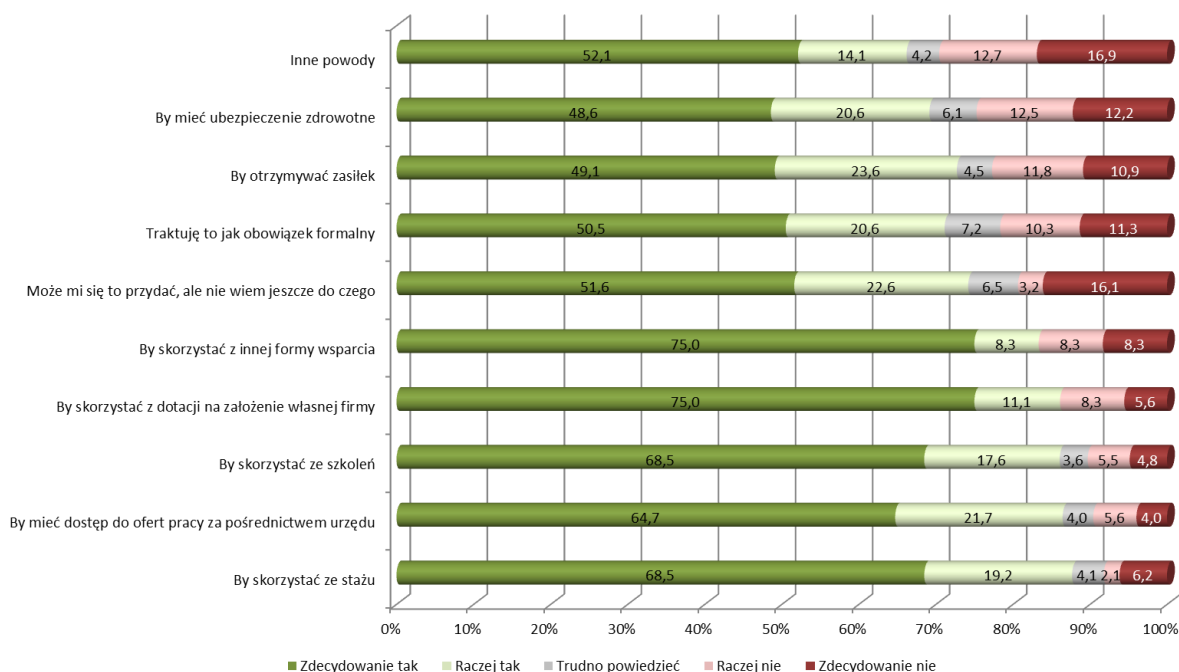

Wykres 5 Przyczyna decyzji o rejestracji w urzędzie a odpowiedź na pytanie: **Czy obecnie wykonuje Pan(i) jakąś pracę zarobkową „na czarno”?** (N=1 319)

Procenty nie sumują się do 100 ze względu na możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi

Wykres 6 Przyczyna decyzji o rejestracji w urzędzie a odpowiedź na pytanie: **Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?** (N=1 913 – liczba wskazań wśród 1 129 respondentów odpowiadających na pytanie kwestionariuszowe)

4.2 PLANY DOTYCZĄCE ZATRUDNIENIA

4.2.1 OSOBY ZAREJESTROWANE W PUP JAKO BEZROBOTNE, KTÓRE PRACUJĄ „NA CZARNO”

Co siódma osoba zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako osoba bezrobotna przyznaje się do tego, że pracuje nielegalnie („na czarno”). Blisko 2/3 z nich (64,2%, tj. 9,2% wszystkich respondentów) deklaruje, że w przyszłości planuje podjąć legalne zatrudnienie. Co piąty (21,6%) zaprzecza takiemu rozwiązaniu. Pozostali nie potrafili odpowiedzieć na to pytanie – co można interpretować jako obecny brak refleksji, a tym samym planów zmiany sytuacji.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Zatrudnienie nielegalne („na czarno”) osób zarejestrowanych jako bezrobotne częściej dotyczy:

- mężczyzn (różnica o 16,9 p.p. w stosunku do kobiet);
- osób z kategorii wiekowych 45-50 oraz 51-54 lat (różnica odpowiednio o 5,3 oraz 6,1 p.p. w stosunku do średniej);
- osób bez wykształcenia (gimnazjalne lub poniżej) oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym (różnica odpowiednio o 3,5 oraz 7,3 p.p. w stosunku do średniej).

W odniesieniu do miejsca zamieszkania – najmniejsze odsetki osób pracujących nielegalnie zarejestrowano wśród bezrobotnych z terenu: miasta Rzeszowa (4,7%, tj. o 9,8 p.p. mniej od średniej) oraz miast o wielkości 20-50 tys. mieszkańców (7,8%, tj. o 6,6 p.p. mniej od średniej).

Plany powrotu do legalnego zatrudnienia częściej deklarują kobiety (71,4% – tj. o 9,7 p.p. więcej niż w przypadku mężczyzn). Im starsze osoby, tym rzadsze plany zalegalizowania zatrudnienia (w kategorii osób najmłodszych odsetek ten sięga 90,9%, w kolejnych kategoriach waha się od 75,0% do 63,5%, po 47,3% w przypadku osób w wieku 50+).

– W ODNIESIENIU DO WYBRANYCH PYTAŃ ZAWARTYCH W KWESTIONARIUSZU

„okres pozostawania w rejestrze PUP a wykonywanie pracy nielegalnie („na czarno”)” (wykres 7)

Dłuższy okres pozostawania w rejestrze urzędu pracy związany jest z podnoszeniem się odsetka osób pracujących nielegalnie („na czarno”), przy czym cezurą jest okres 6 m-cy – w przypadku osób zarejestrowanych do 6 miesięcy średnio 9,9% z nich pracuje nielegalnie, a w przypadku osób pozostających w rejestrach dłużej – odsetek ten podnosi się do średnio 16,9%.

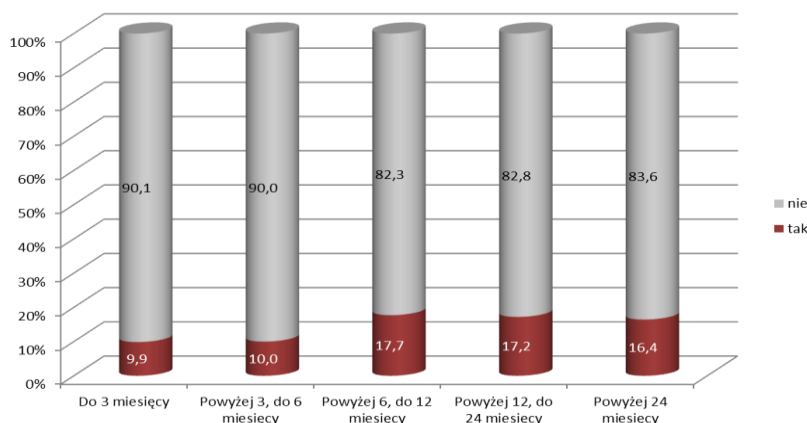
Tabela 12 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Czy obecnie wykonuje Pan(i) jakąś pracę zarobkową „na czarno”?** (N=1 319) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek							Wykształcenie						
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
Tak	14,4	6,8	23,7	13,5	13,0	10,9	13,4	19,7	20,5	14,8	16,1	17,9	21,7	11,3	8,1	14,0	6,3
nie	85,6	93,2	76,3	86,5	87,0	89,1	86,6	80,3	79,5	85,2	83,9	82,1	78,3	88,7	91,9	86,0	93,7
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabela 13 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Czy planuje Pan(i) podjąć legalne zatrudnienie?** (N=190) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek							Wykształcenie						
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
zdecydowanie tak	47,9	53,1	46,1	72,7	42,3	50,0	62,5	47,8	44,0	30,0	40,0	34,8	44,9	63,6	58,3	37,5	69,2
raczej tak	16,3	18,4	15,6	18,2	21,2	18,2	12,5	21,7	4,0	20,0	0,0	10,9	17,9	9,1	16,7	50,0	23,1
trudno powiedzieć	14,2	6,1	17,0	0,0	19,2	13,6	6,3	8,7	24,0	20,0	10,0	21,7	12,8	15,2	8,3	12,5	0,0
raczej nie	14,2	16,3	13,5	4,5	13,5	13,6	12,5	13,0	16,0	25,0	20,0	21,7	15,4	9,1	16,7	0,0	0,0
zdecydowanie nie	7,4	6,1	7,8	4,5	3,8	4,5	6,3	8,7	12,0	5,0	30,0	10,9	9,0	3,0	0,0	0,0	7,7
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Wykres 7 Okres pozostawania w rejestrze PUP a odpowiedź na pytanie: **Czy obecnie wykonuje Pan(i) jakąś pracę zarobkową „na czarno”?** (N=1 319)

Wśród osób, które pracują „na czarno” i nie planują podjąć legalnego zatrudnienia, największa grupa – blisko połowa (46,3%) – nie zamierza tego robić z powodu tego, że im się to nie opłaca (lepiej zarabiają „na czarno”). W przypadku 1/3 (31,7%) wynika to z tego, że po podjęciu legalnej pracy utraciliby świadczenia socjalne. Blisko 1/3 (29,3%) wskazała w tym względzie na inne powody, wśród których wymieniano: uzyskanie praw emerytalnych w ciągu najbliższego roku, łatwiejszą do pogodzenia pracę „na czarno” z opieką nad dziećmi bądź innymi osobami zależnymi, długi / zobowiązania komornicze, problemy zdrowotne, który dyskwalifikują podczas badań medycznych dopuszczających do podjęcia zatrudnienia, niechęć do legalnego zatrudnienia ze strony pracodawców z uwagi na problemy zdrowotne osoby, za wysoki ZUS, pracę za granicą.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Blisko dwukrotnie więcej mężczyzn (53,3%) niż kobiet (27,3%) przyznaje, że nie zamierza zamienić zatrudnienia „na czarno” na legalne z powodu tego, że im się to nie opłaca. W odniesieniu do przyczyny związanej z utratą świadczeń socjalnych również dominują mężczyźni, choć przewaga nie jest już tak znacząca (33,3% w grupie mężczyzn w stosunku do 27,3% w grupie kobiet). Natomiast prawie dwukrotna przewaga na rzecz kobiet dotyczy powodu związanego z niechęcią pracodawców względem legalnego zatrudnienia (18,2% w grupie kobiet w stosunku do 10,0% w grupie mężczyzn) oraz z faktem traktowania pracy jako dorywczej bez potrzeby zawierania umowy (18,2% w grupie kobiet w stosunku do 10,0% w grupie mężczyzn). Przyczyna związana ze świadczeniami alimentacyjnymi dotyczy wyłącznie mężczyzn (13,3%).

Osoby z młodszych kategorii wiekowych zdecydowanie częściej wskazują na powód związany z brakiem opłacalności podejmowania legalnej pracy (100,0% w przypadku osób w wieku 18-24 lata, 66,7% – 25-30 lat, 75,0% – 31-34 lata – w stosunku do 33,3% w przypadku osób w wieku 55-59 lat, 0,0% – 60 lat i więcej). Utrata świadczeń socjalnych to powód wskazywany głównie w grupie osób w wieku 51-54 lata – 71,4% oraz w grupach starszych, choć rzadziej – 40,0% – 60 lat i więcej, 33,3% – 55-59 lat. Traktowanie pracy jako dorywczej najczęściej wskazują osoby najmłodsze – w wieku 18-24 lata (50,0%). Natomiast powód związany z niechęcią pracodawców wobec legalnego zatrudnienia jest najbardziej wyraźny w grupach w wieku 25-30 lat – 33,3% oraz 31-34 lata – 25,0%.

Pracę dorywczą, jako powód niepodejmowania legalnej pracy, wskazują najczęściej osoby, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia (33,3%). Ze stanem zdrowia łączy się również często przyczyna związana z utratą świadczeń socjalnych – wskazuje na nią 50,0% osób, których stan zdrowia pozwala na niepełne zatrudnienie oraz 33,3% tych, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie pracy.

Tabela 14 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Dlaczego nie planuje Pan(i) podjąć legalnego zatrudnienia?** (N=58 – liczba wskazań wśród 41 respondentów odpowiadających na pytanie kwestionariuszowe) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
nie opłaca się – lepiej zarabiam „na czarno”	46,3	27,3	53,3	100	66,7	75,0	33,3	40,0	57,1	16,7	0,0	33,3	52,6	50,0	50,0	100	33,3
mam zobowiązania alimentacyjne	9,8	0,0	13,3	0,0	11,1	0,0	0,0	40,0	0,0	16,7	0,0	6,7	15,8	0,0	0,0	0,0	6,7
stracę świadczenia socjalne	31,7	27,3	33,3	0,0	22,2	25,0	0,0	20,0	71,4	33,3	40,0	46,7	21,1	25,0	0,0	100	46,7
pracodawcy nie chcą zatrudniać na umowę	12,2	18,2	10,0	0,0	33,3	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	20,0	20,0	0,0	25,0	0,0	100	20,0
traktuję to jako pracę dorywczą – nie potrzebuję umowy	12,2	18,2	10,0	50,0	0,0	0,0	33,3	20,0	0,0	33,3	0,0	0,0	21,1	0,0	50,0	0,0	0,0
inne powody	29,3	36,4	26,7	0,0	22,2	25,0	33,3	40,0	14,3	16,7	80,0	33,3	26,3	50,0	0,0	0,0	33,3
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Procenty nie sumują się do 100 ze względu na możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi

4.2.2 OSOBY ZAREJESTROWANE W PUP JAKO BEZROBOTNE, KTÓRE POSZUKUJĄ ZATRUDNIENIA

Spośród osób, które są zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako osoby bezrobotne (co w oparciu o definicję osoby bezrobotnej⁸ jest równoznaczne ze zdolnością i gotowością tych osób do podjęcia zatrudnienia), ale nie deklarują podejmowania pracy „na czarno” – czyli wśród 85,6% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w PUP – 3/4 planuje podjąć zatrudnienie. Oznacza to, że co piąta osoba (20,3%) nie ma takiego zamiaru, a w połączeniu z osobami, które nie potrafią tego dookreślić, mamy 1/4 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP (25,9%), które faktem rejestracji deklarują gotowość do podjęcia zatrudnienia, ale faktycznie jej w sobie nie mają bądź nie potrafią dookreślić, czy ją czują.

Biorąc pod uwagę odpowiedzi udzielane przez osoby pracujące nielegalnie („na czarno”) i osoby niepracujące wśród wszystkich zarejestrowanych w PUP (wykres 9) – rozkład wszystkich osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy przedstawia się następująco:

- niepracujący, nieplanujący podjąć zatrudnienia stanowią 17,36% osób zarejestrowanych;

⁸ Wg definicji osoby bezrobotnej zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2018.1265 j.t. z późn. zm.).

- niepracujący, którzy nie potrafią odpowiedzieć, czy podejmą zatrudnienie stanowią 4,78% osób zarejestrowanych;
- niepracujący, planujący podjąć zatrudnienie stanowią 63,46% zarejestrowanych;
- pracujący nielegalnie, nieplanujący podejmować legalnego zatrudnienia stanowią 3,11% osób zarejestrowanych;
- pracujący nielegalnie, którzy nie potrafią odpowiedzieć, czy podejmą legalne zatrudnienie stanowią 2,05% zarejestrowanych;
- pracujący nielegalnie, planujący podjąć legalne zatrudnienie stanowią 9,25% zarejestrowanych.

Oznacza to, że łącznie 20,5% osób zarejestrowanych nie planuje przyjmować legalnej oferty pracy, a dalsze 6,8% – nie jest zdecydowanych (łącznie 27,3%, tj. częściej niż co czwarty zarejestrowany). Jeżeli dane te przełożyć w sposób uproszczony na populację osób bezrobotnych (na koniec 2018 r. liczącą 81 606 osób) – należy uznać, że ok. 16,7 tys. osób zarejestrowanych jako bezrobotne zakłada niepodjęcie legalnego zatrudnienia. Jeżeli uwzględnić osoby niezdecydowane (odpowiadające w odniesieniu do planów powrotu do pracy „trudno powiedzieć” – a więc o poziomie przygotowania i motywacji, które na chwilę obecną nie wystarczają do podjęcia zatrudnienia) – liczba ta rośnie do 22,3 tys. osób.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

W niewielkim stopniu, ale jednak mężczyźni częściej deklarują plany podjęcia zatrudnienia (78,0% w stosunku do 71,5% kobiet).

Wiek nie różnicuje w sposób znaczący odsetka osób planujących podjąć zatrudnienie w kategoriach od 18 do 50 roku życia – w każdej z nich oscyluje wokół 80% (blisko bądź powyżej 80%). Natomiast, co jest znaczące w kontekście aktywizacji zawodowej, wśród osób po 50-ym roku życia spada – od 69,1% wśród osób w wieku 51-54 lata, przez 52,2% wśród tych w wieku 55-59 lat, do 32,7% wśród 60-latków i starszych. Zbieżne jest to z powszechną opinią o trudnej aktywizacji zawodowej osób po 50-tym roku życia – pojawia się jednak pytanie, czy postawa rezygnacji z podejmowania pracy wynika z problemów z jej znalezieniem, czy ma inne podłoże (prawdopodobnie wątek ten jest dużo bardziej złożony, ale z całą pewnością poziom motywacji osób ma w tym przypadku spore znaczenie). Odpowiedzi przeczące (oznaczające brak planów podjęcia pracy) w połączeniu z postawą niezdecydowaną („trudno powiedzieć”) wskazują na rozpiętość od 17,0% wśród osób najmłodszych (18-24 lata), do 67,3% wśród najstarszych (60 lat i więcej). Należy podkreślić, że odpowiedź „trudno powiedzieć” najczęściej wybrały osoby w grupie najstarszej – 15,4% – w innych grupach odpowiedzi te wybrało po kilka procent respondentów.

Im wyższe wykształcenie, tym większy odsetek osób deklarujących plany zatrudnieniowe – od 62,1% w przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, do 84,9% wśród tych z wykształceniem wyższym i 85,7% wśród osób po szkole policealnej.

Ciekawy jest fakt, że niezależnie od stanu zdrowia w każdej z trzech grup dotyczących stanu zdrowia około 74% osób deklaruje plany zatrudnieniowe, natomiast różnicę widać w podziale na odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”:

- osoby, których stan zdrowia pozwala na podjęcie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy – 56,4% „zdecydowanie tak” i 17,7% „raczej tak”;
- osoby, których stan zdrowia pozwala na niepełne zatrudnienie – 39,6% „zdecydowanie tak” i 34,9% „raczej tak”;
- osoby, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia – 52,6% „zdecydowanie tak” i 21,1% „raczej tak”.

Miejsce zamieszkania nie różnicuje w znaczący sposób odsetka osób planujących podjąć zatrudnienie – w każdej kategorii miejsca zamieszkania stanowi 70-kilka procent. Jednocześnie

różnicę widać w podziale na odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak” – im większe miejsce zamieszkania, tym większy odsetek osób deklaruujących plany podjęcia pracy w sposób zdecydowany – od 51,0% w przypadku mieszkańców wsi, do 70,1% wśród mieszkańców miast powyżej 50 do 100 tysięcy mieszkańców – choć w przypadku mieszkańców Rzeszowa odsetek ten spada do 62,2%.

– **W ODNIESIENIU DO WYBRANYCH PYTAŃ ZAWARTYCH W KWESTIONARIUSZU**

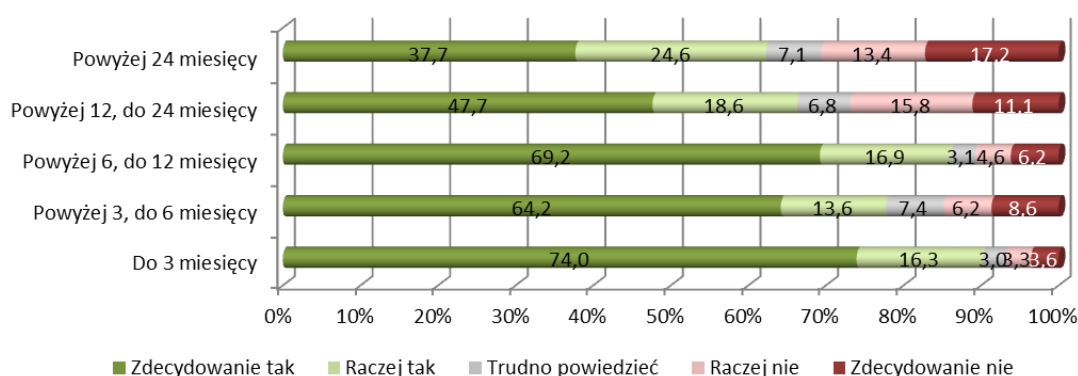
„okres pozostawania w rejestrze PUP a plany podjęcia zatrudnienia” (wykres 8)

Odsetek osób stwierdzających wprost, że nie zamierzają podejmować w przyszłości zatrudnienia rośnie wraz z wydłużaniem się okresu pozostawania w rejestrach PUP – od 6,8% (skumulowane „nie”) wśród osób bezrobotnych najkrócej (do 3 m-cy) do 30,6% w przypadku osób zarejestrowanych dłużej niż 24 m-ce, przy czym największa różnica dotyczy osób bezrobotnych dłużej niż 12 m-cy (analogiczny odsetek wynosi 8,7% wśród osób zarejestrowanych łącznie do 12 m-cy, a 29,0% wśród łącznie zarejestrowanych przez okres 12 m-cy lub dłużej).

Tabela 15 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?** (N=1 129) – w %

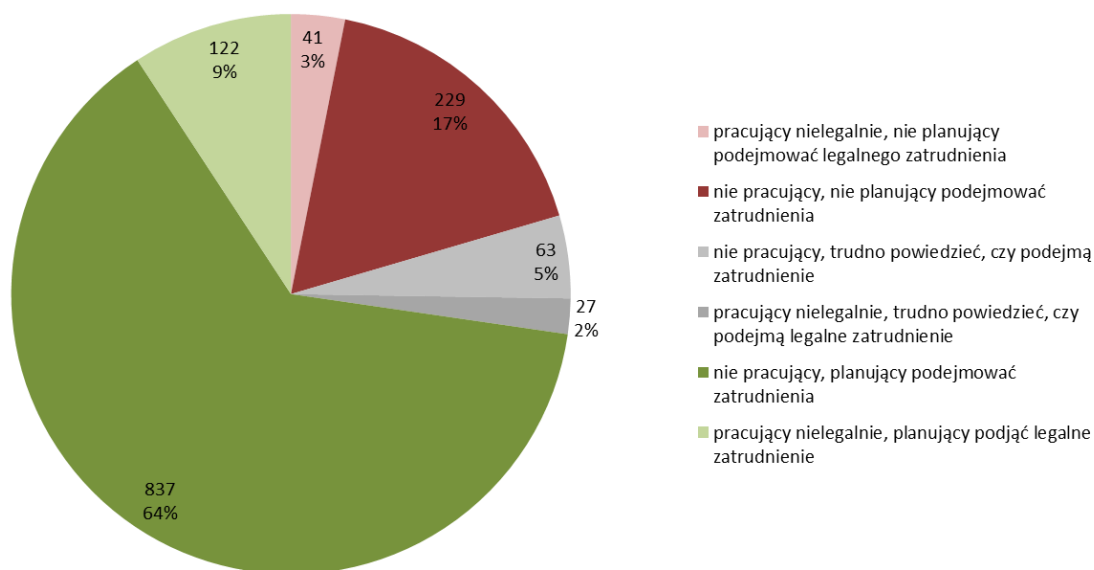
Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
zdecydowanie tak	54,7	52,4	58,2	63,1	64,4	54,2	61,2	66,0	37,1	31,3	21,2	40,8	50,9	54,2	57,4	55,1	74,5
raczej tak	19,4	19,1	19,8	19,9	17,0	21,2	17,5	16,0	32,0	20,9	11,5	21,3	19,6	21,2	21,3	30,6	10,4
trudno powiedzieć	5,6	6,4	4,4	5,7	3,2	5,6	5,8	3,2	10,3	6,1	15,4	8,1	6,4	6,5	3,7	6,1	1,6
raczej nie	9,9	10,1	9,7	6,4	6,9	7,8	10,7	6,4	12,4	19,1	26,9	17,5	9,6	9,6	8,1	0,0	6,3
zdecydowanie nie	10,4	12,0	7,9	5,0	8,6	11,2	4,9	8,5	8,2	22,6	25,0	12,3	13,5	8,5	9,6	8,2	7,3
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Wykres 8 Okres pozostawania w rejestrze PUP a odpowiedź na pytanie: **Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?** (N=1 129)

Wykres 9

Odpowiedzi na pytania: **Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?** oraz **Czy planuje Pan(i) podjąć legalne zatrudnienie?** (w odniesieniu do osób, które pracują nielegalnie – „na czarno”) (N=1 319)

Osoby, które nie planują podejmować zatrudnienia, poproszono o odniesienie się do powodów takiej decyzji. Największe odsetki wskazań dotyczą osobistej sytuacji osób – 46,3% ma związek z opieką nad osobą zależną (przy czym 37,6% dotyczy opieki nad dzieckiem / dziećmi, 8,7% – opieki nad rodzicami, teściami itp.), a 36,2% wiąże się ze stanem zdrowia. Co czwarta osoba wskazała na odpowiedź „inny powód” – wśród nich najczęściej wymieniane były oczekiwanie na emeryturę oraz ciąża, nieco rzadziej wiek i choroba, a pojedyncze wskazania dotyczyły kontynuacji nauki, oczekiwania na powrót / wyjazd do pracy za granicą, pobierania zasiłku dla bezrobotnych (w związku z tym nie opłaca się pracować), problemów rodzinnych, oczekiwania na przyznanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, oczekiwania na wznowienie działalności gospodarczej (zawieszone prowadzenie na okres zimy) / rozpoczęcie działalności gospodarczej, leczenia z alkoholizmu, obawy przed utratą świadczeń socjalnych.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Płeć wyraźnie różnicuje powody leżące u podstaw niepodjęcia zatrudnienia w 4 aspektach:

- opieki na dzieckiem / dziećmi – 56,4% kobiet w stosunku do 2,5% mężczyzn;
- opieki nad inną osobą zależną – 10,1% kobiet w stosunku do 6,3% mężczyzn;
- stanu zdrowia – 24,2% kobiet w stosunku do 58,8% mężczyzn;
- braku konieczności podejmowania pracy z uwagi na posiadanie innego źródła utrzymania – 4,0% kobiet w stosunku do 11,3% mężczyzn.

Opieka nad dzieckiem / dziećmi to powód najczęściej wskazywany przez osoby w wieku 25-34 lata (68,5% – 25-30 lat, 67,6% – 31-34 lata), nieco rzadziej wśród osób w wieku 18-24 lata (56,3%) i wśród osób w wieku 35-44 lata (50,0%). Natomiast opieka nad inną osobą zależną jest najwyraźniejsza w grupach pomiędzy 35 a 50 rokiem życia (18,8% – 35-44 lata, 28,6% – 45-50 lat).

Stan zdrowia jest częstą przyczyną niepodjęcia zatrudnienia w grupie powyżej 40 roku życia (odsetki powyżej 50-procentowe w każdej z poszczególnych grup), ale co ciekawe, również wśród osób w wieku 31-34 lata (29,4%).

Brak konieczności podejmowania pracy z uwagi na posiadanie innego źródła utrzymania wskazują

najczęściej osoby najmłodsze (18-24 lata) oraz osoby w wieku 35-44 lata – w każdej z grup odsetek wynosi 12,5%.

– **W ODNIESIENIU DO WYBRANYCH PYTAŃ ZAWARTYCH W KWESTIONARIUSZU**

„okres pozostawania w rejestrze PUP a przyczyny decyzji o niepodejmowaniu zatrudnienia”
(wykres 10)

Przyczyny decyzji o niepodejmowaniu pracy w przyszłości różnią się nieznacznie w zależności od tego, jak długo dana osoba pozostaje w rejestrach powiatowego urzędu pracy – wśród dłużej bezrobotnych (od 12 miesięcy) większy jest odsetek osób, które nie planują podjąć pracy z powodu opieki nad osobami zależnymi – w tym nad dziećmi (22,4% w przypadku osób bezrobotnych nie dłużej niż rok, 36,8% w przypadku pozostałych). Wśród wyborów „inne powody” nie widać istotnej różnicy w ww. grupach (jedynie wśród odpowiedzi dotyczących utraty dochodów ze źródeł socjalnych: „otrzymuję zasiłek”, „póki [otrzymuję] zasiłek nie szukam, bo to się nie opłaca”, „stracę zasiłki z MOPSu” – występują jedynie w grupie najdłużej bezrobotnych, jednak jest ich zaledwie kilka).

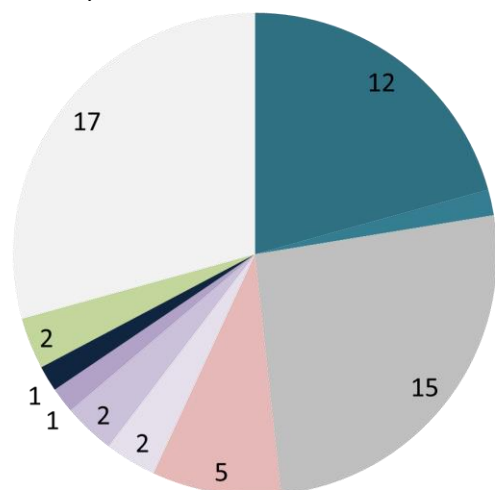
Tabela 16 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Dlaczego nie planuje Pan(i) podejmować zatrudnienia?** (N=311 – liczba wskazań wśród 229 respondentów odpowiadających na pytanie kwestionariuszowe) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
opieka nad dzieckiem / dziećmi	37,6	56,4	2,5	56,3	68,5	67,6	50,0	28,6	20,0	0,0	3,7	25,4	20,0	53,2	41,7	50,0	76,9
opieka nad inną osobą zależną (rodzice, teściowie, współmałżonek itp.)	8,7	10,1	6,3	0,0	3,7	5,9	18,8	28,6	10,0	8,3	11,1	11,1	7,7	8,5	4,2	25,0	7,7
trudności z dojazdem do miejsca pracy	2,6	2,7	2,5	6,3	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	3,7	3,2	3,1	0,0	4,2	0,0	3,8
stan zdrowia	36,2	24,2	58,8	0,0	13,0	29,4	18,8	50,0	65,0	50,0	70,4	46,0	49,2	25,5	29,2	0,0	11,5
brak ofert pracy odpowiednich dla mnie	4,8	3,4	7,5	0,0	3,7	0,0	0,0	0,0	5,0	8,3	14,8	7,9	4,6	4,3	4,2	0,0	0,0
moje kwalifikacje zawodowe nie są poszukiwane na rynku pracy	4,4	3,4	6,3	0,0	0,0	5,9	0,0	7,1	5,0	6,3	11,1	4,8	4,6	4,3	0,0	25,0	3,8
nie mam kwalifikacji zawodowych	2,6	2,7	2,5	6,3	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	6,3	0,0	6,3	1,5	0,0	4,2	0,0	0,0

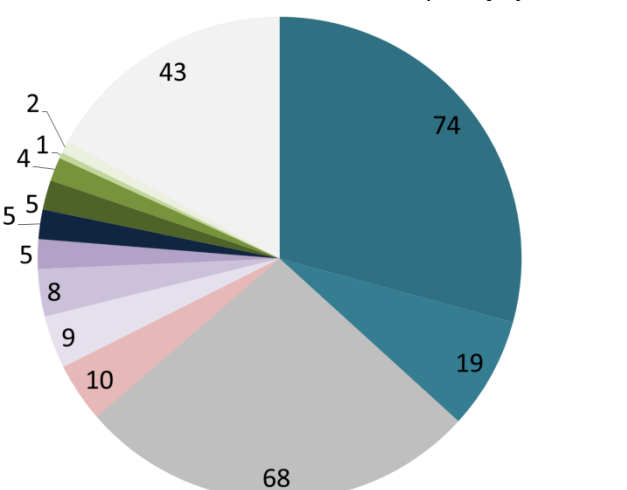
oferowane są zbyt niskie wynagrodzenia	0,9	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	3,7	1,6	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0
nie muszę podejmować pracy (mam inne, wystarczające źródło utrzymania)	6,6	4,0	11,3	12,5	5,6	5,9	12,5	0,0	5,0	8,3	3,7	6,3	7,7	2,1	8,3	0,0	11,5	
nie chcę podejmować pracy (boję się wymagań i obowiązków)	1,3	0,7	2,5	0,0	3,7	0,0	0,0	7,1	0,0	0,0	0,0	3,2	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	
nie chcę podejmować pracy (przyzwyczailem(am) się do niepracowania)	2,2	0,7	5,0	0,0	1,9	0,0	12,5	7,1	0,0	2,1	0,0	3,2	3,1	2,1	0,0	0,0	0,0	
prowadzę własne gospodarstwo rolne	1,7	1,3	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	4,2	3,7	4,8	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	
inne powody	26,2	56,4	2,5	37,5	24,1	23,5	12,5	7,1	5,0	39,6	37,0	20,6	27,7	27,7	45,8	25,0	15,4	
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Wykres 10 Okres pozostawania w rejestrze PUP (do i powyżej 12 m-cy) a odpowiedź na pytanie: **Dlaczego nie planuje Pan(i) podejmować zatrudnienia?** (N=311 – liczba wskazań wśród 229 respondentów odpowiadających na pytanie kwestionariuszowe)

Do 12 m-cy

12 m-cy i więcej

- Opieka nad dzieckiem / dziećmi
- Stan zdrowia
- Brak ofert pracy odpowiednich dla mnie
- Nie mam kwalifikacji zawodowych
- Nie chcę podejmować pracy (przyzwyczailem(am) się do niepracowania)
- Nie chcę podejmować pracy (boję się wymagań i obowiązków)
- Inne powody

- Opieka nad inną osobą zależną (rodzice, teściowie, współmałżonek itp.)
- Nie muszę podejmować pracy (mam inne, wystarczające źródło utrzymania)
- Moje kwalifikacje zawodowe nie są poszukiwane na rynku pracy
- Trudności z dojazdem do miejsca pracy
- Prowadzę własne gospodarstwo rolne
- Oferowane są zbyt niskie wynagrodzenia

Wśród osób, które planują podjęcie pracy, blisko 3/4 chce to zrobić w ciągu 3 miesięcy – 71,7% (przy czym blisko połowa – 45,6% – natychmiast). Jednocześnie co piąta osoba (19,0%) nie potrafi tego dookreślić.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Płeć nie różnicuje w znaczący sposób opinii dotyczących określenia perspektywy czasowej planowanego zatrudnienia.

W kontekście wieku wyraźną różnicę widać w grupie osób niezdecydowanych – tych, które nie potrafią sprecyzować perspektywy czasowej planowanego zatrudnienia – w grupach od 18 do 44 roku życia stanowią po kilkanaście procent, a powyżej 44 roku życia – powyżej 20% i im wyższa kategoria wiekowa, tym więcej osób niezdecydowanych (od 24,7% w przypadku osób w wieku 45-50 lat, do 28,6% wśród osób powyżej 60 lat).

Stan zdrowia mocno koreluje z planami dotyczącymi zatrudnienia w odniesieniu do czasu, w którym miałyby ono zostać podjęte. Najwięcej osób w najbliższej perspektywie czasowej – do 3 miesięcy – planuje podjąć pracę w grupie tych, których stan zdrowia pozwala na podjęcie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (74,1%, przy czym 48,0% natychmiast). W gronie osób, których stan zdrowia pozwala na niepełne zatrudnienie, jest ich 52,8% (przy czym 25,8% deklaruje podjęcie pracy natychmiast). Natomiast wśród tych, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie pracy – 50,0% (przy czym 21,4% deklaruje podjęcie pracy natychmiast). Jednocześnie najliczniejsza grupa niezdecydowanych jest w grupie osób, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia – ogółem 42,9% (w stosunku do 38,2% wśród tych, których stan zdrowia pozwala na niepełne zatrudnienie i 16,6% wśród tych, którzy z uwagi na stan zdrowia mogą podejmować pracę w pełnym wymiarze czasu pracy).

Najwięcej osób planujących podjęcie pracy w perspektywie 3 miesięcy jest wśród osób z wykształceniem wyższym (83,4%, przy czym 55,4% natychmiast – największy odsetek spośród wszystkich grup wykształcenia) oraz średnim zawodowym (73,2%). W pozostałych grupach wykształcenia odsetki stanowią 60-kilka procent.

– W ODNIESIENIU DO WYBRANYCH PYTAŃ ZAWARTYCH W KWESTIONARIUSZU

„perspektywa czasowa dotycząca planowanego zatrudnienia a postrzeganie przeszkód w jego podjęciu”

Nie dziwi fakt, że w grupie osób, które nie widzą przeszkód w podjęciu zatrudnienia, spory odsetek – 77,4% – planuje podjąć je w bliskiej perspektywie czasowej – do 3 miesięcy. Jednocześnie w grupie tych, którzy takie przeszkody dostrzegają, odsetek planujących podjęcie pracy w analogicznym czasie również jest duży – wynosi 66,4%.

„perspektywa czasowa planowanego zatrudnienia a dodatkowe oczekiwania wzgl. formy pracy”

Zarówno w grupie tych, którzy mają dodatkowe oczekiwania względem formy pracy, jak i w grupie tych, którzy ich nie mają, odsetki osób planujących podjęcie zatrudnienia w ciągu 3 miesięcy są znaczące i jednocześnie mocno zbliżone do siebie (odpowiednio 72,1% i 70,1%).

„perspektywa czasowa dotycząca planowanego zatrudnienia a dodatkowe oczekiwania względem wymiaru czasu pracy”

Zarówno w grupie tych, którzy mają dodatkowe oczekiwania względem wymiaru czasu pracy, jak i w grupie tych, którzy ich nie mają, odsetki osób planujących podjęcie zatrudnienia w ciągu 3 miesięcy są znaczące i jednocześnie mocno zbliżone do siebie (odpowiednio 71,7% i 72,2%).

Tabela 17 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Kiedy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?** (N=959) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
natychmiast	45,6	44,3	47,1	48,2	42,7	41,3	51,6	53,8	46,8	41,4	47,6	46,1	47,0	40,9	41,4	32,7	55,4
do 1 miesiąca	12,9	12,4	13,6	13,9	16,1	14,0	5,4	9,7	12,7	11,4	4,8	11,8	10,5	14,5	13,8	6,1	16,6
w ciągu 2-3 miesięcy	13,2	11,0	15,8	14,6	15,5	16,7	9,7	6,5	11,4	10,0	9,5	11,2	10,1	17,7	12,9	22,4	11,4
w ciągu 4-6 miesięcy	4,6	4,6	4,5	2,2	2,8	5,3	8,6	4,3	5,1	8,6	9,5	7,2	4,9	3,6	5,2	6,1	2,3
powyżej 6 miesięcy	4,7	7,2	1,8	2,9	7,0	5,3	9,7	1,1	0,0	1,4	0,0	3,9	4,0	5,0	5,2	8,2	4,6
jeszcze nie wiem	19,0	20,5	17,2	18,2	15,8	17,3	15,1	24,7	24,1	27,1	28,6	19,7	23,5	18,2	21,6	24,5	9,7
ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Osoby planujące podjęcie pracy najczęściej biorą pod uwagę najbliższą bądź „w miarę” najbliższą lokalizację – blisko 3/4 osób preferuje takie podejście (przy czym miejscowość, w której mieszkają wybiera 33,0% osób, sąsiednią miejscowość 21,0%, teren powiatu 18,4%). Warto zwrócić uwagę na fakt, że plany zawodowe oparte na wyjeździe za granicę zgłasza jedynie 4,2% osób, a tyle samo osób nie potrafi tego określić. Natomiast dla co dziesiątej osoby lokalizacja pracy nie ma znaczenia.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Najbliższą bądź „w miarę” najbliższą lokalizację w odniesieniu do miejsca pracy nieznacznie częściej wybierają kobiety (75,8% w stosunku do 68,1% w grupie mężczyzn).

Wraz z wiekiem rośnie odsetek osób, które w odniesieniu do miejsca pracy wybierają najbliższą bądź „w miarę” najbliższą lokalizację – od 65,0% w przypadku osób najmłodszych (18-24 lata), do 82,9% wśród tych powyżej 50-ego roku życia.

Wraz z wiekiem spada odsetek osób:

- które planują podjęcie pracy za granicą – od 8,0% w przypadku osób najmłodszych (18-24 lata), do 0,0% wśród najstarszych (60 lat i więcej);
- dla których miejsce pracy nie ma znaczenia – od 13,1% w przypadku osób najmłodszych (18-24 lata), do 4,8% wśród najstarszych (60 lat i więcej).

Planowanie podjęcia pracy w miejscowości, w której dana osoba mieszka, ma wyraźne znaczenie z uwagi na stan zdrowia – 57,1% osób, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia, dokonuje właśnie takiego wyboru (wśród osób, których stan zdrowia pozwala na podjęcie pracy w pełnym wymiarze, analogiczny odsetek wynosi już tylko 31,5%).

Nie zaskakuje fakt, że im większe pod względem liczby ludności miejsce zamieszkania, tym większy odsetek osób, które planują podjęcie pracy w miejscowości, w której mieszkają – od 18,3% wśród mieszkańców wsi, do 76,1% wśród mieszkańców Rzeszowa.

Tabela 18 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Gdzie planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?** (N=959) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
w miejscowości, w której mieszkam	33,0	31,5	34,6	27,7	27,8	32,0	44,1	38,7	39,2	40,0	28,6	35,5	36,4	30,5	31,9	32,7	29,7
w sąsiedniej miejscowości	21,0	25,1	16,1	16,1	20,9	22,0	22,6	10,8	27,8	27,1	38,1	29,6	20,6	21,8	18,1	18,4	15,4
w powiecie	18,4	19,1	17,4	21,2	18,4	19,3	11,8	23,7	16,5	15,7	14,3	14,5	17,8	19,5	16,4	18,4	22,3
w województwie podkarpackim	7,9	8,3	7,5	7,3	11,7	7,3	3,2	8,6	5,1	4,3	0,0	3,3	5,7	5,9	9,5	8,2	16,6
w innym województwie	1,6	1,4	1,8	1,5	3,5	0,7	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	1,2	0,5	2,6	0,0	4,6
za granicą	4,2	2,9	5,7	8,0	4,1	3,3	4,3	2,2	5,1	1,4	0,0	3,9	5,7	5,0	4,3	2,0	1,7
miejsce nie ma znaczenia	9,9	7,9	12,2	13,1	10,8	8,7	10,8	10,8	5,1	7,1	4,8	6,6	9,7	13,6	9,5	14,3	7,4
jeszcze nie wiem	4,2	3,7	4,8	5,1	2,8	6,7	3,2	5,4	1,3	2,9	14,3	6,6	2,8	3,2	7,8	6,1	2,3
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

4.3 TRUDNOŚCI W PODJĘCIU ZATRUDNIENIA

Osoby, które planują podjęcie zatrudnienia (tj. 72,71% wszystkich zarejestrowanych), poproszono o odpowiedź na pytanie, czy widzą jakieś przeszkody w tym zakresie. Odsetki osób, które takie przeszkody dostrzegają („zdecydowanie tak” i „raczej tak”) i tych, którzy ich nie widzą („zdecydowanie nie” i „raczej nie”), są zbliżone względem siebie – odpowiednio 43,5% i 49,8%. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na fakt, że odpowiedzi zdecydowanych jest ponad dwukrotnie więcej wśród odpowiedzi przeczących – 34,0% odpowiedzi „zdecydowanie nie” i 15,2% odpowiedzi „zdecydowanie tak” – czyli wśród tych, którzy nie widzą przeszkód w jego podjęciu więcej jest osób o tym mocno przekonanych, co jest pozytywnym objawem.

Osób, które nie potrafią jednoznacznie określić, czy widzą przeszkody w podjęciu pracy (wskazały odpowiedź „trudno powiedzieć”) jest niewiele – 6,7%.

Oznacza to jednocześnie, że spośród wszystkich osób zarejestrowanych w PUP (po wyłączeniu osób, które zadeklarowały brak planów podejmowania zatrudnienia w ogóle lub zatrudnienia legalnego, przejawiały postawę niezdecydowaną odnośnie pomysłu podjęcia zatrudnienia lub zgłosiły przeszkody w podjęciu zatrudnienia) – jedynie 36,2% nie widzi przeszkód w podjęciu zatrudnienia.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Zdecydowanie częściej kobiety niż mężczyźni dostrzegają przeszkody w podjęciu zatrudnienia (odpowiednio 50,1% i 35,7%).

Zasadniczo wraz ze wzrostem wieku zwiększa się odsetek osób, które widzą przeszkody w podjęciu pracy – od 35,8% wśród osób najmłodszych (18-24 lata), do 61,4% wśród tych w wieku 55-59 lat. Jednocześnie wśród osób najstarszych (60 lat i więcej) odsetek spada do 47,6%.

Postrzeganie przeszkód w podjęciu zatrudnienia ma oczywisty związek ze stanem zdrowia – najwięcej osób, które takie przeszkody widzą jest wśród tych, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie pracy – 78,6%. Analogiczny odsetek wśród tych, których stan zdrowia pozwala na niepełne zatrudnienie, wynosi 65,2%, a wśród tych, których stan zdrowia pozwala na zatrudnienie w pełnym wymiarze – 40,7%. Warto również zwrócić uwagę na duże zdecydowanie w tych postawach (odpowiedź „zdecydowanie tak” wybiera odpowiednio 64,3%, 29,2% i 13,0%).

Najmniej osób, które widzą przeszkody w podjęciu pracy, jest wśród mieszkańców miast od 20 do 50 tysięcy mieszkańców – 36,0%, a najwięcej wśród mieszkańców Rzeszowa – 49,3%. W pozostałych kategoriach miejsca zamieszkania odsetki wynoszą 40-kilka procent.

Najmniej osób, które widzą przeszkody w podjęciu pracy, jest wśród osób z wykształceniem wyższym – 38,3% i zasadniczym zawodowym – 40,9%, a najwięcej wśród osób z wykształceniem policealnym – 51,0% oraz gimnazjalnym lub niższym – 48,0%.

– W ODNIESIENIU DO WYBRANYCH PYTAŃ ZAWARTYCH W KWESTIONARIUSZU

„okres pozostawania w rejestrze PUP a istnienie przeszkód w podjęciu zatrudnienia”

Wraz z wydłużaniem się czasu pozostawania na bezrobociu – zwiększa się sukcesywnie odsetek osób, które zauważają przeszkody w podjęciu zatrudnienia – od 32,0% w przypadku osób zarejestrowanych nie dłużej niż 3 m-ce do 57,0% w przypadku osób zarejestrowanych dłużej niż 24 m-ce (skumulowane „tak”) (wykres 11). Warto zauważyć, że nawet w najniższych kategoriach są to znaczne odsetki – już w przypadku świeżo zarejestrowanych osób sięga on 1/3.

„okres pozostawania w rejestrze PUP a wskazywane typy przeszkód w podjęciu zatrudnienia”

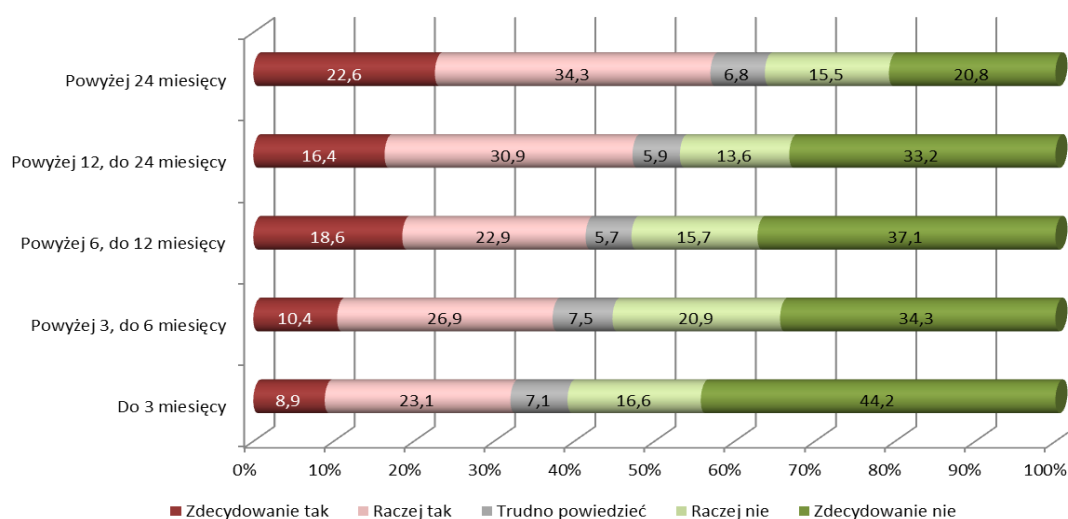
Przeszkody w zatrudnieniu wymieniane przez osoby zarejestrowane jako bezrobotne (a nie wykluczające powrotu na rynek pracy w przyszłości) nieco różnią się w zależności od okresu pozostawania w rejestrze PUP (wykres 12) – odsetek osób o najdłuższym okresie bezrobocia (powyżej 12 m-cy) jest wśród osób, które zauważają przeszkody w postaci:

- prowadzenia gospodarstwa rolnego (100,0% osób zgłaszających tę przeszkodę jest zarejestrowana co najmniej 12 m-cy);
- opieki nad dzieckiem lub opieki nad inną osobą zależną (odpowiednio 70,5% oraz 75,8%);
- braku kwalifikacji zawodowych (72,2%);
- braku kwalifikacji zawodowych poszukiwanych na rynku (70,3%).

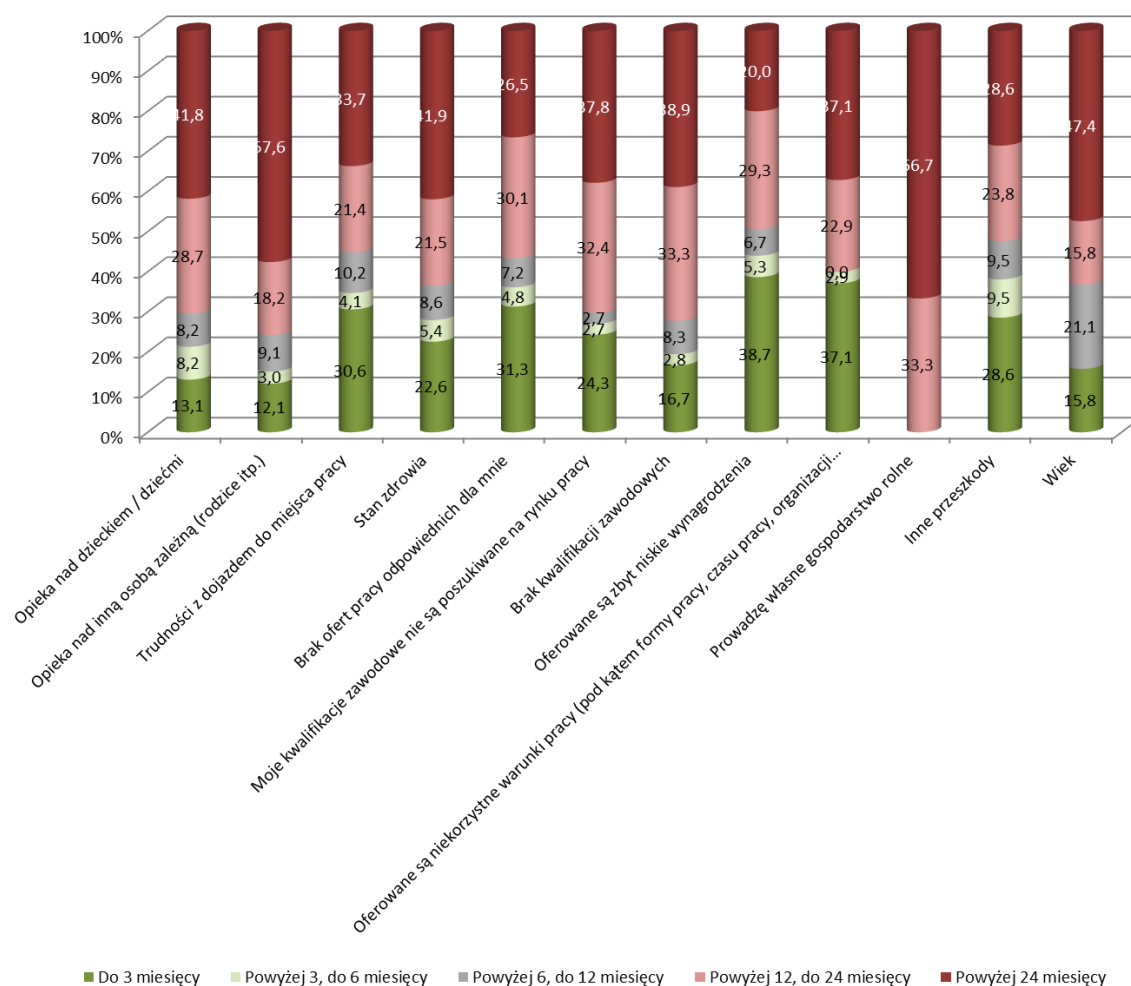
Tabela 19 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Czy widzi Pan(i) jakieś przeszkody w podjęciu zatrudnienia?** (N=959) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
zdecydowanie tak	15,2	19,5	10,2	10,2	13,0	12,0	20,4	14,0	22,8	27,1	19,0	21,1	15,4	16,4	13,8	10,2	10,9
raczej tak	28,3	30,6	25,6	25,5	26,3	32,7	20,4	26,9	38,0	34,3	28,6	27,0	25,5	29,1	30,2	40,8	27,4
trudno powiedzieć	6,7	7,7	5,4	8,0	7,6	8,0	5,4	4,3	5,1	2,9	9,5	5,9	6,9	4,1	9,5	2,0	9,7
raczej nie	15,8	15,7	16,1	16,8	15,2	18,0	20,4	19,4	8,9	10,0	14,3	15,8	15,0	16,8	11,2	20,4	17,7
zdecydowanie nie	34,0	26,5	42,8	39,4	38,0	29,3	33,3	35,5	25,3	25,7	28,6	30,3	37,2	33,6	35,3	26,5	34,3
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Wykres 11 Okres pozostawania w rejestrze PUP a odpowiedź na pytanie: **Czy widzi Pan(i) jakieś przeszkody w podjęciu zatrudnienia?** (N=959)

Wykres 12 Okres pozostawania w rejestrze PUP a odpowiedź na pytanie: **Jakie przeszkody utrudniają Panu(i) podjęcie zatrudnienia?** (N=658 – liczba wskazań wśród 417 respondentów odpowiadających na pytanie kwestionariuszowe)

Najczęściej wskazywana przeszkoda w podjęciu pracy to opieka nad osobą zależną – dotyczy jej 37,2% wskazań (przy czym przeważa w tym zakresie opieka nad dzieckiem / dziećmi – 29,3%, natomiast opieka nad inną osobą zależną to 7,9% przypadków).

Blisko 1/4 wskazań ma związek z trudnościami z dojazdem do pracy (23,5%) oraz ze stanem zdrowia (22,3%). Co piąte wskazanie dotyczyło braku ofert pracy odpowiednich dla danej osoby (19,9%) oraz zbyt niskich wynagrodzeń oferowanych na rynku pracy (18,0%).

Powody związane z obszarem kwalifikacji to łącznie 17,5% wskazań – przy czym 8,9% dotyczy niedostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy („moje kwalifikacje zawodowe nie są poszukiwane na rynku pracy”), a 8,6% – braku kwalifikacji zawodowych.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Kobiety zdecydowanie częściej niż mężczyźni wskazują następujące przeszkody utrudniające podjęcie pracy:

- opiekę nad osobą zależną – 49,0% wskazań w stosunku do 17,7% wskazań w grupie mężczyzn;
- trudności z dojazdem do pracy – 27,4% wskazań w stosunku do 17,1% wskazań w grupie

mężczyzn.

Natomiast mężczyźni częściej niż kobiety wskazują:

- stan zdrowia – 32,3% wskazań w stosunku do 16,2% wskazań w grupie kobiet;
- brak odpowiednich dla danej osoby ofert pracy – 24,7% wskazań w stosunku do 17,0% wskazań w grupie kobiet;
- zbyt niskie wynagrodzenia oferowane na rynku pracy – 29,7% wskazań w stosunku do 10,8% wskazań w grupie kobiet.

Opieka nad dzieckiem / dziećmi to przeszkoda najczęściej wskazywana przez osoby w wieku od 25 do 44 roku życia (przy czym w przypadku osób w wieku 25-30 lat to 38,7% wskazań, 31-34 lata – 50,7%, 35-44 lata – 42,1%). Natomiast opieka nad inną osobą zależną jest najwyraźniejsza w grupach pomiędzy 45 a 54 rokiem życia (18,4% – 45-50 lat, 14,6% – 50-54 lata).

Stan zdrowia to przyczyna najczęściej wskazywana w starszych grupach wiekowych:

- 70,0% wskazań w grupie osób w wieku 60 lat i więcej,
- 52,1% wskazań w grupie 51-54 lata,
- 39,5% wskazań w grupie 55-59 lat.

Brak dopasowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynkowych najczęściej utrudnia podjęcie pracy osobom w wieku od 51 do 54 roku życia – 16,7%, w wieku 45-50 lat – 13,2% oraz w wieku 25-30 lat – 11,3%. Brak kwalifikacji zawodowych to domena osób młodych – w wieku 18-24 lata – 10,2% oraz w wieku 25-30 lat – 12,9%.

Na zbyt niskie wynagrodzenia oferowane na rynku, jako na przeszkodę utrudniającą podjęcie pracy, najczęściej wskazują osoby od 18 do 34 roku życia (przy czym 20,4% – 18-24 lata, 24,2% – 25-30 lata, 22,4% – 31-34 lata).

Wśród mieszkańców wsi jest najwięcej wskazań na trudności z dojazdem do pracy – 31,3% (w stosunku do 13,5% wśród mieszkańców miast do 20 tysięcy mieszkańców, 9,8% – powyżej 20 do 50 tysięcy, 9,4% – powyżej 50 do 100 tysięcy, 9,1% – wśród mieszkańców Rzeszowa).

Na zbyt niskie wynagrodzenia oferowane na rynku najczęściej wskazują mieszkańcy miast do 20 tysięcy mieszkańców – 15,4% wskazań (w pozostałych kategoriach miejsca zamieszkania wskazania są kilkuprocentowe).

W kontekście wykształcenia na brak ofert pracy odpowiednich dla danej osoby wskazują najczęściej osoby z wykształceniem wyższym – 29,9% (w pozostałych kategoriach poziomu wykształcenia wskazania są kilkunastoprocentowe, a w przypadku wykształcenia policealnego stanowią 20,0%). Osoby z wykształceniem wyższym najczęściej wskazują również na zbyt niskie wynagrodzenia oferowane na rynku – 26,9%. Jest to również charakterystyczne w grupie osób z wykształceniem policealnym – 24,0% i co ciekawe – z ogólnokształcącym – 23,5%.

Tabela 20

Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Jakie przeszkody utrudniają Panu(i) podjęcie zatrudnienia?** (N=658 – liczba wskazań wśród 259 respondentów odpowiadających na pytanie kwestionariuszowe) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
opieka nad dzieckiem / dziećmi	29,3	41,7	8,9	20,4	38,7	50,7	42,1	23,7	4,2	4,7	10,0	26,0	22,8	32,0	35,3	52,0	25,4
opieka nad inną osobą zależną (rodzice, teściowie, współmałżone k itp.)	7,9	7,3	8,9	6,1	3,2	6,0	10,5	18,4	14,6	7,0	10,0	13,7	9,9	5,0	5,9	4,0	6,0
trudności z dojazdem do miejsca pracy	23,5	27,4	17,1	30,6	17,7	19,4	31,6	28,9	29,2	23,3	10,0	34,2	28,7	20,0	21,6	24,0	10,4
stan zdrowia	22,3	16,2	32,3	14,3	4,8	17,9	23,7	26,3	52,1	39,5	70,0	28,8	34,7	18,0	17,6	12,0	10,4
brak ofert pracy odpowiednich dla mnie	19,9	17,0	24,7	20,4	26,6	16,4	7,9	15,8	16,7	18,6	40,0	16,4	17,8	18,0	19,6	20,0	29,9
moje kwalifikacje zawodowe nie są poszukiwane na rynku pracy	8,9	9,3	8,2	6,1	11,3	7,5	2,6	13,2	16,7	2,3	0,0	6,8	6,9	9,0	11,8	8,0	11,9
brak kwalifikacji zawodowych	8,6	6,9	11,4	10,2	12,9	6,0	2,6	7,9	8,3	7,0	0,0	19,2	5,9	4,0	11,8	8,0	6,0
oferowane są zbyt niskie wynagrodzenia	18,0	10,8	29,7	20,4	24,2	22,4	15,8	18,4	6,3	9,3	0,0	8,2	16,8	16,0	23,5	24,0	26,9
oferowane są niekorzystne warunki pracy (pod kątem formy pracy, czasu pracy, organizacji czasu pracy)	8,4	7,3	10,1	12,2	10,5	7,5	5,3	10,5	4,2	4,7	10,0	6,8	5,0	10,0	7,8	8,0	13,4
prowadzę własne gospodarstwo rolne	1,4	1,5	1,3	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	6,3	4,7	0,0	2,7	0,0	3,0	0,0	4,0	0,0

inne przeszkody	5,0	5,0	5,1	6,1	8,9	6,0	2,6	0,0	4,2	0,0	0,0	2,7	1,0	5,0	3,9	0,0	16,4
Wiek	4,6	4,2	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	10,4	18,6	40,0	6,8	8,9	4,0	0,0	0,0	1,5
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Procenty nie sumują się do 100 ze względu na możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi

Wśród osób, które widzą przeszkody w podjęciu zatrudnienia, 23,5% wskazań dotyczyło trudności z dojazdem do pracy. Podczas badania poproszono respondentów o doprecyzowanie, jakie konkretnie trudności mają w tym zakresie. Sporo, bo blisko 2/3 wskazań (61,5%) odnosiło się do braku dogodnych połączeń komunikacji zbiorowej (autobus, bus itp.). Podobny odsetek (60,6%) dotyczył braku możliwości dojazdu własnym samochodem (brak samochodu, brak możliwości korzystania z samochodu prywatnego itp.). Brak dostępu do komunikacji zbiorowej to co szóste wskazanie (16,3%). Jednocześnie na uwagę zasługuje fakt, że niemal co czwarte wskazanie (24,0%) odnosiło się do kwestii finansowych – zbyt dużych kosztów dojazdu w stosunku do oferowanych zarobków („nie opłaca się dojeżdżać”). Powyższe informacje potwierdzają zatem, że kwestia dojazdu do pracy stanowi rzeczywisty problem w dostępie do zatrudnienia.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Wśród kobiet odnoszących się do trudności z dojazdem do pracy jest blisko dwa razy więcej wskazań niż wśród mężczyzn na brak dostępu do komunikacji zbiorowej (odpowiednio 18,7% i 10,3%). Różnicę dotyczącą płci widać również przy wskazaniach dotyczących braku możliwości dojazdu własnym samochodem – 65,3% wskazań w grupie kobiet w stosunku do 48,3% wskazań w grupie mężczyzn. Natomiast zbyt duże koszty dojazdu w stosunku do oferowanych zarobków nieco częściej podkreślają mężczyźni – 27,6% wskazań w grupie mężczyzn w stosunku do 22,7% wskazań w grupie kobiet.

Jednocześnie, gdy popatrzymy na rozkład płci z perspektywy wyboru poszczególnych kategorii odpowiedzi, to wyraźnie widzimy, że na każdą z kategorii zdecydowanie częściej wskazują kobiety niż mężczyźni:

- brak dostępu do komunikacji zbiorowej – odpowiednio 82,4% i 17,6%;
- brak dogodnych połączeń komunikacji zbiorowej – odpowiednio 70,3% i 29,7%;
- brak możliwości dojazdu własnym samochodem – odpowiednio 77,84% i 17,6%;
- zbyt duże koszty dojazdu w stosunku do oferowanych zarobków – odpowiednio 68,0% i 32,0%;
- inne (brak prawa jazdy) – odpowiednio 100,0 % i 0,0%.

W kontekście miejsca zamieszkania najwyższe odsetki wskazań na ograniczenia odnoszące się do komunikacji zbiorowej dotyczą mieszkańców wsi oraz miast do 20 tysięcy mieszkańców:

- brak dostępu do komunikacji zbiorowej dotyczy 18,6% mieszkańców wsi oraz 12,5% mieszkańców miast do 20 tysięcy – w pozostałych kategoriach miejsca zamieszkania odsetki wskazań wynoszą 0,0%;
- brak dogodnych połączeń komunikacji zbiorowej dotyczy 65,1% mieszkańców wsi oraz 62,5% mieszkańców miast do 20 tysięcy (dodatkowo w przypadku braku dogodnych połączeń komunikacji zbiorowej im większe miejsce zamieszkania, tym mniejszy odsetek wskazań na tę trudność – w przypadku mieszkańców miast powyżej 20 do 50 tysięcy mieszkańców stanowi on 50,0%, wśród mieszkańców miast powyżej 50 do 100 tysięcy – 33,3%, wśród mieszkańców Rzeszowa – 0,0%).

Zbyt duże koszty dojazdu w stosunku do oferowanych zarobków to trudność wskazywana najczęściej wśród mieszkańców miast powyżej 20 do 50 tysięcy mieszkańców – 75,0%, a następnie wśród mieszkańców miast powyżej 50 do 100 tysięcy – 33,3% i wśród mieszkańców wsi – 24,4%.

Jednocześnie, gdy popatrzymy na rozkład płci z perspektywy wyboru poszczególnych kategorii

odpowiedzi, to wyraźnie widzimy, że na każdą z kategorii zdecydowanie najczęściej wskazują mieszkańcy wsi:

- brak dostępu do komunikacji zbiorowej – 94,1%;
- brak dogodnych połączeń komunikacji zbiorowej – 87,5%;
- brak możliwości dojazdu własnym samochodem – 82,5%;
- zbyt duże koszty dojazdu w stosunku do oferowanych zarobków – 84,0%;
- inne (brak prawa jazdy) – 71,4%.

Tabela 21 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Jakie trudności z dojazdem do miejsca pracy Pan(i) dotyczą?** (N=176 – liczba wskazań wśród 104 respondentów odpowiadających na pytanie kwestionariuszowe)

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
brak dostępu do komunikacji zbiorowej (autobus, bus itp.)	16,3	18,7	10,3	18,8	8,3	23,1	8,3	27,3	14,3	25,0	0,0	25,9	9,7	5,0	16,7	16,7	37,5
brak dogodnych połączeń komunikacji zbiorowej (autobus, bus itp.)	61,5	60,0	65,5	50,0	54,2	61,5	58,3	63,6	78,6	75,0	50,0	63,0	58,1	70,0	58,3	83,3	37,5
brak możliwości dojazdu własnym samochodem (brak samochodu, brak możliwości korzystania z samochodu prywatnego itp.)	60,6	65,3	48,3	68,8	62,5	46,2	66,7	27,3	71,4	75,0	50,0	66,7	61,3	75,0	41,7	66,7	25,0
zbyt duże koszty dojazdu, w stosunku do oferowanych zarobków (nie opłaca się dojeżdżać)	24,0	22,7	27,6	12,5	41,7	23,1	16,7	18,2	21,4	16,7	50,0	18,5	19,4	15,0	41,7	33,3	50,0

inne (brak prawa jazdy)	6,7	18,7	10,3	18,8	8,3	23,1	8,3	27,3	14,3	25,0	0,0	7,4	9,7	0,0	8,3	0,0	12,5
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Procenty nie sumują się do 100 ze względu na możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi

Osoby, które jako powód niepodjęcia zatrudnienia wskazały trudności z dojazdem do pracy oraz osoby, dla których ta sama przyczyna stanowi trudność w podjęciu pracy, zostały poproszone o podanie, ile czasu byłyby skłonne dojeżdżać do pracy. Dla największego odsetka osób (38,5%) najbardziej optymalnym czasem byłoby od 15 do 30 minut. Jednocześnie dla połowy osób (51,0%) taki czas to do pół godziny, a dla 3/4 osób – do 45 minut.

Powyżej godziny byłoby skłonnych dojeżdżać jedynie 3,8% osób.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Mężczyźni byłoby skłonni dojeżdżać do pracy zasadniczo krócej niż kobiety:

- do 15 minut – 17,2% mężczyzn, 10,7% kobiet;
- powyżej 15 do 30 minut – 37,3% mężczyzn, 41,4% kobiet;
- powyżej 30 do 45 minut – 28,0% kobiet i 10,3% mężczyzn;
- powyżej 45 do 60 minut – 22,7% kobiet i 20,7% mężczyzn.

Jest to o tyle zaskakujące, że w przypadku kobiet znaczące są odsetki osób zgłaszających ograniczenie czasu możliwego do poświęcenia na pracę zawodową ze względu na opiekę nad osobami zależnymi (m.in. kobiety częściej deklarują preferowanie ofert zatrudnienia na niepełny wymiar czasu pracy).

Jednocześnie w odniesieniu do czasu dojazdu do pracy powyżej godziny znacząco przeważają mężczyźni – 10,3% w stosunku do 1,3% kobiet.

Wśród mieszkańców wsi co siódma osoba (14,0%) byłaby skłonna dojeżdżać do pracy w czasie do 15 minut, połowa (51,2%) do pół godziny, natomiast 3/4 (75,6%) – do 45 minut. Natomiast wśród mieszkańców miast do 20 tysięcy mieszkańców – 62,5% osób byłoby skłonnych dojeżdżać do pracy powyżej 15 minut do pół godziny, a 37,5% – powyżej 45 minut do godziny.

Tabela 22 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Ile czasu byłby(aby) Pan(i) skłonny(a) dojeżdżać do pracy?** (N=104)

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
do 15 minut	12,5	10,7	17,2	18,8	20,8	15,4	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,7	22,6	15,0	0,0	16,7	12,5
powyżej 15 minut do pół godziny	38,5	37,3	41,4	25,0	37,5	46,2	25,0	36,4	64,3	25,0	100	55,6	29,0	40,0	25,0	33,3	37,5
powyżej pół godziny do 45 minut	23,1	28,0	10,3	18,8	20,8	23,1	16,7	36,4	7,1	50,0	0,0	22,2	19,4	15,0	50,0	33,3	12,5

powyżej 45 minut do godziny	22,1	22,7	20,7	31,3	16,7	15,4	25,0	27,3	21,4	25,0	0,0	14,8	19,4	30,0	25,0	16,7	37,5
powyżej godziny	3,8	1,3	10,3	6,3	4,2	0,0	8,3	0,0	7,1	0,0	0,0	3,7	9,7	0,0	0,0	0,0	0,0
ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

4.4 OCZEKIWANIA ODNOŚNIE OFERTY PRACY

Osoby, które biorą pod uwagę podjęcie zatrudnienia, jak również te, które pracują nielegalnie („na czarno”), ale dopuszczają podjęcie pracy uregulowanej formalnie, zostały poproszone o wskazanie kwoty zarobków, które musiałyby zostać zaoferowane, aby uznać je za akceptowalne oraz za satysfakcjonujące (każdorazowo mowa jest o kwocie wynagrodzenia netto – „na rękę”).

Najniższa kwota możliwa do zaakceptowania, jaką podawały osoby zarejestrowane w PUP wynosi średnio⁹ 2 042,06 zł. Najczęściej wskazywaną wartością była kwota mieszcząca się w przedziale pomiędzy 2 000,00 zł a 2 300,00 zł, blisko 3/4 wskazań (73,6%) mieściło się łącznie w kwocie do 2 300,00 zł.

Kwota, którą osoby zarejestrowane w PUP podawały jako satysfakcjonującą była wyższa o ok. 450 zł: średnia⁹ wyniosła 2 483,62 zł, przy czym ponownie najczęściej wskazywaną kwotą była kwota z przedziału pomiędzy 2 000,00 zł a 2 300,00 zł, jednak w kwocie do 2 300,00 zł mieściła się prawie połowa wskazań (48,9%), a kolejne 30,3 p.p. (łącznie niemal 4/5 – 79,2%) – w kwocie do 3 000,00 zł.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Widoczna jest różnica w oczekiwaniach płacowych kobiet i mężczyzn – w przypadku kwoty akceptowalnej kobiety podają średnio⁹ wartość o 395 zł niższą o mężczyzn, a w odniesieniu do kwoty satysfakcjonującej – niższą o 484 zł. Jednocześnie kwoty 2 300,00 zł netto jako akceptowalnej dotyczą odpowiedzi 84,8% kobiet i 60,7% mężczyzn, a tej samej kwoty jako satysfakcjonującej – 61,2% kobiet i niemal dwukrotnie mniej – 34,6% mężczyzn.

Tak w odniesieniu do kwoty akceptowalnej (wykres 13), jak i kwoty satysfakcjonującej (wykres 14) – najwyższe oczekiwania przedstawiają osoby z przedziału wiekowego 25-30 lat (najwyższa średnia⁹ kwota, przesunięcie liczebności w stronę kwot mieszczących się w najwyższych przedziałach zarobków). W kolejnych grupach wiekowych te oczekiwania zmniejszają się sukcesywnie, z niewielkim wahnięciem w górę w odniesieniu do kwot uznawanych za satysfakcjonujące w grupie osób najstarszych (w wieku 60+), których oczekiwania płacowe są porównywalne do oczekiwań osób z kategorii wiekowej 51-54-latków.

Oczekiwania płacowe rosną wraz z poziomem wykształcenia i najwyższe (tak w odniesieniu do kwot akceptowalnych, jak i w odniesieniu do kwot satysfakcjonujących) są wśród osób z wykształceniem wyższym. Zaskakują odpowiedzi osób z wykształceniem policealnym, których oczekiwania są zaniżone w stosunku do trendu związanego z wykształceniem formalnym i najbardziej zbliżone są do oczekiwań osób bez wykształcenia (gimnazjalne lub poniżej). Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oczekiwania mają zbliżone do oczekiwań osób z wykształceniem średnim

⁹ Średnie wynagrodzenie – średnia arytmetyczna wyliczona na podstawie środków przedziałów, w przypadku przedziału „ponad 5000 zł” – ze względu na brak możliwości oszacowania górnej granicy przedziału oraz nieuzasadnione zawyżanie wyniku w razie przyjęcia wartości przypadkowej – przyjęto jako wartość średnią dolną granicę przedziału, tj. 5000 zł; oznacza to, że wynik obciążony jest błędem zaniżającym wartość uznawaną za średnią.

zawodowym (po technikum), co jest o tyle zaskakujące, że są to osoby bez wyuczonego zawodu.

Zestawienie oczekiwań pod kątem stażu pracy (tabela 25) pokazuje, że oczekiwania są bardzo wyrównane, zwłaszcza w odniesieniu do kwot możliwych do zaakceptowania. Najwyższe różnice w stosunku do kwoty średniej⁹ dotyczą osób bez stażu zawodowego (zaakceptowałyby one kwotę wynagrodzenia netto niższą o 114 zł od kwoty średniej) oraz osób ze stażem mieszczącym się w granicach 5-10 lat (zaakceptowałyby one kwotę wynagrodzenia netto wyższą o 121 zł od kwoty średniej). W pozostałych kategoriach wyodrębnionych wg stażu zawodowego – kwoty są niemal zgodne ze średnią. W przypadku kwot satysfakcjonujących – odstępstwa układają się wg identycznego schematu, jednak różnica w kwocie bezwzględnie jest nieco wyższa (odpowiednio 171 i 182 zł).

Miejsce zamieszkania w minimalnym stopniu różnicuje oczekiwania osób zarejestrowanych w PUP wobec oferowanych płac. W przypadku kwot uznawanych za możliwe do zaakceptowania – różnica w stosunku do kwoty średniej⁹ wynosi w poszczególnych kategoriach:

- wśród mieszkańców wsi: 1,76 zł więcej;
- wśród mieszkańców miast do 20 tys.: 113,06 zł więcej;
- wśród mieszkańców miast pow. 20 do 50 tys.: 65,00 zł mniej;
- wśród mieszkańców miast pow. 50 do 100 tys.: 10,29 zł mniej;
- wśród mieszkańców miast pow. 100 tys. (Rzeszowa): 78,98 zł mniej.

W przypadku kwot uznawanych za satysfakcjonujące – różnica w stosunku do kwoty średniej⁹ wynosi w poszczególnych kategoriach:

- wśród mieszkańców wsi: 2,95 zł mniej;
- wśród mieszkańców miast do 20 tys.: 21,92 zł mniej;
- wśród mieszkańców miast pow. 20 do 50 tys.: 108,40 zł więcej;
- wśród mieszkańców miast pow. 50 do 100 tys.: 13,20 zł więcej;
- wśród mieszkańców miast pow. 100 tys. (Rzeszowa): 138,87 zł więcej.

Jest to zapewne związane w pewnym stopniu z kosztami utrzymania na tych obszarach.

– W ODNIESIENIU DO WYBRANYCH PYTAŃ ZAWARTYCH W KWESTIONARIUSZU

„okres pozostawania w rejestrze PUP a oczekiwane zarobki – do zaakceptowania i satysfakcjonujące”

Nie widać istotnych różnic w kwotach wskazywanych przez osoby bezrobotne w zależności od okresu pozostawania w rejestrze powiatowego urzędu pracy (najwyższe różnice polegające na obniżeniu oczekiwanej kwoty zauważalne są w grupie osób zarejestrowanych przez okres dłuższy niż 24 m-ce):

- w przypadku osób zarejestrowanych nie dłużej niż 3 m-ce: 2 136,07 zł (kwota do zaakceptowania) oraz 2 576,75 zł (kwota satysfakcjonująca);
- w przypadku osób zarejestrowanych powyżej 3 do 6 m-cy: 2 075,12 zł (kwota do zaakceptowania) oraz 2 647,88 zł (kwota satysfakcjonująca);
- w przypadku osób zarejestrowanych powyżej 6 do 12 m-cy: 2 039,33 zł (kwota do zaakceptowania) oraz 2 608,81 zł (kwota satysfakcjonująca);
- w przypadku osób zarejestrowanych powyżej 12 do 24 m-cy: 2 076,45 zł (kwota do zaakceptowania) oraz 2 510,63 zł (kwota satysfakcjonująca);
- w przypadku osób zarejestrowanych powyżej 24 m-cy: 1 900,73 zł (kwota do zaakceptowania) oraz 2 286,50 zł (kwota satysfakcjonująca).

Średnia⁹ kwota wynosi: 2 042,06 zł (kwota do zaakceptowania) oraz 2 483,63 zł (kwota

satisfakcjonująca).

„wykonywanie pracy nielegalnie („na czarno”) a oczekiwane zarobki – do zaakceptowania i satysfakcjonujące”

Różnica widoczna jest w analizie oczekiwań osób obecnie wykonujących nielegalnie („na czarno”) pracę zarobkową i niepracujących – zwłaszcza w odniesieniu do kwoty uznawanej za satysfakcjonującą (różnica w oczekiwaniach o ponad 300 zł):

- w przypadku osób pracujących: 2 159,13 zł (kwota do zaakceptowania) oraz 2 743,40 zł (kwota satysfakcjonująca);
- w przypadku osób niepracujących: 2 022,72zł (kwota do zaakceptowania) oraz 2 440,71 zł (kwota satysfakcjonująca).

„plany podjęcia zatrudnienia a oczekiwane zarobki – do zaakceptowania i satysfakcjonujące”
(wykresy 15 i 16)

Największy odsetek osób, które w kontekście planów podjęcia pracy udzieliły odpowiedzi „zdecydowanie tak” jest wśród tych, którzy wskazują najwyższe kwoty satysfakcjonujących dla nich zarobków – 90,5% wśród osób, które wskazały kwoty powyżej 4 000 zł oraz 77,9% w grupie wskazujących powyżej 3 000 do 3 500 zł. W pozostałych grupach odsetki nie przekraczają 69%.

W odniesieniu do kwot możliwych do zaakceptowania sytuacja wygląda nieco inaczej. O ile największy odsetek osób, które w kontekście planów podjęcia pracy udzieliły odpowiedzi „zdecydowanie tak” jest wśród tych, którzy wskazują najwyższe kwoty zarobków możliwych do zaakceptowania – 90,5% wśród osób, które wskazały kwoty powyżej 4 000 zł, o tyle względem pozostałych grup nie widać wyraźnej tendencji (przeplatają się w nich odsetki od 59,1% do 75,0%).

Tabela 23 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) do zaakceptowania? - miesięczna kwota „na rękę”?** (N=1 051) – w %

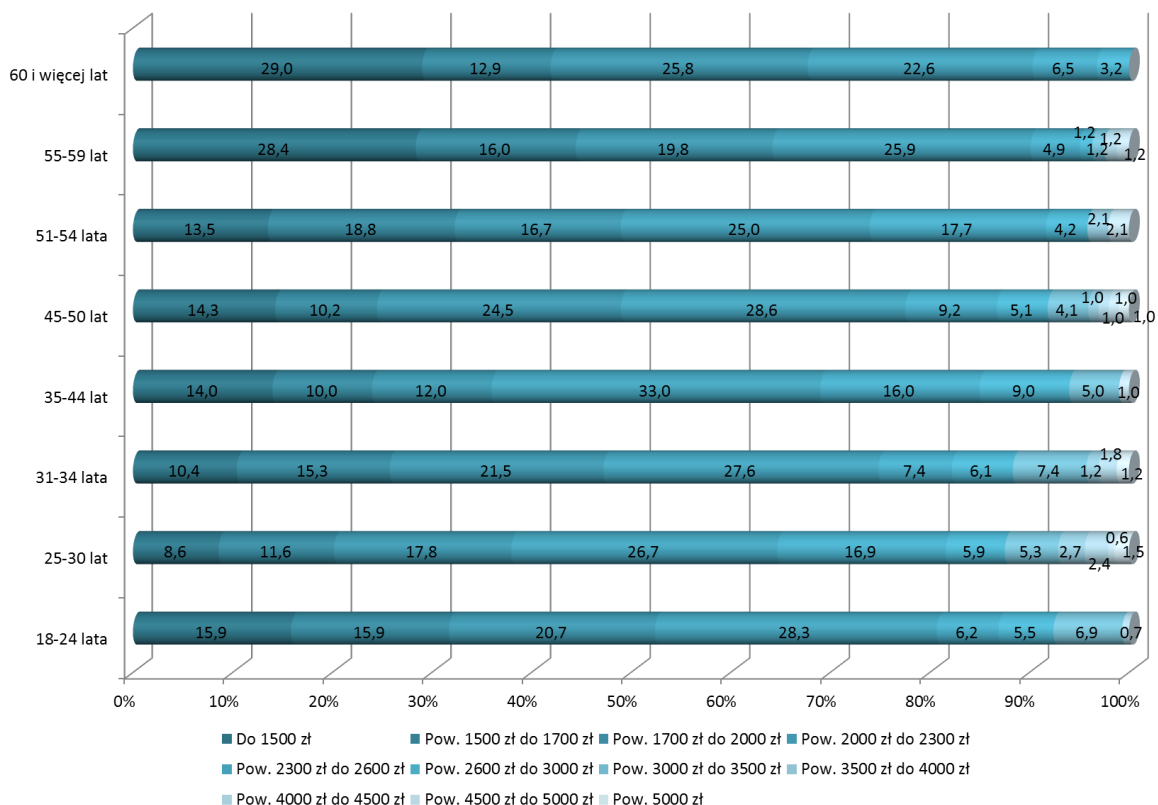
Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
do 1500 zł	13,5	15,8	10,9	15,9	8,6	10,4	14,0	14,3	13,5	28,4	29,0	18,9	14,2	11,9	13,9	7,5	10,7
pow. 1500 zł do 1700 zł	13,5	17,9	8,4	15,9	11,6	15,3	10,0	10,2	18,8	16,0	12,9	12,2	12,7	14,4	16,4	17,0	11,8
pow. 1700 zł do 2000 zł	19,1	23,9	13,6	20,7	17,8	21,5	12,0	24,5	16,7	19,8	25,8	16,1	20,7	21,4	14,8	32,1	15,7
pow. 2000 zł do 2300 zł	27,5	27,3	27,8	28,3	26,7	27,6	33,0	28,6	25,0	25,9	22,6	33,3	27,3	24,7	26,2	20,8	28,7
pow. 2300 zł do 2600 zł	12,0	8,3	16,3	6,2	16,9	7,4	16,0	9,2	17,7	4,9	6,5	12,2	10,9	10,7	11,5	15,1	14,6
pow. 2600 zł do 3000 zł	5,5	3,4	8,0	5,5	5,9	6,1	9,0	5,1	4,2	1,2	3,2	3,3	4,0	6,2	4,9	7,5	9,0
pow. 3000 zł do 3500 zł	4,8	1,9	8,0	6,9	5,3	7,4	5,0	4,1	0,0	1,2	0,0	2,2	6,5	6,2	4,9	0,0	3,9
pow. 3500 zł do 4000 zł	1,3	0,7	2,1	0,0	2,7	1,2	0,0	1,0	2,1	0,0	0,0	0,6	0,7	1,6	2,5	0,0	2,2

pow. 4000 zł do 4500 zł	1,3	0,7	2,1	0,7	2,4	1,8	0,0	1,0	0,0	1,2	0,0	0,0	1,1	0,8	4,1	0,0	2,2
pow. 4500 zł do 5000 zł	0,7	0,0	1,4	0,0	0,6	0,0	1,0	1,0	2,1	1,2	0,0	0,6	0,7	1,2	0,0	0,0	0,6
pow. 5000 zł	0,8	0,2	1,4	0,0	1,5	1,2	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,6	1,1	0,8	0,8	0,0	0,6
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
średnie wynagro- dzenie ⁹	2 042,06 zł	1 859,36 zł	2 254,45 zł	1 923,87 zł	2 211,28 zł	2 091,85 zł	2 050,93 zł	2 019,81 zł	1 975,43 zł	1 699,74 zł	1 635,84 zł	1 892,35 zł	2 034,97 zł	2 079,24 zł	2 090,18 zł	1 949,52 zł	2 148,20 zł

Tabela 24 Rozkład odpowiedzi na pytanie: **Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) satysfakcjonujący? - miesięczna kwota „na rękę”?** (N=1 051) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
do 1500 zł	4,1	4,2	3,9	8,3	2,7	3,1	1,0	4,1	4,2	7,4	6,5	6,7	5,5	3,3	1,6	5,7	1,7
pow. 1500 zł do 1700 zł	7,9	11,0	4,3	7,6	6,2	8,6	9,0	5,1	7,3	16,0	9,7	6,7	7,3	9,1	7,4	11,3	7,9
pow. 1700 zł do 2000 zł	10,4	15,0	4,9	13,8	8,9	11,7	10,0	12,2	7,3	11,1	6,5	12,2	9,1	9,5	11,5	15,1	9,6
pow. 2000 zł do 2300 zł	26,5	31,0	21,4	28,3	20,8	27,0	25,0	23,5	37,5	32,1	45,2	30,6	24,4	25,9	33,6	24,5	22,5
pow. 2300 zł do 2600 zł	18,9	18,1	20,0	17,2	20,5	12,9	24,0	25,5	21,9	14,8	6,5	18,9	23,3	17,3	13,9	15,1	19,1
pow. 2600 zł do 3000 zł	11,3	9,9	13,0	9,7	13,6	12,3	11,0	10,2	9,4	7,4	9,7	8,9	10,9	14,0	9,0	11,3	12,4
pow. 3000 zł do 3500 zł	10,8	6,5	15,8	10,3	12,8	12,3	14,0	9,2	7,3	4,9	6,5	8,9	10,2	9,1	12,3	9,4	15,7
pow. 3500 zł do 4000 zł	4,3	2,5	6,4	2,8	5,3	5,5	5,0	4,1	2,1	1,2	6,5	3,9	4,0	4,9	4,1	5,7	3,9
pow. 4000 zł do 4500 zł	1,7	0,9	2,7	0,7	3,9	1,8	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,7	0,7	1,6	2,5	0,0	3,4
pow. 4500 zł do 5000 zł	1,2	0,0	2,7	0,0	1,5	1,2	0,0	2,0	1,0	2,5	3,2	0,6	1,8	1,6	0,0	1,9	1,1
pow. 5000 zł	2,8	0,9	4,9	1,4	3,9	3,7	1,0	3,1	2,1	2,5	0,0	1,1	2,9	3,7	4,1	0,0	2,8
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
średnie wynagro- dzenie ⁹	2 483,62 zł	2 259,59 zł	2 744,08 zł	2 277,69 zł	2 657,59 zł	2 542,49 zł	2 462,99 zł	2 499,44 zł	2 356,72 zł	2 226,38 zł	2 327,89 zł	2 339,35 zł	2 469,00 zł	2 530,51 zł	2 522,19 zł	2 325,94 zł	2 608,62 zł

Wykres 13 **Wiek a odpowiedź na pytanie: Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) do zaakceptowania? - miesięczna kwota „na rękę”? (N=1 051)**

Wykres 14 **Wiek a odpowiedź na pytanie: Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) satysfakcjonujący? - miesięczna kwota „na rękę”? (N=1 051)**

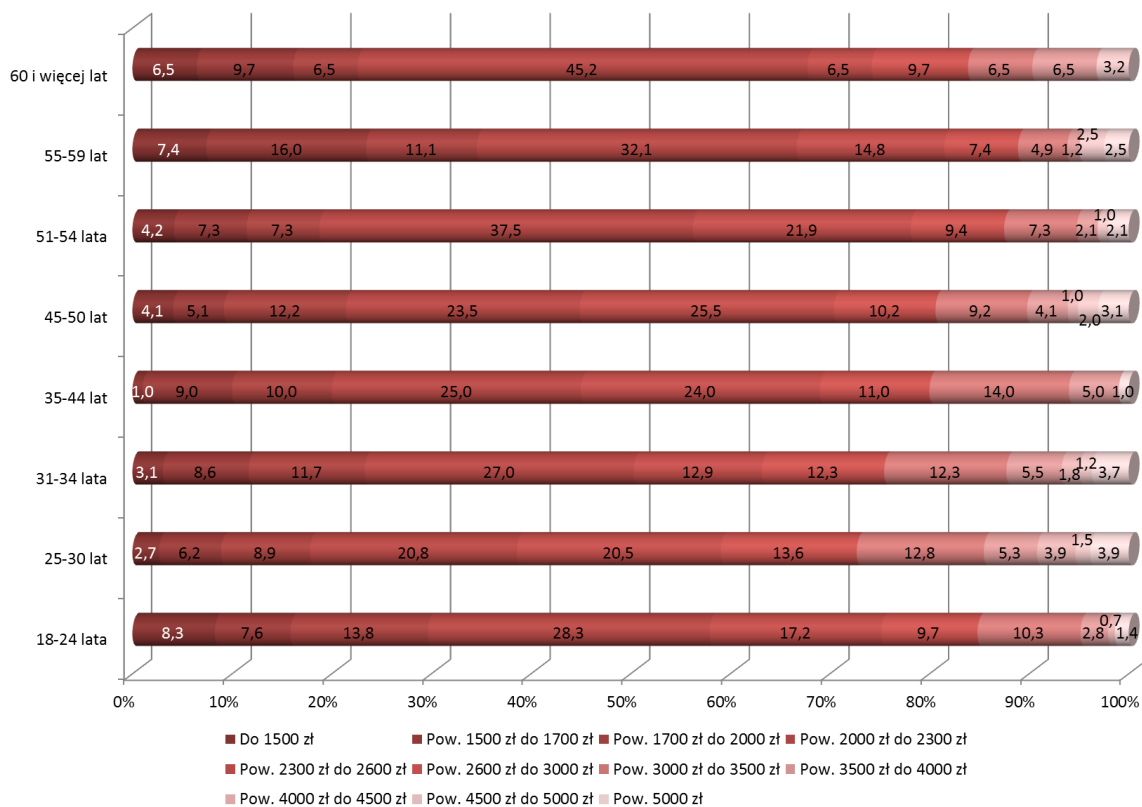
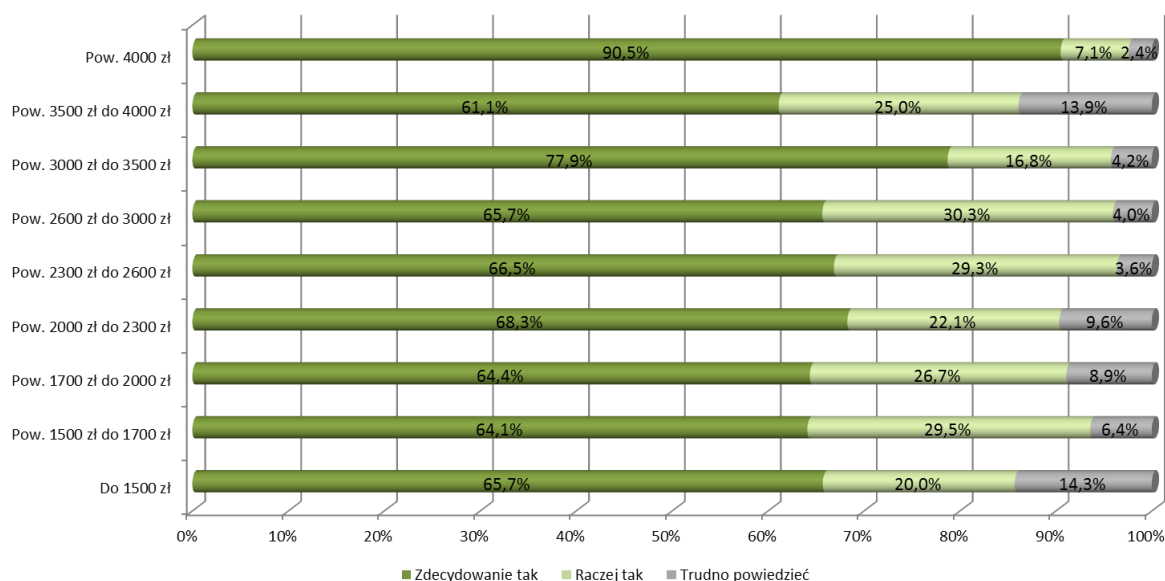

Tabela 25 Staż pracy a odpowiedzi na pytania: **Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) satysfakcjonujący? - miesięczna kwota „na rękę”?** oraz **Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) do zaakceptowania? - miesięczna kwota „na rękę”?** (N=1 051) – w %

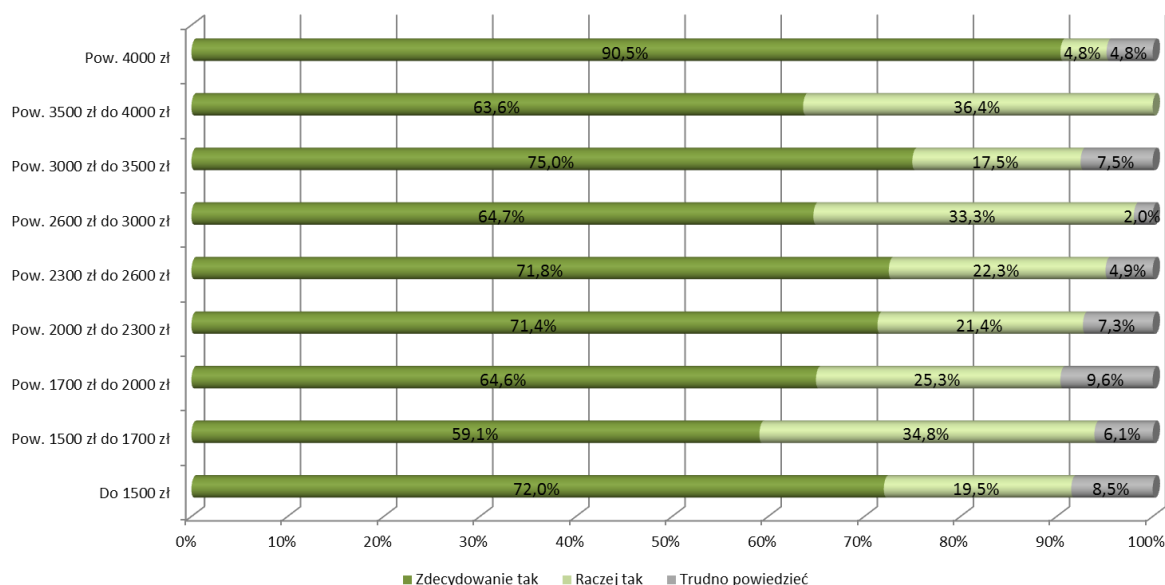
kategoria	Staż pracy a kwoty akceptowalne						Staż pracy a kwoty satysfakcjonujące					
	brak	do 1 roku	powyżej 1 roku, do 5 lat	powyżej 5, do 10 lat	powyżej 10, do 20 lat	powyżej 20 lat ¹⁰	brak	do 1 roku	powyżej 1 roku, do 5 lat	powyżej 5, do 10 lat	powyżej 10, do 20 lat	powyżej 20 lat ¹⁰
do 1500 zł	16,9	10,4	10,9	12,7	13,5	18,2	8,0	1,4	4,3	1,8	3,7	4,1
pow. 1500 zł do 1700 zł	14,9	13,9	14,0	12,1	12,3	13,2	8,0	9,0	8,9	6,1	6,7	8,3
pow. 1700 zł do 2000 zł	19,4	23,6	18,7	18,8	17,2	17,4	14,4	13,2	9,7	10,3	9,2	3,3
pow. 2000 zł do 2300 zł	25,9	29,2	30,4	21,8	30,7	25,6	29,4	27,1	24,5	20,0	27,0	33,9
pow. 2300 zł do 2600 zł	12,4	11,8	9,3	13,9	12,3	14,0	14,9	22,9	16,7	21,8	21,5	18,2
pow. 2600 zł do 3000 zł	5,0	6,3	4,7	6,1	7,4	4,1	9,5	13,2	12,5	10,9	11,7	9,9
pow. 3000 zł do 3500 zł	3,5	2,1	6,6	7,3	4,9	2,5	8,0	6,3	13,6	14,5	12,3	8,3
pow. 3500 zł do 4000 zł	0,5	0,7	2,3	3,0		0,8	4,5	1,4	3,5	6,7	5,5	4,1
pow. 4000 zł do 4500 zł	0,5	0,7	2,3	1,8	1,2	0,8	0,5	2,1	3,1	2,4	0,6	0,8
pow. 4500 zł do 5000 zł				1,2	0,6	3,3		0,7	1,2	1,8		5,0
pow. 5000 zł	1,0	1,4	0,8	1,2		0,0	3,0	2,8	1,9	3,6	1,8	4,1
ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
średnie wynagrodzenie ⁹	1 928,02 zł	2 021,62 zł	2 104,53 zł	2 163,16 zł	2 022,83 zł	1 983,88 zł	2 312,88 zł	2 428,26 zł	2 500,27 zł	2 665,62 zł	2 463,05 zł	2 577,32 zł

¹⁰ Najwyższe kategorie wyodrębnione pod kątem stażu połączono ze względu na niewielkie liczebności osób planujących podjęcie zatrudnienia.

Wykres 15 Odpowiedź na pytanie: **Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?** a odpowiedź na pytanie: **Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) do zaakceptowania? - miesięczna kwota „na rękę”** (N=902)

Wykres 16 Odpowiedź na pytanie: **Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?** a odpowiedź na pytanie: **Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) satysfakcjonujący? - miesięczna kwota „na rękę”** (N=902)

Co do zasady osoby zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy oczekują zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, na pełny etat i w ramach standardowej organizacji czasu pracy w stałych godzinach (choć dość duże jest przyzwolenie na pracę na 2-3 zmiany).

Odsetki osób aprobujących umowy o innej formule niż umowa o pracę zyskują poparcie u zaledwie kilkunastu % respondentów, co więcej nie jest to tylko kwestia oczekiwań, ale stawiany przez te osoby wymóg – w odniesieniu do formy pracy zatrudnienie inne niż na podstawie umowy o pracę zaakceptowałoby łącznie jedynie 12,8% osób planujących zatrudnienie lub jego legalizację (biorąc pod uwagę powtarzające się odpowiedzi) – a więc rzadziej niż co ósma osoba w tej sytuacji.

Potwierdza się to również w przyzwoleniu na umowy o pracę na czas nieokreślony – większość klientów PUP oczekuje umów na czas nieokreślony, ale zapytani o to, czy skłonni byłiby przyjąć ofertę pracy etatowej na czas określony – częściej udzielają odpowiedzi pozytywnej (co jest logiczne biorąc pod uwagę sekwencję wiązania się z pracownikiem poprzez umowę na okres próbny lub na czas określony).

Ogromna większość osób zarejestrowanych w PUP oczekuje pracy na pełny etat. Przyzwolenie na mniejszy wymiar czasu pracy jest zaledwie kilkuprocentowe. Jednak należy zwrócić uwagę, że w momencie pytania o ewentualne zaakceptowanie warunków oferty – odsetki osób wskazujących na niepełny wymiar czasu pracy (3/4 lub pół etatu) podnoszą się. Jednocześnie co piąta osoba (22%) zaakceptowałaby propozycję pracy niezależnie od wymiaru jej czasu.

Analiza zależności zmiennych

– W ODNIESIENIU DO DANYCH METRYCZKOWYCH

Wraz ze wzrostem wykształcenia rośnie oczekiwanie odnośnie propozycji pracy etatowej na czas nieokreślony (największy odsetek osób zgłaszających to oczekiwanie jest wśród osób z wykształceniem wyższym). Z drugiej strony – osoby z wykształceniem wyższym są bardziej skłonne prowadzić działalność gospodarczą, natomiast osoby z wykształceniem policealnym oraz bez wykształcenia (gimnazjalne i niższe) – są nieco bardziej niż pozostali skłonne zaakceptować umowy cywilno-prawne (zapewne uwzględniając realne warunki proponowane na rynku).

Znacznie częściej umowy na niepełny wymiar czasu pracy akceptują kobiety – częstotliwość ich wyborów w odniesieniu do połowy i 3/4 etatu jest ok. 4-krotnie większa niż w przypadku mężczyzn. Znacznie rzadziej od mężczyzn (niemal 2-krotnie) stwierdzają też, że nie ma to dla nich znaczenia (brak oczekiwań).

Pracę na pół etatu przyjąłby też co 10 respondent w wieku 60+ (jest to grupa wiekowa najczęściej wskazująca takie rozwiązanie jako oczekiwane i najczęściej deklarująca, że przyjąłaby ofertę pracy o niepełnym wymiarze – niezależnie od wielkości tego wymiaru).

Osoby bez wykształcenia (gimnazjalne lub poniżej) oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym każdorazowo częściej niż inne grupy wskazują brak oczekiwań wobec oferty pracy – czy to w kontekście własnych dodatkowych wymagań, jak i w kontekście skłonności do zaakceptowania oferowanych warunków.

Tabela 26 Warunki przyszłego zatrudnienia w zakresie formy pracy – oczekiwane i akceptowalne (N=1 049) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
Warunki oczekiwane																	
(odpowiedź na pytanie: Czy ma Pan(i) dodatkowe oczekiwania względem przyszłego zatrudnienia [pod kątem formy pracy] – jakie?)																	
brak oczekiwań	20,0	15,3	25,5	20,0	15,1	19,6	19,0	18,4	23,2	32,1	43,3	30,7	20,4	20,7	14,8	17,0	12,4
umowa o pracę na czas określony	44,2	46,2	42,0	40,0	46,9	45,4	42,0	40,8	45,3	45,7	40,0	43,0	50,9	43,0	36,9	52,8	39,3
umowa o pracę na czas nieokreślony	59,6	66,1	52,1	54,5	62,0	62,0	64,0	66,3	57,9	50,6	36,7	52,5	58,9	57,0	63,9	62,3	67,4
umowa cywilno-prawna (o dzieło, zlecenie)	2,7	2,3	3,1	3,4	1,8	3,7	1,0	3,1	4,2	3,7	0,0	4,5	1,8	1,7	4,9	1,9	2,2
działalność gospodarcza	4,3	3,6	5,1	3,4	4,7	5,5	4,0	4,1	4,2	3,7	0,0	0,6	3,6	4,1	8,2	3,8	6,7
praca bez umowy	0,4	0,4	0,4	0,0	0,3	0,0	1,0	1,0	0,0	1,2	0,0	1,1	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0
Warunki akceptowalne																	
(odpowiedź na pytanie: Jaką ofertę pracy (z jakimi warunkami) [pod kątem formy pracy] byłby(aby) Pan(i) skłonny(a) przyjąć?)																	
brak oczekiwań	28,8	24,0	34,4	31,0	22,3	26,4	26,0	31,6	33,7	44,4	46,7	40,8	30,9	29,3	22,1	17,0	20,8
umowa o pracę na czas określony	55,2	58,8	51,0	51,0	60,8	60,7	50,0	48,0	55,8	48,1	40,0	49,7	57,1	52,5	56,6	67,9	56,7
umowa o pracę na czas nieokreślony	54,8	59,0	50,0	42,8	60,2	57,1	59,0	53,1	51,6	50,6	53,3	46,9	54,2	54,5	55,7	66,0	60,1
umowa cywilno-prawna (o dzieło, zlecenie)	7,0	7,1	6,8	8,3	8,6	7,4	4,0	2,0	5,3	7,4	10,0	8,9	4,7	7,0	7,4	11,3	6,7
działalność gospodarcza	4,7	3,7	5,8	4,1	5,3	6,7	4,0	4,1	2,1	3,7	3,3	1,1	3,6	3,7	8,2	3,8	9,0
praca bez umowy	1,4	1,1	1,9	1,4	1,5	0,6	1,0	1,0	3,2	1,2	3,3	2,8	0,7	2,5	1,6	0,0	0,0

Procenty nie sumują się do 100 ze względu na możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi

Tabela 27 Warunki przyszłego zatrudnienia w zakresie wymiaru czasu pracy – oczekiwane i akceptowalne (N=1 049) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie					
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe
Warunki oczekiwane (odpowieź na pytanie: Czy ma Pan(i) dodatkowe oczekiwania względem przyszłego zatrudnienia [pod kątem wymiaru czasu pracy] – jakie?)																	
brak oczekiwań	16,0	12,6	20,0	12,4	12,5	16,6	20,0	15,3	23,2	16,0	36,7	21,8	17,1	15,3	9,0	15,1	14,6
pełny etat	78,6	79,0	78,0	80,0	83,1	74,8	79,0	80,6	73,7	76,5	53,3	70,9	79,6	79,8	82,0	73,6	82,0
3/4 etatu	6,0	8,7	2,9	8,3	5,3	9,8	1,0	7,1	5,3	3,7	3,3	5,0	3,6	6,2	10,7	11,3	5,6
pół etatu	5,1	7,8	1,9	6,9	4,7	6,7	1,0	2,0	5,3	6,2	10,0	9,5	3,6	4,5	5,7	5,7	2,8
1/4 etatu	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Warunki akceptowalne (odpowieź na pytanie: Jaką ofertę pracy (z jakimi warunkami) [pod kątem wymiaru czasu pracy] byłby(aby) Pan(i) skłonny(a) przyjąć?)																	
brak oczekiwań	22,2	17,4	27,8	24,1	17,2	18,4	21,0	24,5	27,4	32,1	43,3	33,0	25,1	19,4	13,1	11,3	20,2
pełny etat	72,7	75,0	70,2	66,9	79,5	73,0	79,0	71,4	68,4	63,0	46,7	62,0	71,3	76,0	78,7	77,4	75,8
3/4 etatu	11,1	14,9	6,6	11,0	11,9	12,9	7,0	8,2	12,6	11,1	10,0	8,4	9,1	12,4	13,9	9,4	13,5
pół etatu	7,9	12,4	2,7	8,3	8,3	9,8	4,0	4,1	10,5	7,4	10,0	8,4	6,2	9,1	8,2	13,2	6,7
1/4 etatu	0,8	1,2	0,2	0,0	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	2,5	10,0	1,1	1,1	0,0	0,0	3,8	0,6

Procenty nie sumują się do 100 ze względu na możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi

Tabela 28 Warunki przyszłego zatrudnienia w zakresie organizacji czasu pracy – oczekiwane i akceptowalne (N=1 049) – w %

Kategoria	ogółem	Płeć		Wiek								Wykształcenie						
		kobieta	mężczyzna	18-24	25-30	31-34	35-44	45-50	51-54	55-59	60 i więcej	gimnazjalne lub niżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	policealne	wyższe	
Warunki oczekiwane (odpowieź na pytanie: Czy ma Pan(i) dodatkowe oczekiwania względem przyszłego zatrudnienia [pod kątem organizacji czasu pracy] – jakie?)																		
brak oczekiwań	24,8	17,1	33,7	15,2	25,2	20,9	22,0	28,6	32,6	33,3	36,7	30,7	26,9	26,4	18,0	26,4	17,4	
praca w stałych godzinach	68,4	75,7	59,9	76,6	70,3	70,6	72,0	60,2	62,1	58,0	56,7	63,1	67,6	65,7	72,1	64,2	77,0	
praca również w weekendy	7,1	7,3	7,0	6,2	6,8	8,0	8,0	8,2	10,5	2,5	6,7	7,3	7,6	7,0	9,0	7,5	5,1	

praca na 2-3 zmiany	12,4	13,7	10,9	6,9	11,6	14,1	13,0	15,3	15,8	13,6	13,3	12,3	14,9	13,6	11,5	7,5	9,0
praca w godzinach nocnych	1,3	1,1	1,6	1,4	1,5	1,2	4,0	0,0	1,1	0,0	0,0	0,6	1,1	0,8	2,5	3,8	1,7
nienormowane godziny pracy	2,3	2,0	2,7	2,1	2,1	3,7	1,0	4,1	1,1	2,5	0,0	0,0	1,1	1,7	4,9	7,5	3,9
Warunki akceptowalne																	
(odpowiedź na pytanie: Jaką ofertę pracy (z jakimi warunkami) [pod kątem organizacji czasu pracy] byłby(aby) Pan(i) skłonny(a) przyjąć?)																	
brak oczekiwań	36,1	25,8	48,1	30,3	37,4	30,7	30,0	41,8	40,0	46,9	40,0	45,3	38,9	35,5	34,4	30,2	26,4
praca w stałych godzinach	59,0	68,4	48,1	64,1	57,9	65,0	65,0	54,1	52,6	48,1	60,0	49,7	59,6	59,5	57,4	60,4	67,4
praca również w weekendy	9,2	9,4	8,8	4,1	9,8	8,0	11,0	10,2	11,6	11,1	10,0	12,3	10,9	8,7	6,6	7,5	6,2
praca na 2-3 zmiany	13,0	14,0	11,7	5,5	12,8	12,9	23,0	12,2	18,9	8,6	13,3	15,6	12,7	15,3	9,0	11,3	10,7
praca w godzinach nocnych	1,3	1,2	1,4	0,7	1,5	1,2	3,0	2,0	1,1	0,0	0,0	2,8	0,7	0,4	1,6	3,8	1,1
nienormowane godziny pracy	2,4	2,3	2,5	2,8	3,3	2,5	2,0	2,0	1,1	1,2	0,0	1,1	1,1	1,7	4,1	7,5	3,9

Procenty nie sumują się do 100 ze względu na możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi

SPIS TABEL

Tabela 1	Charakterystyka respondentów ze względu na płeć	18
Tabela 2	Charakterystyka respondentów ze względu na wiek	18
Tabela 3	Charakterystyka respondentów ze względu na stan zdrowia	18
Tabela 4	Charakterystyka respondentów ze względu na posiadane orzeczenie o niepełnosprawności	18
Tabela 5	Charakterystyka respondentów ze względu na miejsce zamieszkania	19
Tabela 6	Charakterystyka respondentów ze względu na wykształcenie	19
Tabela 7	Charakterystyka respondentów ze względu na staż pracy.....	19
Tabela 8	Charakterystyka respondentów ze względu na zamieszkivany powiat.....	19
Tabela 9	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Od ilu miesięcy jest Pan(i) zarejestrowany(a) w powiatowym urzędzie pracy jako osoba bezrobotna?	22
Tabela 10	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Ile razy był(a) Pan(i) zarejestrowany(a) jako osoba bezrobotna? ..	22
Tabela 11	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Dlaczego zdecydował(a) się Pan(i) na rejestrację w urzędzie?	25
Tabela 12	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy obecnie wykonuje Pan(i) jakąś pracę zarobkową „na czarno”? ..	29
Tabela 13	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy planuje Pan(i) podjąć legalne zatrudnienie?	29
Tabela 14	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Dlaczego nie planuje Pan(i) podjąć legalnego zatrudnienia?	31
Tabela 15	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?	33
Tabela 16	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Dlaczego nie planuje Pan(i) podejmować zatrudnienia?	35
Tabela 17	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Kiedy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?	38
Tabela 18	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Gdzie planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?	39
Tabela 19	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy widzi Pan(i) jakieś przeszkody w podjęciu zatrudnienia?	41
Tabela 20	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Jakie przeszkody utrudniają Panu(i) podjęcie zatrudnienia?	44
Tabela 21	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Jakie trudności z dojazdem do miejsca pracy Pan(i) dotyczą?	46
Tabela 22	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Ile czasu byłby(aby) Pan(i) skłonny(a) dojeżdżać do pracy?	47
Tabela 23	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) do zaakceptowania? - miesięczna kwota „na rękę”?	50
Tabela 24	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) satysfakcjonujący? - miesięczna kwota „na rękę”?	51
Tabela 25	Staż pracy a odpowiedzi na pytania: Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) satysfakcjonujący? - miesięczna kwota „na rękę”? oraz Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) do zaakceptowania? - miesięczna kwota „na rękę”?	53
Tabela 26	Warunki przyszłego zatrudnienia w zakresie formy pracy – oczekiwane i akceptowalne	56
Tabela 27	Warunki przyszłego zatrudnienia w zakresie wymiaru czasu pracy – oczekiwane i akceptowalne ..	57
Tabela 28	Warunki przyszłego zatrudnienia w zakresie organizacji czasu pracy – oczekiwane i akceptowalne ..	57

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1	Okres pozostawania w rejestrze powiatowego urzędu pracy wśród osób w próbie badawczej a w populacji osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy woj. podkarpackiego	23
Wykres 2	Okres pozostawania w rejestrze PUP a staż pracy osób bezrobotnych	23
Wykres 3	Płeć a odpowiedź na pytanie: Dlaczego zdecydował(a) się Pan(i) na rejestrację w urzędzie?.....	26
Wykres 4	Okres pozostawania w rejestrze PUP a odpowiedź na pytanie: Dlaczego zdecydował(a) się Pan(i) na rejestrację w urzędzie?	26
Wykres 5	Przyczyna decyzji o rejestracji w urzędzie a odpowiedź na pytanie: Czy obecnie wykonuje Pan(i) jakąś pracę zarobkową „na czarno”?	27
Wykres 6	Przyczyna decyzji o rejestracji w urzędzie a odpowiedź na pytanie: Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?.....	27
Wykres 7	Okres pozostawania w rejestrze PUP a odpowiedź na pytanie: Czy obecnie wykonuje Pan(i) jakąś pracę zarobkową „na czarno”?	29
Wykres 8	Okres pozostawania w rejestrze PUP a odpowiedź na pytanie: Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?.....	33
Wykres 9	Odpowiedzi na pytania: Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie? oraz Czy planuje Pan(i) podjąć legalne zatrudnienie? (w odniesieniu do osób, które pracują nielegalnie – „na czarno”)	34
Wykres 10	Okres pozostawania w rejestrze PUP (do i powyżej 12 m-cy) a odpowiedź na pytanie: Dlaczego nie planuje Pan(i) podejmować zatrudnienia?	36
Wykres 11	Okres pozostawania w rejestrze PUP a odpowiedź na pytanie: Czy widzi Pan(i) jakieś przeszkody w podjęciu zatrudnienia?	41
Wykres 12	Okres pozostawania w rejestrze PUP a odpowiedź na pytanie: Jakie przeszkody utrudniają Panu(i) podjęcie zatrudnienia?	42
Wykres 13	Wiek a odpowiedź na pytanie: Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) do zaakceptowania? - miesięczna kwota „na rękę”?	52
Wykres 14	Wiek a odpowiedź na pytanie: Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) satysfakcjonujący? - miesięczna kwota „na rękę”?	52
Wykres 15	Odpowiedź na pytanie: Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie? a odpowiedź na pytanie: Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) do zaakceptowania? – m+czna kwota „na rękę”	54
Wykres 16	Odpowiedź na pytanie: Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie? a odpowiedź na pytanie: Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) satysfakcjonujący? – m+czna kwota „na rękę”	54

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

1. Od ilu miesięcy jest Pan(i) zarejestrowany(a) w powiatowym urzędzie pracy jako osoba bezrobotna?
 - 1.1. Do 3 m-cy
 - 1.2. Powyżej 3, do 6 m-cy
 - 1.3. Powyżej 6, do 12 m-cy
 - 1.4. Powyżej 12, do 24 m-cy
 - 1.5. Powyżej 24 m-cy
2. Ile razy był(a) Pan(i) zarejestrowany(a) jako osoba bezrobotna?
 - 2.1. Jestem zarejestrowany(a) po raz pierwszy
 - 2.2. 2 razy
 - 2.3. 3-4 razy
 - 2.4. 5 razy i więcej
3. Dlaczego zdecydował(a) się Pan(i) na rejestrację w urzędzie *(pytanie wielokrotnego wyboru)*
 - 3.1. Traktuję to jak obowiązek formalny
 - 3.2. Bo może mi się to przydać
 - 3.3. By mieć ubezpieczenie zdrowotne
 - 3.4. By skorzystać ze szkoleń
 - 3.5. By skorzystać ze stażu
 - 3.6. By otrzymywać zasiłek
 - 3.7. By skorzystać z dotacji na założenie własnej firmy
 - 3.8. By skorzystać z innej formy wsparcia – jakiej?
 - 3.9. By mieć dostęp do ofert pracy za pośrednictwem urzędu
 - 3.10. Inne powody – jakie?
4. Czy obecnie wykonuje Pan(i) jakąś pracę zarobkową „na czarno”?
 - 4.1. Tak *(przejdź do pyt. 5)*
 - 4.2. Nie *(przejdź do pyt. 7)*
5. Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie legalne?
 - 5.1. Tak *(przejdź do pyt. 9)*
 - 5.2. Raczej tak *(przejdź do pyt. 9)*
 - 5.3. Trudno powiedzieć *(przejdź do pyt. 15 i odpowiedzieć na pyt. 15-18)*
 - 5.4. Raczej nie *(przejdź do pyt. 6 i zakończyć ankietę)*
 - 5.5. Nie *(przejdź do pyt. 6 i zakończyć ankietę)*
6. Dlaczego nie planuje Pan(i) podjąć legalnego zatrudnienia? *(pytanie wielokrotnego wyboru)*
(na tym pytaniu zakończyć ankietę)
 - 6.1. Nie opłaca się – lepiej zarabiam „na czarno”
 - 6.2. Mam zobowiązania alimentacyjne
 - 6.3. Stracę świadczenia socjalne
 - 6.4. Pracodawcy nie chcą zatrudniać na umowę
 - 6.5. Nie chcę wiązać się z pracodawcą umową
 - 6.6. Traktuję to jako pracę dorywczą – nie potrzebuję umowy
 - 6.7. Inne – jakie?.....
7. Czy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie?
 - 7.1. Tak *(przejdź do pyt. 9)*
 - 7.2. Raczej tak *(przejdź do pyt. 9)*
 - 7.3. Trudno powiedzieć *(przejdź do pyt. 15 i odpowiedzieć na pyt. 15-18)*
 - 7.4. Raczej nie *(przejdź do pyt. 8)*
 - 7.5. Nie *(przejdź do pyt. 8)*

8. Dlaczego nie planuje Pan(i) podejmować zatrudnienia? *(pytanie wielokrotnego wyboru)*
- 8.1. Opieka nad dzieckiem / dziećmi
 - 8.2. Opieka nad inną osobą zależną (rodzice, teściowie, współmałżonek itp.)
 - 8.3. Trudności z dojazdem do miejsca pracy *(odpowiedzieć na pyt. 13 i 14)*
 - 8.4. Stan zdrowia
 - 8.5. Brak ofert pracy odpowiednich dla mnie
 - 8.6. Moje kwalifikacje zawodowe nie są poszukiwane na rynku pracy
 - 8.7. Nie mam kwalifikacji zawodowych
 - 8.8. Oferowane są zbyt niskie wynagrodzenia *(odpowiedzieć na pyt. 15 i 16)*
 - 8.9. Oferowane są niekorzystne warunki pracy (pod kątem formy pracy, czasu pracy, organizacji czasu pracy) *(odpowiedzieć na pyt. 18)*
 - 8.10. Nie muszę podejmować pracy (mam inne, wystarczające źródło utrzymania)
 - 8.11. Nie chcę podejmować pracy (boję się wymagań i obowiązków)
 - 8.12. Nie chcę podejmować pracy (przyzwyczałem(am) się do niepracowania)
 - 8.13. Prowadzę własne gospodarstwo rolne
 - 8.14. Inne – jakie?.....
(jeżeli nie wybrano żadnej z odpowiedzi: 8.3, 8.8, 8.9 – zakończyć ankietę)
9. Kiedy planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie? *(na pyt. odpowiadają respondenci, którzy w pyt. 5 wybrali odpowiedź 5.1 lub 5.2 oraz respondenci, którzy w pyt. 7 wybrali odpowiedź 7.1 lub 7.2)*
(w przypadku osób pracujących „na czarno” – pytanie dotyczy planowanego legalnego zatrudnienia)
- 9.1. Natychmiast
 - 9.2. Do 1 m-ca
 - 9.3. W ciągu 2-3 m-cy
 - 9.4. W ciągu 4-6 m-cy
 - 9.5. Powyżej 6 m-cy
 - 9.6. Jeszcze nie wiem
10. Gdzie planuje Pan(i) podjąć zatrudnienie? *(na pyt. odpowiadają respondenci, którzy w pyt. 5 wybrali odpowiedź 5.1 lub 5.2 oraz respondenci, którzy w pyt. 7 wybrali odpowiedź 7.1 lub 7.2)*
(w przypadku osób pracujących „na czarno” – pytanie dotyczy planowanego legalnego zatrudnienia)
- 10.1. W miejscowości, w której mieszkam
 - 10.2. W sąsiedniej miejscowości
 - 10.3. W powiecie
 - 10.4. W województwie podkarpackim
 - 10.5. W innym województwie
 - 10.6. Za granicą
 - 10.7. Miejsce nie ma znaczenia
 - 10.8. Jeszcze nie wiem
11. Czy widzi Pan(i) jakieś przeszkody w podjęciu zatrudnienia? *(na pyt. odpowiadają respondenci, którzy w pyt. 5 wybrali odpowiedź 5.1 lub 5.2 oraz respondenci, którzy w pyt. 7 wybrali odpowiedź 7.1 lub 7.2)*
(w przypadku osób pracujących „na czarno” – pytanie dotyczy planowanego legalnego zatrudnienia)
- 11.1. Tak
 - 11.2. Raczej tak
 - 11.3. Trudno powiedzieć
 - 11.4. Raczej nie
 - 11.5. Nie
12. Jakie przeszkody utrudniają Panu(i) podjęcie zatrudnienia? *(pytanie wielokrotnego wyboru)* *(na pyt. odpowiadają respondenci, którzy w pyt. 5 wybrali odpowiedź 5.1 lub 5.2 oraz respondenci, którzy w pyt. 7 wybrali odpowiedź 7.1 lub 7.2)*
(w przypadku osób pracujących „na czarno” – pytanie dotyczy planowanego legalnego zatrudnienia)
- 12.1. Opieka nad dzieckiem / dziećmi
 - 12.2. Opieka nad inną osobą zależną (rodzice, teściowie, współmałżonek itp.)
 - 12.3. Trudności z dojazdem do miejsca pracy *(odpowiedzieć na pyt. 13 i 14)*

- 12.4. Stan zdrowia
- 12.5. Brak ofert pracy odpowiednich dla mnie
- 12.6. Moje kwalifikacje zawodowe nie są poszukiwane na rynku pracy
- 12.7. Nie mam kwalifikacji zawodowych
- 12.8. Oferowane są zbyt niskie wynagrodzenia
- 12.9. Oferowane są niekorzystne warunki pracy (pod kątem formy pracy, czasu pracy, organizacji czasu pracy)
- 12.10. Prowadzę własne gospodarstwo rolne
- 12.11. Inne – jakie?.....
- (jeżeli nie wybrano odpowiedzi 12.3 – przejść do pyt. 15)*
13. Jakie trudności z dojazdem do miejsca pracy Pana(i) dotyczą? *(pytanie wielokrotnego wyboru) (na pyt. odpowiadają respondenci, którzy w pyt. 8 wybrali odpowiedź 8.3 oraz respondenci, którzy w pyt. 12 wybrali odpowiedź 12.3)*
- 13.1. Brak dostępu do komunikacji zbiorowej (autobus, bus itp.)
- 13.2. Brak dogodnych połączeń komunikacji zbiorowej (autobus, bus itp.)
- 13.3. Brak możliwości dojazdu własnym samochodem (brak samochodu, brak możliwości korzystania z samochodu prywatnego itp.)
- 13.4. Zbyt duże koszty dojazdu (oferowane zarobki są zbyt małe – nie opłaca się dojeżdżać)
- 13.5. Inne – jakie?
14. Ile czasu byłby(aby) Pan(i) skłonny(a) dojeżdżać do pracy? *(na pyt. odpowiadają respondenci, którzy w pyt. 8 wybrali odpowiedź 8.3 oraz respondenci, którzy w pyt. 12 wybrali odpowiedź 12.3)*
- 14.1. W ogóle (mogę pracować w domu – praca zdalna, praca nakładcza itp.)
- 14.2. Do 15 min.
- 14.3. Pow. 15 min. do pół godziny
- 14.4. Pow. pół godziny do 45 min.
- 14.5. Pow. 45 min. do godziny
- 14.6. Pow. godziny
15. Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) satysfakcjonujący (miesięczna kwota netto – „na rękę”) *(uwaga dla ankietera: nie czytać kafeterii, ale zapytać o kwotę i odpowiednio zakwalifikować) (na pyt. odpowiadają respondenci, którzy w pyt. 5 wybrali odpowiedź 5.1, 5.2 lub 5.3 oraz respondenci, którzy w pyt. 7 wybrali odpowiedź 7.1, 7.2 lub 7.3 oraz respondenci, którzy w pyt. 8 wybrali odpowiedź 8.8)*
- 15.1. Do 1500 zł
- 15.2. Pow. 1500 zł do 1700 zł
- 15.3. Pow. 1700 zł do 2000 zł
- 15.4. Pow. 2000 zł do 2300 zł
- 15.5. Pow. 2300 zł do 2600 zł
- 15.6. Pow. 2600 zł do 3000 zł
- 15.7. Pow. 3000 zł do 3500 zł
- 15.8. Pow. 3500 zł do 4000 zł
- 15.9. Pow. 4000 zł do 4500 zł
- 15.10. Pow. 4500 zł do 5000 zł
- 15.11. Pow. 5000 zł
16. Jaki najniższy poziom zarobków byłby dla Pana(i) do zaakceptowania (miesięczna kwota netto – „na rękę”) *(uwaga dla ankietera: nie czytać kafeterii, ale zapytać o kwotę i odpowiednio zakwalifikować) (na pyt. odpowiadają respondenci, którzy w pyt. 5 wybrali odpowiedź 5.1, 5.2 lub 5.3 oraz respondenci, którzy w pyt. 7 wybrali odpowiedź 7.1, 7.2 lub 7.3 oraz respondenci, którzy w pyt. 8 wybrali odpowiedź 8.8)*
- 16.1. Do 1500 zł
- 16.2. Pow. 1500 zł do 1700 zł
- 16.3. Pow. 1700 zł do 2000 zł
- 16.4. Pow. 2000 zł do 2300 zł
- 16.5. Pow. 2300 zł do 2600 zł
- 16.6. Pow. 2600 zł do 3000 zł

- 16.7. Pow. 3000 zł do 3500 zł
- 16.8. Pow. 3500 zł do 4000 zł
- 16.9. Pow. 4000 zł do 4500 zł
- 16.10. Pow. 4500 zł do 5000 zł
- 16.11. Pow. 5000 zł
17. Czy ma Pan(i) dodatkowe oczekiwania względem przyszłego zatrudnienia? *(na pyt. odpowiadają respondenci, którzy w pyt. 5 wybrali odpowiedź 5.1, 5.2 lub 5.3 oraz respondenci, którzy w pyt. 7 wybrali odpowiedź 7.1, 7.2 lub 7.3)*
- 17.1. Pod kątem formy pracy?
- 17.1.1. Tak – jakiej Pan(i) oczekuje?
- 17.1.1.1. Umowa o pracę na czas określony
- 17.1.1.2. Umowa o pracę na czas nieokreślony
- 17.1.1.3. Umowa cywilno-prawna (o dzieło, zlecenie)
- 17.1.1.4. Działalność gospodarcza
- 17.1.1.5. Praca bez umowy
- 17.1.1.6. Inna – jaka?.....
- 17.1.2. Nie
- 17.2. Pod kątem wymiaru czasu pracy?
- 17.2.1. Tak – jakiego Pan(i) oczekuje?
- 17.2.1.1. Pełny etat
- 17.2.1.2. ¾ etatu
- 17.2.1.3. Pół etatu
- 17.2.1.4. ¼ etatu
- 17.2.1.5. Inny wymiar – jaki?
- 17.2.2. Nie
- 17.3. Pod kątem organizacji czasu pracy?
- 17.3.1. Tak – jakiej Pan(i) oczekuje?
- 17.3.1.1. Praca w stałych godzinach
- 17.3.1.2. Praca również w weekendy
- 17.3.1.3. Praca na 2-3 zmiany
- 17.3.1.4. Praca w godzinach nocnych
- 17.3.1.5. Nienormowane godziny pracy
- 17.3.2. Nie
18. Jaką ofertę pracy (z jakimi warunkami) byłby(aby) Pan(i) skłonny(a) przyjąć? *(na pyt. odpowiadają respondenci, którzy w pyt. 5 wybrali odpowiedź 5.1, 5.2 lub 5.3 oraz respondenci, którzy w pyt. 7 wybrali odpowiedź 7.1, 7.2 lub 7.3 oraz respondenci, którzy w pyt. 8 wybrali odpowiedź 8.9)*
- 18.1. Pod kątem formy pracy? *(pytanie wielokrotnego wyboru)*
- 18.1.1. Forma pracy nie ma znaczenia *(jeżeli respondent wybierze tę odpowiedź – nie pytać o kolejne)*
- 18.1.2. Umowa o pracę na czas określony
- 18.1.3. Umowa o pracę na czas nieokreślony
- 18.1.4. Umowa cywilno-prawna (o dzieło, zlecenie)
- 18.1.5. Działalność gospodarcza
- 18.1.6. Praca bez umowy
- 18.1.7. Inna – jaka?.....
- 18.2. Pod kątem wymiaru czasu pracy?
- 18.2.1. Nie ma to znaczenia *(jeżeli respondent wybierze tę odpowiedź – nie pytać o kolejne)*
- 18.2.2. Pełny etat
- 18.2.3. ¾ etatu
- 18.2.4. Pół etatu
- 18.2.5. ¼ etatu
- 18.2.6. Inny wymiar – jaki?

- 18.3. Pod kątem organizacji czasu pracy?
- 18.3.1. Nie ma to znaczenia *(jeżeli respondent wybierze tę odpowiedź – nie pytać o kolejne)*
 - 18.3.2. Praca w stałych godzinach
 - 18.3.3. Praca również w weekendy
 - 18.3.4. Praca na 2-3 zmiany
 - 18.3.5. Praca w godzinach nocnych
 - 18.3.6. Nienormowane godziny pracy

METRYCZKA

19. Płeć
- 19.1. Kobieta
 - 19.2. Mężczyzna
20. Wiek w latach *(proszę wpisać):* *(wiek – rozumiany jako lata ukończone – po urodzinach)*
21. Stan zdrowia:
- 21.1. Pozwalający na podjęcie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy
 - 21.2. Pozwalający na niepełne zatrudnienie
 - 21.3. Nie pozwalający na podjęcie zatrudnienia
22. Czy posiada Pan(i) orzeczenie o niepełnosprawności?
- 22.1. Tak – w jakim stopniu?
 - 22.1.1. Znacznym
 - 22.1.2. Umiarkowanym
 - 22.1.3. Lekkim
 - 22.2. Nie
23. Miejsce zamieszkania:
- 23.1. Wieś
 - 23.2. Miasto do 20 tys. mieszkańców
 - 23.3. Miasto powyżej 20 tys., do 50 tys. mieszkańców
 - 23.4. Miasto powyżej 50 tys., do 100 tys. mieszkańców
 - 23.5. Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców
24. Wykształcenie:
- 24.1. Gimnazjalne lub niższe
 - 24.2. Zasadnicze zawodowe
 - 24.3. Średnie zawodowe (technikum)
 - 24.4. Średnie ogólnokształcące
 - 24.5. Policealne
 - 24.6. Wyższe
25. Staż pracy:
- 25.1. Brak
 - 25.2. Do 1 roku
 - 25.3. Powyżej 1 roku, do 5 lat
 - 25.4. Powyżej 5, do 10 lat
 - 25.5. Powyżej 10, do 20 lat
 - 25.6. Powyżej 20, do 30 lat
 - 25.7. Powyżej 30, do 40 lat
 - 25.8. Powyżej 40 lat
26. Powiat, w którym respondent zamieszkuje: